ZACHODNIOPOMORSKI
MAGAZYN Rolniczy

Nr 180
Maj 2023
ISSN 1734-6657
Cena 3,00 zł

ZACHODNIOPOMORSKI OŚRODEK DORADZTWA ROLNICZEGO W BARZKOWICACH

MAJ W OGRODZIE

STYLE OGRODOWE – ogrody angielskie

Nowe odmiany w Krajowym Rejestrze Roślin Rolniczych

- Nabór wniosków o wsparcie dla KGW
- Pomoc do przezimowanych rodzin pszczelich
- Przysmaki z grilla

eprasa.pl f588ff388b

Szkolimy, doradzamy, informujemy...

Rok 2023 jest dla nas szczególny – obchodzimy jubileusz 100-lecia doradztwa rolniczego w Polsce. Wszystko zaczęło się w 1923 r. na Mazowszu. My tutaj, w Zachodniopomorskiem, z wiadomych przyczyn mamy trochę krótszą historię, ale tak jak pozostałych 16 Ośrodków Doradztwa Rolniczego w Polsce od dziesięcioleci – zgodnie z tytułowym hasłem – na różne sposoby wspieramy naszych rolników.

SYLWIA LENARD, ZODR w Barzkowicach

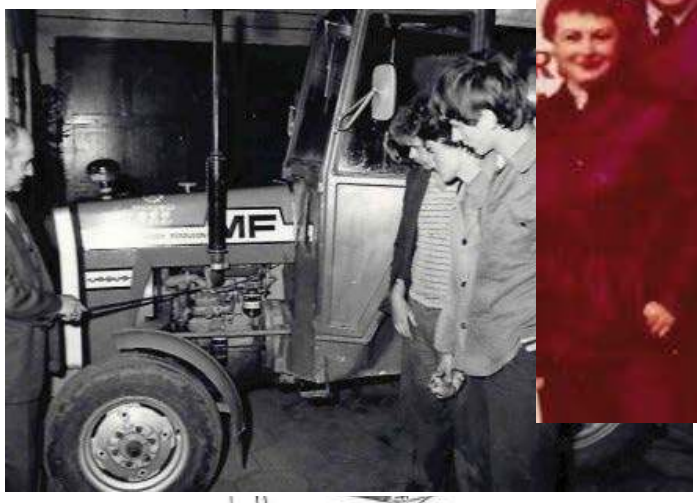

Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Barzkowicach działa, pod różnymi nazwami, już od 67 lat.

1956

12 maja 1956 r. – wyznaczając Barzkowicom rolę ośrodka kultury rolnej województwa – powołano **Rolniczy Rejonowy Zakład Doświadczalny** – nastawiony na prowadzenie doświadczeń naukowo-badawczych w zakresie rolnictwa.

1976

1 stycznia 1976 r. RRZD został przemianowany na **Wojewódzki Ośrodek Postępu Rolniczego.** Do jego zadań należało rozwijanie i wdrażanie nowych metod gospodarowania, szkolenie i doskonalenie kadr.

1990

18 grudnia 1990 r. utworzono **Wojewódzki Ośrodek Doradztwa Rolniczego,** zajmujący się prowadzeniem doradztwa w zakresie technologii produkcji, przechowalnictwa, przetwórstwa, upowszechnianiem wyników badań naukowych, prowadzeniem szkoleń rolniczych, doskonaleniem zawodowym.

1999

Kolejna zmiana nastąpiła 1 stycznia 1999 r. Powstało **Regionalne Centrum Doradztwa, Rozwoju Rolnictwa i Obszarów Wiejskich,** wchodzące w struktury KCDRiOW w Brwinowie. Zajmowało się ono opracowywaniem analiz i prognoz, doskonaleniem kadr, współpracą z jednostkami badawczo-rozwojowymi, uczelniami, organizacjami rolników.

2005

1 stycznia 2005 r., na bazie RCDRRiOW oraz ODR w Koszalinie, utworzono, działający po dziś dzień, **Zachodniopomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego,** który prowadzi działalność doradczą, upowszechnieniową i informacyjną mającą na celu poprawę poziomu dochodów rolniczych, wspieranie zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich, podnoszenie kwalifikacji zawodowych rolników i innych mieszkańców obszarów wiejskich.

eprasa.pl f588ff388b

W NUMERZE

SYGNAŁY - INFORMACJE

4/Najsmaczniejsza? Biała kiełbasa własnej roboty
5/ Wielkanoc z Tradycją
6/ Wiosenna Wystawa Ogrodniczo-Pszczelarska
8/ Moja Pasja Rękodzieło
9/ Światowy Dzień Wody – Konferencja Wodna w Nowym Jorku
10/ Sery korycińskie warte polecenia
12/ To hodowcy podejmują decyzje
16/ Zoo-zwierzenia zootechnika: Fiński frajer z Helsinek
20/ Krajowe Dni Pola – co nas czeka na największym, bezpłatnym wydarzeniu rolniczym w tym roku?
24/ Będą zmiany w dyrektywie wodnej?
25/ Agroliga 2023

TECHNOLOGIA PRODUKCJI ROLNEJ

27/ Nowe odmiany w Krajowym Rejestrze Roślin Rolniczych (2)
34/ Zalecenia
37/ Ocena polowa materiału siewnego
37/ Wróciły obowiązkowe szkolenia i badania sprzętu
38/ Chów trzody systemem na zewnątrz

PORADNIK GOSPODYNI

40/ Przysmaki z grilla
42/ Lekkie i smaczne majowe potrawy

44/ Maj w ogrodzie
47/ Kalendarz biodynamiczny
48/ Style ogrodowe – Ogrody angielskie

EKONOMIKA DLA ROLNIKA

52/ Pieniądze dla producentów pszenicy i kukurydzy
52/ Pomoc do przezimowanych rodzin pszczelich
53/ Nabór wniosków o wsparcie dla KGW
54/ Informacja handlowo-rynkowa
57/ Rynki rolne

SYLWIA LENARD
Redaktor naczelna

Maj. To chyba najpiękniejszy miesiąc w roku. Po kapryśnym kwietniu nadchodzą już prawie same słoneczne, ciepłe dni, a po Zimnej Zośce nocne przymrozki już raczej nam nie grożą. Mieszczuchy wylegają na spacery, a rolnicy intensywnie pracują. Ich głowy zaprzątają nie tylko prace polowe, ale i zbliżający się koniec naboru wniosków o dopłaty bezpośrednie. Do 21 kwietnia wnioski do ARiMR złożyło blisko 251 tys. rolników. Nabór trwa do 15 maja. W tegorocznej kampanii pojawiły się nowe rodzaje płatności, związane z ochroną środowiska i klimatu. Te mechanizmy realizowane są w ramach Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027. I tu, po raz pierwszy – doradcy z Ośrodków Doradztwa Rolniczego bezpłatnie pomagają rolnikom w wypełnianiu wniosków. Nietrudno się zatem domyślić, że i my mamy pełne ręce roboty.

Przy naszej współpracy z Państwem pozostając – gorąco zachęcamy do udziału w wyjazdach szkoleniowych w ramach projektu „Wparcie dla projektów demonstracyjnych i działań informacyjnych" organizowanych przez ZODR. Tematów demonstracji jest sporo: ziemniaki, ogórki, bobowate i ich mieszanki, pasiaka, sady, aquakultura, bydło mięsne i mleczne, kozy, kury nioski – wyjazdy są bezpłatne! (str. 14).

Wiosna to siewy, więc tradycyjnie w kwietniu i maju przedstawiamy odmiany zalecane do uprawy w naszym województwie, w tym numerze prezentujemy odmiany ozime (str. 27). Wiosną wracamy też do ogródków. Tutaj także pracy jest w bród, więc podpowiadamy co należy zrobić i o czym nie powinno się zapomnieć (str. 44). A jeśli już w tym ogrodzie jesteśmy to pamiętajmy, że nie tylko pracą człowiek żyje. Bądźmy dla siebie dobrzy, cieszmy się otoczeniem, najlepiej przy pysznościach z grilla, niekoniecznie mięsnych (str. 40).

Zapraszam do lektury!

Najsmaczniejsza? Biała kiełbasa własnej roboty

Dzięki uprzejmości właścicielki Gospodarstwa Agroturystycznego „Wilcze Laski 6", 22 marca odbyły się warsztaty wyrobu tradycyjnej białej kiełbasy.

RENATA KOWALCZYK, PZDR w Szczecinku

W trakcie zorganizowanego przez PZDR w Szczecinku szkolenia uczestnicy z pełnym zaangażowaniem brali udział w procesie wyrobu białej kiełbasy. Przedstawiono wszystkie etapy produkcji takiej wędliny, począwszy od mielenia mięsa, przyprawiania i masowania, aż do nabijania. Gotowy produkt został sparzony i poddany degustacji, która wypadła nadzwyczaj korzystnie. Obecne na spotkaniu panie miały też okazję podzielić się swoimi własnymi pomysłami na wyrób domowych wędlin, mięsnych pieczeni oraz kiełbas.

W trakcie warsztatów degustowano także wędliny wyprodukowane przez jeden z nielicznych zakładów przetwórczych działających w regionie. Zakład ten produkuje wędliny z mięsa tuczników zakupionych od rolników z powiatu szczecineckiego.

Głównym przesłaniem warsztatów była zachęta do kontynuacji tradycji przetwórstwa domowego, a także propagowanie i promowanie wyrobów od polskich producentów. Jakość lokalnych produktów jest najczęściej bardzo wysoka, ale nie zawsze doceniana przez klientów.

Dużą wartością takich spotkań jest wspaniała atmosfera wynikająca ze wspólnego działania oraz wspólnej degustacji. Tworzą się nowe znajomości i wzmacniają więzi lokalnych społeczności. ■

Fot. Renata Kowalczyk

eprasa.pl f588ff388b

Wielkanoc z Tradycją

Jak co roku, ZODR Oddział w Koszalinie był organizatorem Wojewódzkiego Konkursu Wielkanocnego mającego na celu zachowanie, propagowanie i podtrzymanie dziedzictwa kulturowego, tożsamości regionalnej i narodowej. W tym roku odbyła się już VI edycja konkursu „Wielkanoc z Tradycją".

ANETTA ZOŃ, ZODR Oddział w Koszalinie

Krzysztof Duszkiewicz, zastępca dyrektora ZODR w Barzkowicach, wraz ze swoimi współpracownikami z Oddziału w Koszalinie od lat popularyzował dziedzictwo polskiej kultury, tradycji, zdobienia pisanek i wykonywania bogato zdobionych palm na okoliczność Niedziel Palmowych. W sali Delegatury Urzędu Wojewódzkiego w Koszalinie 30 marca odbyła się gala finałowa VI edycji konkursu w połączeniu z obchodami ZODR 100-lecia doradztwa rolniczego. Z tej okazji poczęstowano wszystkich przybyłych na uroczystość gości domowymi wypiekami wielkanocnymi przygotowanymi specjalnie na tę okazję przez ZS CKR w Boninie. Serdecznie dziękujemy dyrektor Kindze Grabarczyk za wsparcie i wieloletnią współpracę z naszym Ośrodkiem.

Zgłoszenia do konkursu w kategorii: „Palma i Pisanka" nadesłały osoby indywidualne i stowarzyszenia, takie jak: Koła Gospodyń Wiejskich, Dzienne Domy Pobytu czy Domy Pomocy Społecznej. Naszym celem było zainspirowanie do aktywności, tworzenia rękodzieła, a przede wszystkim kultywowania twórczości ludowej, dlatego też na wspólne obchody zaprosiliśmy również zespół ludowy „Popowianie" – kultywujący tradycję muzyki ludowej, która nieodłącznie wiązała się z codziennym i religijnym życiem wielu grup etnicznych. To dzięki takim inicjatywom muzyka ludowa jest obecna na wsi do dziś.

LAUREACI VI WOJEWÓDZKIEGO KONKURSU WIELKANOCNEGO

KATEGORIA PALMA

I miejsce – DPS W Nowych Bielicach

II miejsce – KGW Rogowianie

III miejsce – Maria Bunga

wyróżnienie – Teresa Kuroczycka

Nagroda Dyrektora ZODR – SDS Feniks z Biesiekierza

KATEGORIA PISANKA

I miejsce – Grażyna Kujaszewska

II miejsce – KGW Ino Będzino

III miejsce – Józefa Pająk

wyróżnienie – Honorata Chmielnicka

Nagroda Dyrektora ZODR – KGW Giezkowo

Zaszczycili nas swoją obecnością, wręczając nagrody: poseł Czesław Hoc, dyrektor Delegatury UW Paweł Michalak, dyrektor KOWR w Koszalinie Piotr Dziadul, Monika Zglinicka - przedstawicielka PZZ w Stoisławiu, Kazimierz Kuligowski – reprezentujący ZIR, Marek Subocz – prezes WFOŚiGW w Szczecinie, Beata Pyfel – główna księgowa ZODR, Krzysztof Duszkiewicz – zastępca dyrektora ZODR w Barzkowicach Oddziału w Koszalinie – gospodarz konkursu.

VI Wojewódzki Konkurs Wielkanocny objęli patronatem: Wiceprezes Rady Ministrów, Minister MRiRW Henryk Kowalczyk, Wojewoda Zachodniopomorski Zbigniew Bogucki, Dyrektor Telewizji Polskiej SA Oddział TVP 3 w Szczecinie Piotr Dziemiańczuk, Prezes Zarządu Radia Koszalin Piotr Ostrowski. Sponsorzy konkursu: Przedsiębiorstwo Zbożowo-Młynarskie PZZ SA w Stoisławiu, KOWR Oddział w Koszalinie, ZIR Oddział w Szczecinie, WFOŚiGW w Szczecinie – Patron Ekologiczny. ■

eprasa.pl f588ff388b

Wiosenna Wystawa Ogrodniczo-Pszczelarska

Po raz kolejny Zachodniopomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Barzkowicach zorganizował Wiosenną Wystawę Ogrodniczo-Pszczelarską, która odbyła się w dniach 22-23 kwietnia.

SYLWIA LENARD, AGATA BIENIEK
ZODR w Barzkowicach

Wystawa odbyła się podczas zmiennej aury, jednak niewielki, niedzielny, deszczyk nie przeszkodził zwiedzającym uczestniczyć w przygotowanych przez nas atrakcjach. Podczas tej plenerowej imprezy mogli oni zapoznać się z ofertą roślin, drzew i krzewów owocowych, florystyki, sadzonek. Pszczelarze przedstawili bogatą ofertę miodów odmianowych. Wystawa to również promocja gospodarstw rolnych, produkujących żywność, oraz rękodzielników. Z myślą o osobach poszukujących pomysłu na życie, tworzących atrakcyjne rzeczy dla upiększania otoczenia, zorganizowano, jak co roku, wystawę rękodzielnictwa „Moja Pasja Rękodzieło".

Odwiedzające Wystawę dzieci mogły wziąć udział w przygotowanych na stoisku EKOstrefy Eko-zabawach: grach przyrodniczych, ekologicznym Kole Wiedzy, obejrzeć modele pokazowe, tablice edukacyjne, ułożyć puzzle czy rozwiązać zagadki. Z kolei stoisko doradcze ZODR zapraszało do zmierzenia się z zadaniem wydojenia „zdrowej krówki" i zdobyciem dyplomu mistrza. Była to zabawa nie tylko dla najmłodszych, gdyż każdy mógł spróbować swoich umiejętności. Kolejną rozrywką dla milusińskich była zabawy plastyczne „Rysowanki o tematyce rolniczej" oraz „Pszczółka zapyla kwiaty, ciężko pracuje, ludzi miodkiem obdarowuje". Zabawy cieszyły się dużym zainteresowaniem, a każdy maluch, który zechciał wziąć udział – otrzymał upominek.

W tym roku, w związku z wieloma nowościami wprowadzonymi w Planie Strategicznym WPR 2023-2027, ZODR zorganizował w sobotę dwa szkolenia dla rolników. Pierwsze dotyczyło płatności bezpośrednich: ekoschematów i warunkowości. Spotkało się z dużym zainteresowaniem – wzięło w nim udział ponad 40 osób. Tematyka została przedstawiona gruntownie, w sposób przejrzysty, z uwypukleniem praktycznych aspektów związanych z tegorocznymi płatnościami. Uczestnicy zadawali wiele pytań, na które uzyskali w pełni wyczerpujące odpowiedzi, z zastrzeżeniem, że nadal czekamy na ostateczne rozporządzenia wykonawcze. Jedno z nich podpisano właśnie w przeddzień szkolenia. Z uwagi na złożony charakter ekoschematów i warunkowości zachęcono rolników do korzystania usług doradztwa rolniczego.

Drugie szkolenie dotyczyło wsparcia krajowego na przezimowanie rodzin pszczelich. Wzięło w nim udział około 30 osób. Tu z kolei wyczerpująco omówiono zasady wsparcia na przezimowanie rodzin pszczelich z podkreśleniem zwiększonej kwoty pomocy w roku 2023, omówiono zmiany w sposobie wnioskowania o pomoc, następnie, szczegółowo, różne źródła finansowania w zakresie inwestycji pszczelarskich, dostępne dla pszczelarzy poprzez organizacje zrzeszające oraz te, które są możliwe do indywidualnego ubiegania się o pomoc bezpośrednio przez pszczelarzy. Ze strony uczestników padało wiele szczegółowych pytań, na które udzielali odpowiedzi bezpośrednio pracownicy Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa oraz prezes Wojewódzkiego Związku Pszczelarzy.

eprasa.pl f588ff388b

W sobotnie popołudnie odbyło się również spotkanie, zorganizowane z inicjatywy Instytutu Rozwoju Wsi i Rolnictwa Polskiej Akademii Nauk w ramach projektu naukowego „Modele sukcesji w polskim rolnictwie, analiza czynników, form i efektów przekazywania gospodarstw rolnych". Celem projektu jest rozpoznanie przyczyn, sposobów i następstw transferów gospodarstw rolnych. W spotkaniu udział wzięli przedstawiciele Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa oraz Dyrekcja i pracownicy ZODR. Spotkanie miało charakter dyskusji na temat przemian wsi zachodniopomorskiej.

W imieniu Dyrekcji oraz pracowników ZODR w Barzkowicach serdecznie dziękujemy wszystkim instytucjom, które współtworzyły razem z nami to wyjątkowe w naszym regionie wydarzenie plenerowe. ■

Fot. Piotr Zelent

Patronat honorowy nad Wiosenną Wystawą Ogrodniczo-Pszczelarską objęli: Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Wojewoda Zachodniopomorski, Wicemarszałek Województwa Zachodniopomorskiego, Starosta Stargardzki, Wójt Gminy Stargard, Zachodniopomorska Izba Rolnicza, Zachodniopomorskie Kuratorium Oświaty, Wojewódzki Związek Pszczelarzy w Szczecinie.
Partner ekologiczny: Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Szczecinie, Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa Oddział Terenowy w Szczecinie
Patronat medialny: Polskie Radio Szczecin S.A., TVP S.A Oddział Szczecin, Głos Szczeciński, Portal Pszczelarski Z miłości do pszczół, Kurier Pszczelarski.pl
Sponsorzy: Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Szczecinie, Zachodniopomorskie Kuratorium Oświaty, Starosta Stargardzki, Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa Zachodniopomorski Oddział Regionalny, Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa Oddział Terenowy w Szczecinie

eprasa.pl f588ff388b

Moja Pasja Rękodzieło

Podczas Wiosennej Wystawy Ogrodniczo-Pszczelarskiej w Barzkowicach odbyła się Wystawa Rękodzielnictwa „Moja pasja rękodzieło" z udziałem rękodzielników z województwa zachodniopomorskiego.

GRAŻYNA FALANDYSZ, ZODR w Barzkowicach

Wystawa rękodzielnictwa, mająca charakter wystawy plenerowej, to miejsce spotkań pasjonatów rękodzieła, skierowane do wszystkich sympatyków i miłośników rękodzieła artystycznego i mieszkańców Pomorza Zachodniego. Chcąc uhonorować wkład Kół Gospodyń Wiejskich w promowanie lokalnej tradycji i pogłębienie wiedzy o kulturze regionu, już po raz piąty zaprosiliśmy je do udziału w wystawie. Ekspozycja obejmowała m.in. plecionkarstwo, szydełkarstwo, dziewiarstwo, haft, koronkę, kompozycje z bibuły i papieru, ozdoby z filcu, decoupage oraz wyroby z wikliny papierowej. Wszystkie prezentowane prace to dzieła twórców: z Koła Gospodyń Wiejskich z Lisowa, Rogowa, Sulina, Słodkowa, Strzebielewa, Krąpieli, a także prace indywidualne: Anny Michalik i Haliny Ruduchy. Dziękujemy wystawcom oraz odwiedzającym za wspólnie spędzony czas, wyjątkową atmosferę.

Fot. Grażyna Falandysz

ZACHODNIOPOMORSKI OŚRODEK
DORADZTWA ROLNICZEGO
W BARZKOWICACH

ZAPRASZA NA

Barzkowickie Targi Rolne
– rolnicza stolica Pomorza Zachodniego

BARZKOWICKIE
TARGI ROLNE

XXXV Barzkowickie
Targi Rolne
AGRO POMERANIA

Zapraszamy w drugi weekend września

Kontakt: 91 479 40 10, 91 479 40 15
fax: 91 561 37 91
e-mail: targi.barzkowice@zodr.pl
e-mail: barzkowice@home.pl
www.zodr.pl, FB

eprasa.pl f588ff388b

Światowy Dzień Wody - Konferencja Wodna w Nowym Jorku

IZABELA ŚWIGOŃ, koordynator LPW, ZODR w Barzkowicach

22 marca, w Światowy Dzień Wody w Nowym Jorku, w siedzibie Organizacji Narodów Zjednoczonych rozpoczęła się trzydniowa Konferencja wodna. Tegoroczne hasło Światowego Dnia Wody: „Przyspieszenie zmiany" odnosi się do konieczności wzmożenia działań zmierzających do rozwiązania kryzysu w obszarze gospodarki wodno-ściekowej. W tym roku obchodom Światowego Dnia Wody towarzyszyła Konferencja wodna ONZ, stanowiąca miejsce debaty na rzecz wody w dobie narastającego globalnego kryzysu zasobów wodnych.

Konferencja, współorganizowana przez Królestwo Niderlandów i Republikę Tadżykistanu, zgromadziła światowych przywódców, społeczeństwo obywatelskie, liderów biznesu, naukowców, pracowników akademickich, ONZ i inne podmioty z różnych sektorów – rolnictwa, energetyki, środowiska i wody – wokół wspólnego celu. Jest nim pilne rozwiązanie kryzysu i skierowanie świata na drogę do osiągnięcia celu nr 6 zrównoważonego rozwoju – Czysta woda i warunki sanitarne do 2030 r. W czasie Konferencji poruszano różne tematy, począwszy od kryzysu wodnego, który odgrywa podstawową rolę w przymusowej migracji, zmianie klimatu i konfliktach, po podkreślanie związku wody z dobrym zdrowiem, ograniczaniem ubóstwa i bezpieczeństwem żywnościowym. Zwrócono uwagę na potrzebę skuteczniejszego gromadzenia danych, wdrażania ulepszonych systemów zarządzania, na konieczność rozwoju finansowania sektora wodnego.

Sekretarz generalny ONZ Antonio Guterres podkreślił, że woda służy zdrowiu, pokojowi, zrównoważonemu rozwojowi i dlatego musi się znajdować w centrum światowej agendy politycznej. Zwrócił również uwagę na wzmocnienie jej roli jako podstawowego prawa człowieka i zmniejszenia presji na system hydrologiczny, opracowanie nowych, alternatywnych systemów w celu ograniczenia niezrównoważonego wykorzystywania wody w produkcji żywności i rolnictwie oraz zaprojektowanie i wdrożenie do 2030 r. nowego globalnego systemu informacji o wodzie, który będzie kierował planami i priorytetami. Antonio Guterres opowiedział się także za zintegrowanym podejściem do wody, ekosystemów i klimatu w celu sukcesywnego ograniczenia emisji gazów cieplarnianych i systematycznego wzmacniania społeczności – od odpornej infrastruktury, wodociągów i planów oczyszczania ścieków, po zapewnienie każdej osobie na świecie ochrony za pomocą systemów wczesnego ostrzegania przed klęskami żywiołowymi. Poruszył też zagadnienie rozszerzenia działań w celu ograniczenia wzrostu globalnego ocieplenia.

Konkluzje z Konferencji zawarte zostały w Agendzie Działań na rzecz Wody – to ponad 700 dobrowolnych zobowiązań państw członkowskich i interesariuszy. Mają one na celu stymulowanie transformacji świata w kryzysie wodnym do świata bezpiecznego pod tym względem. Agenda reprezentuje podejście globalnej społeczności do wyzwań związanych z wodą i pozostaje otwarta na rejestrację większej liczby zobowiązań. Rozważa się również szereg innych działań, w tym powołanie specjalnego wysłannika ds. wody. Wszystkie zobowiązania zostały opublikowane na stronie Earth Negotiations Bulletin (IISD): https://enb.iisd.org/un-2023-water-conference-summary.

Marek Gróbarczyk, wiceminister infrastruktury, reprezentujący Polskę, ogłosił polskie dobrowolne zobowiązanie zakładające „Rozwój, rozpowszechnianie i wdrażanie zaawansowanych rozwiązań przyrodniczych opartych na transdyscyplinarnej ekohydrologii".

- Do 2030 r. UE zamierza wspierać dostęp 70 milionów osób do ulepszonego źródła wody pitnej i/lub urządzeń sanitarnych. Wspomoże również państwa członkowskie kwotą 20 milionów euro, aby przyspieszyć wdrażanie nadzoru ścieków pod kątem COVID-19.
- Stany Zjednoczone zobowiązały się do przeznaczenia 49 mld dolarów na inwestycje wspierające infrastrukturę i usługi wodne i sanitarne odporne na zmianę klimatu.
- Japonia zobowiązała się, że aktywnie przyczyni się do rozwiązania problemów społecznych związanych z wodą, z którymi boryka się region Azji i Pacyfiku, rozwijając wysokiej jakości infrastrukturę i zapewniając pomoc finansową w wysokości około 500 miliardów jenów (3,65 miliarda dolarów) w ciągu najbliższych pięciu lat.
- Starbucks, Ecolab, Gap Inc., Reckitt i DuPont połączyły siły z rządem USA, inwestując prawie 140 milionów dolarów w fundusz Water Access Fund, aby zapewnić dostęp do wody, urządzeń sanitarnych i higieny 5 milionom ludzi.
- Wietnam zobowiązał się do opracowania polityki zarządzania głównymi dorzeczami do 2025 r. i zapewnienia wszystkim gospodarstwom domowym dostępu do czystej, bieżącej wody do 2030 r.
- Szwajcaria złożyła 5 zobowiązań, deklarując wkład w prace ONZ, w tym w obszarach Konwencji Wodnej i współpracy transgranicznej. Ten kraj jest współprzewodniczącym Interactive Dialogue on Water for Cooperation.
- Władze Dorzecza Nigru (NBA) i niemieckie Federalne Ministerstwo Środowiska, Ochrony Przyrody, Bezpieczeństwa Jądrowego i Ochrony Konsumentów wspólnie zobowiązały się do przekazania 21,2 miliona dolarów na projekt, który wzmocni NBA i jego państwa członkowskie.
- Rząd Mozambiku zadeklarował podjęcie niezbędnych kroków w celu przyspieszenia osiągnięcia celu nr 6 Zrównoważonego Rozwoju ONZ (SDG) do 2030 r., inwestując 9,5 miliarda dolarów.
- Komisja Unii Afrykańskiej, za pomocą Programu Inwestycyjnego w Afryce Kontynentalnej (AIP), ma na celu zlikwidowanie luki w inwestycjach wodnych w Afryce. Planuje uruchomienie co najmniej 30 miliardów dolarów rocznie do 2030 r. poprzez szereg inicjatyw, w tym Międzynarodowy Panel Wysokiego Szczebla ds. Inwestycji Wodnych dla Afryki.

Opracowano na podstawie artykułu Martyny Małysa „WODNE SPRAWY" 7/2023

eprasa.pl f588ff388b

Sery korycińskie warte polecenia

Rozmowa z **z ANDRZEJEM HRYNIEM,** właścicielem firmy „ Z przydomowej serowarni" z Podlasia.

Wywiady Cecylii Wojnik

Czym zajmuje się pana firma?
Firma „Z przydomowej serowarni" zajmuje się handlem różnego rodzaju serami z różnych regionów Polski i świata. Większość serów, które posiadam w swojej ofercie pochodzi jednak z okolic Korycin na Podlasiu, ponieważ tutaj mieszkam i tutaj znajduje się siedziba mojej firmy. Te sery skupuję od producentów i rozwożę po całej Polsce. Ta współpraca z producentami serów jest oparta na wieloletnim zaufaniu. Trzeba podkreślić, że tylko w jednej gminie w Polsce można wytwarzać sery nazywane korycińskimi i właśnie w tej gminie działam. Te sery posiadają zastrzeżony znak europejski.

Kiedy powstała firma?
Swoją firmę założyłem stosunkowo niedawno, bo w roku 2020. Był to bardzo trudny rok ze względu na to, że był to rok, w którym dotknęła nas pandemia koronovirusa. Dokonałem dużej inwestycji w niezbędny w mojej pracy samochód-chłodnię, a już za chwilę zamknięto targowiska i inne możliwości sprzedaży bezpośredniej. Obecnie jestem w fazie intensywnego rozwoju, niedawno zatrudniłem dodatkowego pracownika. Natomiast zanim założyłem własną działalność gospodarczą, pracowałem bezpośrednio u producenta sera korycińskiego. To tutaj nabywałem swojego doświadczenia w sprzedaży serów na terenie całego kraju, tutaj bogaciłem się w wiedzę na temat smaków i rzemiosła wykonywania serów.

Czym się wyróżniają sery korycińskie na tle innych serów?
Są to bardzo naturalne sery, bez dodatku jakichkolwiek konserwantów. Tu znajdziemy samo mleko, podpuszczkę oraz sól. Podpuszczka dodawana jest w celu ścięcia mleka, sól to taki nasz naturalny konserwant. Smak naszych korycińskich serów wyróżnia przede wszystkim mleko, z jakiego jest produkowane, a pochodzi ono przecież z terenów mało zurbanizowanych. Te sery są wytwarzane przez małych lokalnych producentów, a nie przez duże firmy. Smak produktu z małej, przydomowej serowarni, gdzie do każdego sera wytwórca podchodzi indywidualnie, jest zupełnie inny od smaku produktu wytwarzanego przez maszyny na dużą skalę.

Z iloma serowarniami współpracuje pan obecnie?
Obecnie na stałe współpracuję z trzema serowarniami, z których pozyskuję produkty. Dobierałem je na zasadzie własnego gustu i smaku. Jeden ser może być przecież wytwarzany na różne sposoby – niby ten sam, a jest bardziej suchy lub bardziej mokry, bardziej lub mniej przyprawiony. Kierowałem się swoim podniebieniem i uwagami klientów, którzy dzielili się ze mną swoimi opiniami. Serowarni jest trzy a nie więcej ze względu na to, że nie byłbym w stanie na chwilę obecną sprzedawać większą ilość produktów.

Gdzie sprzedaje pan sery?
Przeważnie sprzedaję je na różnego rodzaju imprezach, takich jak targi, wystawy, jarmarki. Na targowiskach mam już swoich stałych klientów, którzy oczekują mojej obecności. Spotkać mnie można w okolicach Łodzi i Warszawy.

Jak odbiera pan zainteresowanie klientów tego typu regionalnymi serami?
Zainteresowanie jest ogromne. Pomimo tego, że nie jest to tani produkt, to klientów nie brakuje. Moje produkty są zawsze bardzo świeże, nie znajdzie się u mnie ser wyprodukowany dłużej jak

eprasa.pl f588ff388b

parę dni wcześniej. Tego typu sery korycińskie można kupić także w marketach, ale jest to trochę inna jakość produktu od tej, którą oferuję ja. Inaczej też kupuje się ser od osoby, która może opowiedzieć o tym skąd ten ser pochodzi i czym się charakteryzuje.

Jakiego rodzaju sery są dostępne w pana ofercie?
Spośród serów korycińskich dostępnych jest u mnie piętnaście smaków. Posiadam w ofercie także sery alpejskie. Te sery są bardzo przyjemne w smaku, ponieważ w rejonach alpejskich krowy są karmione trawą i sianem, bez dodatku pasz. Takie sery są u mnie dostępne na przykład z płatkami róż, z pieprzem cytrynowym, z chili, ze szczypiorem górskim, z orzechami. Posiadam w swojej ofercie także sery alpejskie z kwiatami polnymi – z chabrem, z bławatkiem, z liściem poziomki. Wszystkimi tymi przyprawami sery są nacierane ręcznie. Te sery alpejskie cieszą się szczególnie dużą popularnością. Posiadam także sery wędzone, sery twarde i miękkie żółte.

Który z serów dostępnych w pańskiej ofercie jest najczęściej kupowany?
Najchętniej kupowane są młode sery korycińskie z dodatkiem pomidorów, czosnku i bazylii, a także z dodatkiem czarnuszki lub kozieradki.

A który z serów lubi pan najbardziej?
Nie mam ulubionego sera, staram się wszystkich próbować. Jestem testerem tego, co sprzedaję ludziom. Nigdy nie wystawię na sprzedaż sera, którego nie spróbowałem sam.

A czy zdarzyło się panu kupować sery od konkurencji?
Tak, oczywiście. Będąc na różnych imprezach zdarza mi się kupić ser u konkurencji. Szczególnie ciekaw byłem serów austriackich, o mocniejszym smaku. Jednak te sery są zbyt wyraziste w smaku, stąd też w mojej ofercie się ich nie znajdzie. Próbowanie serów od konkurencji uważam za swój obowiązek, bo jak rozmawiać o serach, których się nie spróbowało? Poza tym zawsze może znaleźć się wśród serów konkurencyjnych ten, który ja sam chciałbym włączyć do swojej oferty.

Czy myślał pan o sprzedaży swoich produktów za pośrednictwem Internetu?
Obecnie posiadam stałych klientów, którym wysyłam moje produkty na terenie całej Polski. Sprzedaży internetowej nie prowadzę, ponieważ preferuję kontakt bezpośredni z klientem. Natomiast nie wykluczam, że w przyszłości chciałbym założyć swoją stronę internetową, za pośrednictwem której będę prowadził sprzedaż właśnie w ten sposób.

Czy w przyszłości planuje pan także rozszerzenie swojej oferty co do smaków sera?
Jeśli chodzi o sery korycińskie to nie planuję poszerzenia ilości jego smaków w mojej ofercie. Planuję natomiast poszerzenie oferty o sery spoza kraju, aby pojawiły się u mnie ciekawe smaki świata.

Dziękuję za rozmowę.

eprasa.pl f588ff388b

To hodowcy podejmują decyzje

Rozmowa z **ANDRZEJEM SYCZEWSKIM,** Prezesem Szczecińskiego Związku Hodowców Bydła Polskiej Federacji Hodowców Bydła i Producentów Mleka.

Wywiady Cecylii Wojnik

Jaka jest historia powstania Polskiej Federacji Hodowców Bydła i Producentów Mleka?
Szczeciński Związek Hodowców Bydła założyliśmy w 1992 roku. Mówię założyliśmy, ponieważ było tu kilku założycieli, między innymi ówczesny wiceprezes Franciszek Surmacz, dyrektor Okręgowej Stacji Karol Wysocki i kilku kolegów hodowców, którzy zajmowali się hodowlą bydła mlecznego. Celem było przejęcie od państwa zarządzania hodowlą. W 1994 roku siedemnaście związków regionalnych podjęło decyzję o utworzeniu Polskiej Federacji Hodowców Bydła, a następnie dodano do nazwy Producentów Mleka, tak aby nowa Federacja reprezentowała całe środowisko związane z produkcją mleka. Federacja miała rozmawiać z ministerstwem rolnictwa i doprowadzić do przekazania hodowli hodowcom.

Ilu hodowców bydła i producentów mleka jest zrzeszonych obecnie?
Obecnie Polska Federacja Hodowców Bydła i Producentów Mleka ma osiemnaście organizacji regionalnych i trzy rasowe, bo w międzyczasie doszedł jeszcze Związek Hodowców Bydła Simentalskiego i Związek Hodowców Bydła Rasy Polskiej Czerwonej oraz Związek Hodowców Polskiego Bydła Białogrzbietego. Są wśród nas takie organizacje, które zrzeszają kilkanaście tysięcy członków, jak na przykład Podlaski Związek Hodowców Bydła, który jest największym związkiem w Polsce. Również dużym związkiem jest Wielkopolski Związek Hodowców Bydła. Nasz Szczeciński Związek Hodowców Bydła jest mały i zrzesza kilkudziesięciu członków, ponieważ taka jest rzeczywistość producentów mleka w województwie zachodniopomorskim. W sumie Polska Federacja Hodowców Bydła i Producentów Mleka zrzesza ponad 11 000 hodowców oraz reprezentuje 22 000 gospodarstw, w których świadczymy usługi hodowlane i oceny wartości użytkowej bydła ras mlecznych, i które odpowiadają za około 60% dostaw mleka w Polsce.

Jakie korzyści płyną ze zrzeszenia hodowców bydła i producentów mleka?
Przede wszystkim uniezależniliśmy się od decyzji urzędników, którzy dotychczas podejmowali je w naszych sprawach. Podejmują te decyzje sami zainteresowani. Powołaliśmy zarząd, w którym jest ponad trzydzieści osób. Ten zarząd reprezentuje wspomniane już związki regionalne i związki rasowe. Każdy związek, w zależności od ilości członków, typuje określoną ilość swoich przedstawicieli na Walne Zgromadzenie, które wybiera Zarząd. W zarządzie zasiadają przedstawiciele wszystkich organizacji związkowych tworzących Federację. Zarząd wybiera kilkuosobowe Prezydium, oraz prezydenta i dwóch wiceprezydentów.

Jakie jeszcze korzyści ze zrzeszenia się posiadają hodowcy i producenci?
Trudno w krótkiej rozmowie wymienić wszystkie korzyści z przynależności w Federacji (zainteresowanych odsyłam na oficjalną stronę PFHBiPM). Przede wszystkim zajmujemy się oceną wartości hodowlanej i kontrolą użytkowości mlecznej. Naszym pierwszym sukcesem, jaki odnieśliśmy, to przejęcie ksiąg hodowlanych od Krajowego Centrum Hodowli Zwierząt. Prowadzimy szkolenia dla naszych członków. Polska Federacja Hodowców Bydła i Producentów Mleka prowadzi szeroki zakres szkoleń.

eprasa.pl f588ff388b

Są to szkolenia hodowlane, szkolenia z oceny zwierząt, szkolenia w zakresie odchowu bydła, szkolenia z zakresu żywienia. Mamy bardzo silną grupę doradców żywieniowych.

Kto szkoli członków?
Wykładowcami są nasi specjaliści, ale również zapraszamy specjalistów krajowych, profesorów wyższych uczelni. Zapraszani są bardzo często prelegenci międzynarodowi (uznane autorytety).

Czy te szkolenia są bezpłatne dla członków?
Tak, są one bezpłatne, natomiast osoby niezrzeszone również mają możliwość uczestniczenia nieodpłatnie w takich spotkaniach. Jeśli szkolenie jest kilkudniowe, to osoba niezrzeszona musi sama pokryć koszty zakwaterowania i swojego wyżywienia.

Jakie sukcesy odnotowała Polska Federacja Hodowców Bydła i Producentów Mleka przez trzydzieści lat swojego istnienia?
Federacja przede wszystkim stale rozszerza swoją działalność. Naszym novum od kilku lat jest genomowanie bydła, dzięki czemu jesteśmy w stanie wcześniej ocenić wartość hodowlaną buhaja. Obecnie genomujemy także samice. Nasza Federacja rozbudowuje swoje laboratorium w Parzniewie, które jest kolebką genomowania. Jest to istotne o tyle, że genomowanie jest pomocne także przy doborach par do kojarzenia. Możemy dobrać odpowiedniego buhaja, a i genomowanie samicy jest do tego również przydatne. Nasi doradcy, ale również komercyjne firmy genetyczne, korzystają z bardzo dobrego, opracowanego przez naszych specjalistów programu kojarzeń DoKo, który nie ustępuje programom zagranicznym. Korzystający z tych „nowinek" mogą znacznie przyspieszyć postęp hodowlany i poprawić istotne, decydujące o dochodzie, cechy swojego stada.

A idąc dalej, jeśli mówimy o sukcesach Federacji?
Myślę, że taką wykładnią sukcesu, jaki Polska Federacja osiągnęła to jest to, że podobne organizacje w innych krajach, na przykład w Niemczech, zazdroszczą nam sposobu organizacji. My posiadamy kontrole mleczności, doradztwo żywieniowe, laboratoria oceny. To wszystko leży w jednych rękach i decydują o tym bezpośrednio hodowcy. Uważam, że te decyzje w rękach hodowców to jest największy sukces Federacji. O konkretnych naszych sukcesach niech świadczy na przykład wydajność mleka. Gdy Polska Federacja przejmowała ocenę mleczności to wydajność była na poziomie około 6000 litrów, a w tej chwili przekroczyliśmy już dla stad ocenianych wydajność 9500 litrów mleka. Wykładnią sukcesu też jest ilość zwierząt pod kontrolą. Gdy Polska Federacja przejmowała ocenę mleczności to pod kontrolą było 130 tysięcy zwierząt, natomiast na wiosnę 2022 roku przekroczyliśmy już liczbę 800 tysięcy zwierząt, co w skali kraju daje około 45% zwierząt pod oceną.

Jaka jest pana rola w Szczecińskim Związku Hodowców Bydła?
Jestem od samego początku prezesem Szczecińskiego Związku Hodowców Bydła. Jestem jego współzałożycielem, współorganizatorem. Staram się jednoczyć, integrować środowisko bydlarzy. Dzięki temu, że rokrocznie uczestniczymy w wystawie hodowlanej podczas Targów Rolnych AGRO POMERANIA w Barzkowicach to widzę wzrost zainteresowanie Związkiem, a naszych hodowców co roku przybywa.

Jednak oprócz tej ważnej roli, jaką pełni pan w Szczecińskim Związku Hodowców Bydła, to jest pan także prywatnie zaangażowany w pracę na „rynku bydlarskim" ?
Dwadzieścia lat pracowałem w produkcji mleka. 10 lat w Kombinacie Państwowych Gospodarstw Rolnych w Kłodzinie, a następnie prowadziłem spółkę w Kalsku Pyrzyckim. Natomiast ostatnie 21 lat prowadzę swoją działalność w zakresie obrotu zwierzętami hodowlanymi, głównie bydłem, oraz sprzedaję nasienie buhajów pod nazwą Andrzej Syczewski – Genetyka i Zwierzęta Hodowlane.

Gdzie można zapoznać się z ofertą i złożyć ewentualne zamówienie?
Przede wszystkim na mojej stronie internetowej. W związku z tym, że posiadanie Internetu jest coraz bardziej powszechne, to staram się wszystkie informacje bieżące umieszczać na mojej stronie internetowej www.bydlo-as.pl. Oprócz tego posiadam materiały promocyjne, katalogi i ulotki z moją ofertą. Uczestniczę również w krajowych i zagranicznych wystawach zwierząt hodowlanych i targach rolniczych. Wspólnie z partnerami z Niemiec organizujemy szkolenia i wyjazdy szkoleniowe dla współpracujących ze mną hodowców.

Jakie sukcesy ma pan już na swoim koncie, jeżeli chodzi o swoją prywatną działalność?
Firma, jak już wspomniałem, funkcjonuje już 21 lat, utrzymuję dzięki niej swoją rodzinę. W tej chwili w tę działalność zaangażowana jest także moja córka Nina, która ze mną pracuje, a także moja żona, która mimo tego, że już na emeryturze, to pomaga mi w jej prowadzeniu działalności. Oprócz tej rodzinnej siły posiadam także swoich przedstawicieli – zatrudniam pracownika na Podlasiu, a także mam grono przyjaciół – przedstawicieli, którzy wraz ze mną zajmują się promocją, z którymi prowadzę sprzedaż i razem zaopatrujemy się w najlepsze dostępne nasienie, głównie z Niemiec.

Jak zazębia się firma Andrzej Syczewski – Genetyka i Zwierzęta Hodowlane z pracą na rzecz Polskiej Federacji Hodowców Bydła i Producentów Mleka?
Bardzo cieszę się, że już dokładnie 40 lat, bo od 1982 roku, pracuję w tej branży, mam kontakt z hodowlą bydła mlecznego. Przede wszystkim dzielę się swoimi doświadczeniami z młodszymi pracownikami Federacji, ale również korzystam z najnowszych osiągnięć Federacji, na przykład w zakresie genomowania zwierząt i innych rozwiązań. Jak w każdej branży stale należy się uczyć, ale branża hodowlana jest szczególnie podatna na zmiany. Hodowla zwierząt sprzed trzydziestu lat nie ma absolutnie porównania do hodowli obecnej, są to dwa różne światy.

Co w najbliższej przyszłości będzie się działo w Polskiej Federacji Hodowców Bydła i Producentów Mleka?
Nadal będziemy śledzić trendy hodowlane, które są na całym świecie. Staramy się także o przejęcie od Instytutu Zootechniki w Balicach szacowania wartości hodowlanej bydła, bo jest to dla nas temat niezwykle istotny.

A jakie plany na przyszłość na firma Andrzej Syczewski – Genetyka i Zwierzęta Hodowlane?
Chciałbym utrzymać te kontakty, niemal rodzinne, z przedstawicielami w całej Polsce. Stale poszukuję przedstawicieli na terenie kraju, bo na przykład na Lubelszczyźnie nie mam nikogo, a i w Małopolsce, choć to trudny rejon, przydałby się przedstawiciel. Zamierzam także wciąż poprawiać jakość obsługi klientów. Uważam, że moja firma liczy się w konkurencji, a jest ona dosyć wymagająca, w związku z tym muszę być cały czas na bieżąco z nowinkami, cały czas być w czołówce oferty dla hodowców.

Dziękuję za rozmowę.

eprasa.pl f588ff388b

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie"

Operacja współfinansowana przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) w ramach poddziałania 1.2. „Wsparcie dla projektów demonstracyjnych i działań informacyjnych", w ramach działania „Transfer wiedzy i działalność informacyjna" objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 - 2020.
Instytucja Zarządzająca PROW 2014-2020 – Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Operacja realizowana w ramach Konsorcjum, którego liderem jest Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie Oddział w Radomiu

Zachodniopomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Barzkowicach

organizuje wyjazdy szkoleniowe w ramach projektu
„Wsparcie dla projektów demonstracyjnych i działań informacyjnych"

HARMONOGRAM DEMONSTRACJI W 2023 ROKU

Termin wyjazdu	Temat demonstracji	Województwo	Miejscowość	Wizyta
10.05-11.05	kury nioski	warmińsko-mazurskie	Praslity	I
06.09-07.09	kury nioski	warmińsko-mazurskie	Praslity	II
22.05-23.05	kukurydza	wielkopolskie	Kęszyce	I
09.10-10.10	kukurydza	wielkopolskie	Kęszyce	II
25.05-26.05	bydło mleczne	dolnośląskie	Krzeszów	I
27.09-28.09	bydło mleczne	dolnośląskie	Krzeszów	II
01.06	ziemniak	zachodniopomorskie	Żeliszewo	I
18.09	ziemniak	zachodniopomorskie	Żeliszewo	II
02.06	ziemniak	zachodniopomorskie	Żeliszewo	I
19.09	ziemniak	zachodniopomorskie	Żeliszewo	II
05.06	ziemniak	zachodniopomorskie	Żeliszewo	I
20.09	ziemniak	zachodniopomorskie	Żeliszewo	II
06.06	ziemniak	zachodniopomorskie	Żeliszewo	I
21.09	ziemniak	zachodniopomorskie	Żeliszewo	II
02.06	ogórek	zachodniopomorskie	Żeliszewo	I
28.08	ogórek	zachodniopomorskie	Żeliszewo	II
05.06	ogórek	zachodniopomorskie	Żeliszewo	I
29.08	ogórek	zachodniopomorskie	Żeliszewo	II
06.06	ogórek	zachodniopomorskie	Żeliszewo	I
30.08	ogórek	zachodniopomorskie	Żeliszewo	II
07.06	ogórek	zachodniopomorskie	Żeliszewo	I
31.08	ogórek	zachodniopomorskie	Żeliszewo	II
12.06	ogórek	zachodniopomorskie	Żeliszewo	I
01.09	ogórek	zachodniopomorskie	Żeliszewo	II
13.06	ogórek	zachodniopomorskie	Żeliszewo	I
04.09	ogórek	zachodniopomorskie	Żeliszewo	II
19.06	ogórek	zachodniopomorskie	Żeliszewo	I
05.09	ogórek	zachodniopomorskie	Żeliszewo	II
20.06	ogórek	zachodniopomorskie	Żeliszewo	I
06.09	ogórek	zachodniopomorskie	Żeliszewo	II
21.06	ogórek	zachodniopomorskie	Żeliszewo	I
07.09	ogórek	zachodniopomorskie	Żeliszewo	II

eprasa.pl f588ff388b

22.06	ogórek	zachodniopomorskie	Żeliszewo	I
08.09	ogórek	zachodniopomorskie	Żeliszewo	II
23.06	ogórek	zachodniopomorskie	Żeliszewo	I
11.09	ogórek	zachodniopomorskie	Żeliszewo	II
13.06-14.06	aquakultura	mazowieckie	Żabieniec	I
04.10-05.10	aquakultura	mazowieckie	Żabieniec	II
26.06	sady	lubuskie	Lutol Mokry	I
28.08	sady	lubuskie	Lutol Mokry	II
26.06	bydło mięsne	lubuskie	Lutol Mokry	I
28.08	bydło mięsne	lubuskie	Lutol Mokry	II
26.06-27.06	pasieka	lubelskie	Lipniak	I
19.07-20.07	pasieka	lubelskie	Lipniak	II
27.06	bobowate i ich mieszanki	wielkopolskie	Białęgi	I
20.07	bobowate i ich mieszanki	wielkopolskie	Białęgi	II
28.06	kozy	wielkopolskie	Łubowo	I
06.09	kozy	wielkopolskie	Łubowo	II

Uczestnikami szkolenia mogą być rolnicy, domownicy, małżonkowie rolników, osoby zatrudnione w rolnictwie, wnioskodawcy lub beneficjenci operacji typu „Premie dla młodych rolników" w ramach poddziałania „Pomoc w rozpoczęciu działalności gospodarczej na rzecz młodych rolników" objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 201-2020.

Organizatorzy zapewniają uczestnikom szkolenia wyżywienie, nocleg w przypadku wyjazdu poza województwo zachodniopomorskie oraz zaświadczenie o uczestnictwie w demonstracji.

Rolnicy biorący udział w demonstracji na I wizycie będą również zobowiązani uczestniczyć podczas II wizyty.

Ilość miejsc ograniczona!

Udział w wyjeździe bezpłatny

Każdy uczestnik demonstracji otrzyma zaświadczenie

Operacja ma na celu wymianę wiedzy i doświadczeń, współpracę między nauką a praktyką rolniczą, prezentowanie innowacyjnych rozwiązań produkcyjnych, a co za tym idzie transfer wiedzy w rolnictwie ekologicznym

OSOBY ZAINTERESOWANE UDZIAŁEM w szkoleniu zapraszamy do kontaktu z pracownikami Działu Rolnictwa Ekologicznego i Ochrony Środowiska:
Agnieszka Kleszcz, tel. 91/479 40 66, e-mail: a.kleszcz@zodr.pl
Joanna Skoczylas-Gromek, tel. 91/479 40 55, e-mail: j.gromek@zodr.pl
Sekretariat, tel. 91/ 561 37 00 - 02, e-mail: sekretariat.barzkowice@zodr.pl

zachodniopomorskiebazarek.pl

ZACHODNIOPOMORSKI e-bazarek

Stworzona z myślą o rolnikach i konsumentach strona internetowa zachodniopomorskiebazarek.pl oferuje możliwość tworzenia krótkich łańcuchów dostaw pomiędzy producentami a konsumentami. To doskonała, bezpłatna promocja rolników, producentów regionalnej i ekologicznej żywności, usługodawców, twórców rękodzieła oraz kół gospodyń wiejskich. I okazja dla konsumenta – na zakup w cenach producenta, bez dodatkowej marży.

Zachodniopomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Barzkowicach

JAK SIĘ ZGŁOSIĆ?
Rejestracja na stronie: zachodniopomorskiebazarek.pl
e-mail: zachodniopomorskiebazarek@zodr.pl
tel. 91 561 37 00

eprasa.pl f588ff388b

ZOO-zwierzenia zootechnika

Fiński frajer z Helsinek

Zaledwie kilka dni po powrocie ze Stanów Zjednoczonych, gdy głowa była jeszcze pełna wspomnień z naszej trasy ze wschodu na zachód Ameryki, znów przyszło mi się spakować i tym razem polecieć niedaleko, do Finlandii.

PIOTR WŁÓDARCZAK

Głównym powodem była wizyta w siedzibie fińskiego koncernu Snellman w Pietarsaari i spotkanie z zarządem firmy oraz genetykami z Figen Ltd. Tematem było omówienie planów na lata 2023-2024 i dyskusja o trudnej sytuacji panującej w sektorze trzody chlewnej – nawet w Finlandii rosyjska agresja na Ukrainę odcisnęła swoje piętno. Kolejnymi celami było zwiedzenie Helsinek i odwiedziny fińskiej familii, która ma również psa rasy Tosa Inu, tak jak ja, o imieniu Neo (Neo jest bratem mojej suczki Nagoi). Zatem w drogę!

Kwarantanna w Turku

Po godzinie lotu z Gdańska, podczas którego szczególnie podobało mi się lądowanie i przelot nad setkami małych wysepek na Bałtyku, które jakby odrywają się od głównego lądu (wygląda jakby kruszył się na kawałki), tworząc przepiękną scenerię, wylądowałem w Turku. Tutaj spędziłem dwie noce w hotelu, tytułem kwarantanny, zanim pociągiem pojechaliśmy do Pietarsaari przez Tampere – duży węzeł kolejowy. Turku jest najstarszym miastem w Finlandii, położone w południowo-zachodniej części kraju, nad Bałtykiem, było jego stolicą do 1812 r. Małe, spokojne, ale urokliwe i pełne historycznych śladów miasto, liczące ok 190.000 mieszkańców, ze specyficzną fińską architekturą. Najlepiej czas zabić w pobliskich restauracyjkach oraz spacerując wzdłuż rzeki *Aurajoka*, biegnącej przez główną oś miasta, aż do zamku warownego – *Castle Turku*. Zbudowany w XIII wieku, bronił osady, a później – do 1890 r. – był więzieniem. Dzisiaj jest obiektem turystycznym. W Turku – z nudów – rozważałem słowa pewnych producentów prosiąt, którzy chełpili się, że ich lochy, należące do tak zwanej genetyki masowej, rodzą po 19 prosiąt w miocie, a odchowują po 16. Komu więc potrzebna jest locha, która rodzi „tylko" 15-16 młodych naraz, ale sama je odchowuje, bez konieczności robienia mamek? Stwierdzili, że takie lochy są dla frajerów! Często okazuje się, że twierdzenia buńczucznych farmerów są na wyrost, bo sami nie orientują się w tym, co dzieje się na ich fermie albo nie monitorują danych pochodzących z produkcji, ale strzelają nimi z kapelusza, jak im pasuje. Do tego tematu powrócę poniżej tekstu.

...Helsinki i złe założenia

To stolica Finlandii, największe miasto w kraju, założone w XVI wieku. Obecnie liczy ponad 600.000 mieszkańców, leży nad Zatoką Fińską – jest głównym węzłem lotniczym (lotnisko Vantaa), stoczniowym i portowym. Z portu Helsinki odpływają fińskie loszki w kierunku Estonii (Muuga), a potem „na kołach" zmierzają do Polski, do klientów. Wraz z kilkoma mniejszymi miejscowościami Helsinki tworzą ponad milionową aglomerację miejską. Pierwotnie nazywały się po szwedzku *Helsingfors* i w całej Skandynawii taka nazwa wciąż obowiązuje.

W ogóle Finlandia jest krajem dwujęzycznym: nazwy są po fińsku i po szwedzku, a w rejonach z większym udziałem ludności pochodzenia szwedzkiego – jak w Pietarsaari właśnie – jest odwrotnie: najpierw szwedzkie, a potem fińskie. Dzisiaj staje się to normą, Stany są angielsko- i hiszpańskojęzyczne, a nasza Polska ma nazwy, a nawet reklamy po polsku i ukraińsku.

Stolicę w Helsinkach utworzył rosyjski car, który przeniósł ją z Turku, chcąc bardziej odizolować się od Szwedów. To miasto budowane na styl Petersburga, wąskie zadbane uliczki, styl neoklasycystyczny, które można pieszo przejść w 40 minut – z jednego krańca miasta na drugi. To kompaktowe, barwne, gwarne i czyste miasto, które masowo nawiedzają turyści. Założyłem, że będę je zwiedzać przez trzy dni, ale wszystko to, co chciałem, zobaczyłem podczas jednego. Co robić dalej? Znalazłem sobie fajny pub i piłem w nim piwo, a do tego czytałem dobrą książkę Zbigniewa Zborowskiego „Skaza". Tak mnie wciągnęła, że pozostałe dwa dni spędziłem na lekturze. Wcześniej jednak porozmawiałem jeszcze z Timo – głównym genetykiem o wydajności fińskich loch

eprasa.pl f588ff388b

i kto tu tak naprawdę jest frajerem? Co nam wyszło z naszej analizy? O tym na końcu tekstu.

A co można zobaczyć w stolicy? Wizytówką miasta jest katedra, zbudowana na wzór greckiego krzyża, położona na Placu Senackim. Na nim z kolei znajduje się jedyny pomnik cara Rosji Aleksandra II (nawet w ojczyźnie nie ma swojego pomnika), dla podkreślenia związków Finlandii z Rosją. Ale przecież car – pomimo że ten należał do jednych z bardziej światłych i „przyjacielskich" carów, mimo wszystko jest symbolem ciemiężyciela zarówno Polski, jak i Finlandii. Na cholerę mają więc jego pomnik, przed którym jacyś Rosjanie robią sobie z uśmiechami zdjęcia. Naprawdę? No cóż, musiałem przerwać im tę sielankę i pokazać carowi mój środkowy palec, w końcu nie zawsze muszę być grzeczny.

Inną budowlą sakralną jest cerkiew z czerwonej cegły, pod wezwaniem Zaśnięcia Matki Boskiej, rzeźba Sibeliusa, fajny park miejski Esplanade, w którym piłem kawkę i piwo, a obok niego targ portowy i prom pływający do Zoo i na wyspę – twierdzę wojskową Suomenlinua, taką cytadelę otoczoną kamienistymi fortyfikacjami, wśród których przyjemnie się spaceruje i podziwia zatokę. Wszystko w zasięgu ręki, a zwiedzanie idzie naprawdę sprawnie.

Wróćmy do Pietarsaari

Zanim znalazłem się w Helsinkach (za pomocą pociągu z Tampere), spędziłem dwa dni w Pietaarsari, w nowoczesnym koncernie Snellman, który jest właścicielem genetyki Figen i używa jej w 100% w swojej produkcji mięsa, wędlin i wszelkich frykasów, znanych w Finlandii, Danii i Szwecji. One też są eksportowane na wymagające rynki światowe, np. do Korei Południowej, Nowej Zelandii, Japonii. Wszystko dzięki doskonałej jakości mięsa i mięsności tusz po użyciu fińskich knurów terminalnych Muscle. Tutaj Durocka się nie używa. Same loszki czystej rasy Landrace chętnie kupowane są w Wietnamie, Tajlandii, bo tam cenią długie korpusy loszek i większe wyręby mięsne w tuszy. Nawet czystej krwi Landrace zapewnia 59% mięsności – po selekcji loszek i przy sprzedaży reszty warchlaków jako materiał rzeźny (po wytuczeniu), a po użyciu *Muscle* na loszki hybrydowe (Landrace x LW – odwrotnie jak u Duńczyków) mięsność może skoczyć do 61%.

Jednak wytłumaczyłem Finom, że w Polsce nasi producenci – nie licząc potentatów: chińskich Amerykanów i Duńczyków w „*Dolinie Czegoś tam*" oraz reaktywowanego *Gobarto*, nie posiadają swoich rzeźni, a więc nie mają profitów z lepszej mięsności i jakości dostarczanych tuczników. Nikt im za to nie płaci, a poza tym nie jedzą swojego mięsa, więc nie wiedzą jak smakuje masowa genetyka na patelni, że jest do luftu. Sytuację usiłuje zmienić kanadyjski *Genesus*, który stara się produkować tuczniki z większym poziomem tłuszczu międzymięśniowego (marmurkowatość – *marbling*), a więc mięso jest bardziej smakowite i powinno być docenione przez konsumentów. W *Genesusie* nie ceni się masowej genetyki, która nie zapewnia odpowiednich walorów smakowych. Jednak są rynki (Francja, Belgia, Niemcy), które domagają się bardzo chudego mięsa, ale mimo wszystko smakowitego. Dlatego *Genesus* poszukuje rozwiązań poza swoją strukturą i tak trafił do *Figena* w Finlandii, gdyż spodobały mu się fińskie knury terminalne *Muscle* – ich nasienie jest dostępne w Polsce w *Insefarm* w Śmiłowie, który te knury co roku sprowadza do naszego kraju. Jednak za lepsze mięso trzeba by więcej płacić zarówno producentom żywca, jak i cena w marketach musi być wyższa. Mięso powinno być bardziej ekskluzywne i szanowane. Tymczasem polskie rodziny chcą kupować jak najgorsze i jak najtańsze mięso, a potem masowo je wyrzucają na śmietnik, marnują go znacznie więcej niż wszystkie markety w Polsce razem wzięte. Jaki jest w tym sens? Sytuacja taka oburza obrońców praw zwierząt, którzy podkreślają, że cały ten łańcuch produkcji idzie na marne (karczowanie dżungli w Ameryce Południowej pod uprawę soi, produkcja paszy – zbóż, trzymanie świń w klatkach, a potem ich ubój).

Po naszych mądrych dyskusjach pojechaliśmy z tak zwaną wizytą gospodarską na nową fermę *Large White*, którą firma niedawno zakupiła, zobaczyć prosięta i ile jest jeszcze na niej do zrobienia, żeby dorównać ich standardom? Nadmienię, że tym razem podróżowaliśmy po Finlandii pociągami, podziwiając specyficzny kra-

eprasa.pl f588ff388b

jobraz za oknem, czyli lasy i lasy... i potem znów lasy. Podobno klienci z Azji podczas podróży przez lesistą i zieloną Finlandię popadają w melancholię i robią się senni, dlatego Finowie muszą wymyślać im jakieś atrakcje dla ich dobrego samopoczucia, tak samo jak świnie powinny mieć zabawki w swoich kojcach. Czasem można zobaczyć łosia, których jest tutaj dość dużo, a na samej północy renifery Lapończyków (żyją w północnej Norwegii, Szwecji, Finlandii i Rosji). Pomimo że na zewnątrz nie widać niczego spektakularnego, to jednak Finlandia uważana jest za jedno z najlepszych miejsc do życia na świecie. Głównie za przyczyną samych Finów, którzy może nie należą do najbogatszych ludzi w Europie, ale są zadowoleni z tego co mają i podoba się im ich własny styl życia. No i ich gorące sauny, które są wszędzie…

Fińska Tosa

Z Helsinek odebrał mnie uroczy rudy Fin imieniem Pekka, który po pracy w stoczni zabrał mnie do swojego domu w Siunto, gdzie mieszka z rodziną: żoną Anu i czwórką dzieci oraz psem rasy Tosa Inu – *Neo*, zakupionym w Polsce (leciał do Helsinek samolotem z Warszawy). Mieszkają w budynku nieczynnej już starej stacji kolejowej przy torach i zaadaptowanej na mieszkanie dla nich. Specyficzna, drewniana fińska architektura. Potem pojechaliśmy do ich domku w lesie, otoczonego małymi wyspami, niedaleko Turku. W zasadzie była to zaniedbana, drewniana chata w głuszy, w której można by nakręcić jakiś horror. Czas spędzaliśmy na przechadzkach z psem po lesie, gotowaniu ich ulubionej zupy z kawałkami łososia, ziemniaków i w śmietanie, z koperkiem. Pojechaliśmy zwizytować też okoliczne wyspy, no i pociliśmy się w ich własnoręcznie zrobionej saunie, w małym chlewiku. Nie rozumiałem tylko dlaczego przez cały weekend nie piliśmy ani krzty alkoholu, nawet małego winka, nic. Tylko pili mleko – Finowie piją najwięcej mleka w Europie. Wreszcie po godzinie spędzonej w saunie *Pekka* poszedł do lodówki po napoje i przyniósł nareszcie puszki piwa – hurra! Niestety, okazało się, że jest ono bezalkoholowe. No tak, nie można! Jak tu żyć w tym kraju Muminków? Ale wizyta była fajna, w familiarnej atmosferze, a Neo to wspaniały i dumny pies, tak samo jak moja suczka Nagoja. Za to w szopce znalazłem jakieś bardzo stare gadżety ze swastykami. Hm... hitlerowskie precjoza należące kiedyś do dziadków moich gospodarzy, bo podczas II wojny światowej Skandynawowie tak bardzo nienawidzili Stalina i bali się Armii Czerwonej, że woleli zawrzeć pakt z diabłem i zasilać hitlerowskie dywizje podczas inwazji na ZSRR.

Fiński frajer przedstawia...

Zanim przedstawię analizę wydajności dwóch genetyk, opowiem o największym fińskim bohaterze narodowym, który trzykrotnie uratował niepodległość Finlandii. Zdecydowanie nie był fińskim frajerem, ale głównodowodzącym armii i po II wojnie prezydentem kraju: Carl Mannerheim. Dwukrotnie starł się z potęgą Armii Czerwonej Stalina w wojnie zimowej i potem kontynuacyjnej, w latach 1939-1944. Finowie, dzięki nowatorskim praktykom wojennym (zastosowanie nart, koktajlów Mołotowa, partyzantki i lepszego przygotowania się do warunków zimowych) dali Sowietom w kość, dwukrotnie doprowadzając do układu pokojowego, w którym, co prawda, musieli oddać skrawki Finlandii, ale uratowali ją jako niepodległy kraj. Dodatkowo Mannerheim zmuszony był rozmawiać z hitlerowcami, bo nie miał wyjścia. Jednak nigdy nie zgodził się – pomimo wizyty samego Hitlera – na prześladowanie fińskich żydów i na atak na Leningrad. Z czasem wypisał swoje wojska z szeru SS-manów i nie chciał już kooperować z hitlerowskimi Niemcami, pomimo ich błagań i próby zastraszenia. Musiał lawirować między wielkimi potęgami dla uratowania kilku milionów Finów – czego pamiątki znalazłem właśnie w szopie fińskiej rodziny. Zatem fińskie rozwiązania i przemyślenia nie są takie głupie. Mam nadzieję, że będą wzorem dla walczącej armii w Ukrainie, a Finlandia wraz z Norwegią przystąpią wreszcie do NATO.

eprasa.pl f588ff388b

Locha rodzi 19 prosiąt	Locha rodzi 16 prosiąt
Czyli 2-3 są upośledzone i szybko zdychają = zmarnowały środki odżywcze, które mogłyby wykorzystać pozostałe oseski = mają mniejszą wagę urodzeniową = różnicują się	Trochę mniejsza liczba prosiąt, ale były lepiej odżywione podczas życia płodowego = są bardziej żywotne i równe = wyższa waga urodzeniowa, lepiej piją mleko. Zdycha 1 prosię do czasu ich odsadzenia
Pozostało 16-17 szt.	Pozostało 15 szt.
Dla nadmiarowych prosiąt trzeba wykreować mamki = przedwcześnie odsadzić część starszych prosiąt, co odbija się na ich kondycji. Mamki karmią po raz drugi = wydłuża się ich okres laktacji = nadmierna eksploatacja loch = często słaba kondycja, poranione wymię i skóra na łopatkach	Lochy mają od 14 do 16 sutków, zatem w dużym uproszczeniu można przyjąć, że locha sama odchowuje swoje młode. Jeśli są potrzebne mamki, to znacznie mniej ich potrzeba w systemie
Oszustwo: często w statystyce producenci liczą ilość odsadzonych prosiąt od grupy wyproszonych loch, ale nie liczą tych dodatkowych loch z innych grup, które pomogły wykarmić te prosięta – mamki = zawyżają sobie realną ilość prosiąt odsadzonych od 1 lochy	Jeśli jest mniej prosiąt w miocie to jest mniej pracy związanej z „obróbką" prosiąt: podaniem żelaza, obcięciem ogonków, założeniem kolczyków = to są ogromne oszczędności w robociźnie, jeśli uwzględnisz setki loch i miotów w ciągu roku. Mniejsze zużycie leków i szczepionek = oszczędność
Prosięta częściej są przenoszone z kojca do kojca, z pokoju do pokoju = stres i biegunki (mamki mają różnej jakości mleko) = dużo pracy dla załogi + intensywne leczenie = koszt!	Przy prawidłowym żywieniu lochy i dobrych warunkach środowiskowych oseski w zasadzie nie mają biegunki aż do odsadzenia, piją mleko w optymalnej ilości, nie trzeba ich ciągle mieszać i przenosić. Mało pracy i leków
Po odsadzeniu, na odchowie w warchlakarni pada do 5-8% prosiąt. Czyli pada ich ok. 1,12–1,2 szt. Statystycznie pada ich 2 razy więcej = są koszty zjedzonej wcześniej paszy przez padłe warchlaki + koszt użytych wcześniej leków	Po odsadzeniu pada ok 4-5 % prosiąt, bo są lepiej odżywione i wykształcone. Czyli pada ich ok. 0,65 szt. Koszt wykorzystywanej paszy i leków jest niższy, bo nie idą na marne na tak wysokim poziomie.
Pozostało 14,5-15,5 szt.	Pozostało 14,35 szt.
Na tuczarni pada 5-8% tuczników, a ok 8-12% pozostaje niedorostami = nie osiągają odpowiedniej masy ubojowej = niskie dochody za sprzedaż żywca	Na tuczarni pada do 5% tuczników, mają mniejsze zróżnicowanie i 4-5% niedorostów = wyższa masa sprzedanych świń = wyższe dochody, przy mniejszych kosztach produkcji
Pozostało do rzeźni ok 13,8 szt.	Pozostało do rzeźni ok 13,7 szt.

Czyli mamy **tę samą ilość** odstawionych tuczników, ale wyższą masę uzyskanych tusz i wyższe dochody. Prosięta od lochy z prawej części tabeli są **tańsze** w ich wytworzeniu i **więcej** zarabiamy, przy **mniejszym** nakładzie pracy. Jeśli jeszcze dodamy do tego fakt, że lochy z lewej części tabeli są bardziej wyeksploatowane, trudniej i później wchodzą w ruję, to okres między kolejnymi porodami wydłuża się o 10-12 dni na statystycznej maciorze w stadzie.

Nie podniecaj się tylko ilością prosiąt w miocie, bo wskaźnik P/S/Y (ilość prosiąt uzyskanych od 1 lochy w stadzie w ciągu roku) to iloczyn dwóch wskaźników. Jednym jest ilość żywo urodzonych w miocie, a drugim jest ilość uzyskanych ciąż w roku w przeliczeniu na 1 lochę (L/S/Y). Zatem jeśli Twoje lochy urodzą trochę mniej, ale nie stają się mamkami, są zdrowsze i mają lepszą kondycję, zachodzą wcześniej w kolejną ciążę bez powtórek, to mają krótki cykl produkcyjny. Tym samym generują o 0,3 ciąży więcej w roku x 15 prosiąt = + 4,5 prosięta. Zatem te mocno wyeksploatowane mogą nadążyć tylko w taki sposób, że muszą urodzić naraz więcej, ale tym samym generują dla Ciebie dodatkowe problemy i koszty. A więc kto tutaj jest przysłowiowym frajerem? ■

eprasa.pl f588ff388b

Krajowe Dni Pola – Co nas czeka na największym, bezpłatnym wydarzeniu rolniczym w tym roku?

Ponad 400 odmian roślin uprawnych, setki zwierząt, nowoczesny oraz historyczny sprzęt rolniczy, występy regionalnych zespołów, rękodzieło, degustacje na stoiskach kół gospodyń wiejskich oraz całkowicie darmowy wstęp dla każdego chętnego – to wszystko, a nawet wiele więcej, czeka na osoby, które już 3-5 czerwca pojawią się w Sielinku, koło Opalenicy, na IV Krajowych Dniach Pola organizowanych przez Wielkopolski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Poznaniu.

– Krajowe Dni Pola będą największym wydarzeniem w historii organizowanym przez Wielkopolski Ośrodek Doradztwa Rolniczego. Jesteśmy szczęśliwi, że ta impreza będzie mogła odbyć się w Sielinku i z niecierpliwością czekamy na rozpoczęcie – mówi Jacek Sommerfeld, dyrektor Wielkopolskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Poznaniu. Natomiast Michał Sosiński, komisarz Krajowych Dni Pola w Sielinku, dodaje: – Wielkopolska od dziesięcioleci kojarzy się ze stosowaniem innowacyjnych rozwiązań w produkcji roślinnej i zwierzęcej. Chcemy podczas naszego wydarzenia kontynuować ten przekaz.

Wszystkie najważniejsze informacje dotyczące Krajowych Dni Pola Sielinko 2023 dostępne są także na stronie internetowej wydarzenia – www.dnipola2023.pl.

Główne atrakcje Krajowych Dni Pola czekają na odwiedzających w sobotę oraz niedzielę, 3-4 czerwca. Oficjalne otwarcie wydarzenia będzie miało miejsce w sobotę. Aby ułatwić poruszanie się po miejscu imprezy, cały teren Krajowych Dni Pola został podzielony na kilka stref tematycznych.

Strefa poletek demonstracyjnych

Najważniejszym miejscem na Krajowych Dniach Pola będzie strefa poletek demonstracyjnych. Na odwiedzających czeka ponad 400 odmian roślin uprawnych. Specjaliści WODR z zakresu produkcji roślinnej od miesięcy pracują nad tym, by poletka zostały jak najlepiej przygotowane. Oprócz możliwości obejrzenia, jak prezentują się poszczególne odmiany, na odwiedzających nasze poletka czekają także różnorodne inne atrakcje jak na przykład pokaz działania N-Testera, zautomatyzowanego pobierania prób glebowych, pielnika w kukurydzy czy rozmowy na temat flory i entomofauny pasów kwietnych.

– Przy poletkach demonstracyjnych będą znajdowały się zarówno stoiska Wielkopolskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Poznaniu, partnerów wydarzenia oraz firm nasiennych – mówi Łukasz Kuleczka, specjalista do spraw produkcji roślinnej, który odpowiada za przygotowanie poletek.

Strefa Innowacje i Nauka Praktyce

Tegoroczne Krajowe Dni Pola odbywają się pod hasłem „Rolnictwo Innowacyjne", dlatego też, oprócz poletek demonstracyjnych, jednym z najważniejszych miejsc będzie Strefa Innowacji i Nauka Praktyce. Znajdą się w niej stoiska różnorodnych instytucji oraz firm, które wdrażają coraz nowocześniejsze rozwiązania w rolnictwie. Ponadto, strefa będzie też miejscem, w którym będą prowadzone wykłady, debaty czy pokazy z zakresu rolnictwa precyzyjnego. Odwiedzający będą mogli usłyszeć między innymi o sztucznej inteligencji w rolnictwie czy faktach i mitach związanych z jakością żywności. – Nowoczesne rozwiązania już od jakiegoś czasu odważnie wkraczają do polskiego rolnictwa i są coraz chętniej wykorzystywane przez rolników. Jako WODR, promujemy nowatorskie technologie oraz zachęcamy rolników, by odważnie z nich korzystali. Dlatego też rolnictwo innowacyjne jest tematem przewodnim tego wydarzenia – mówi dyrektor Jacek Sommerfeld.

Strefa Regionalnej Wystawy Zwierząt Hodowlanych

Na Krajowych Dniach Pola nie mogło także zabraknąć strefy Regionalnej Wystawy Zwierząt Hodowlanych, która co roku przyciągała tłumy odwiedzających do Sielinka. W tym roku będzie można obejrzeć najpiękniejsze okazy bydła mlecznego, bydła mięsnego, owiec, drobiu, królików czy koni. Tradycyjnie, wybrane zostaną także czempiony i superczempion Wystawy. Łącznie obejrzeć można około 450 zwierząt!

– Oprócz tych gatunków zwierząt, pojawią się inne, mniej spotykane, ale tutaj póki co nie chcę zdradzać szczegółów, po prostu trzeba przyjechać i zobaczyć na własne oczy – mówi Wioleta Barczak, koordynator strefy wystawy zwierząt.

Strefa Rozwoju Obszarów Wiejskich

Występy regionalnych zespołów muzycznych, warsztaty z tworzenia biżuterii, nauka tkania na krosnach, możliwość samodzielnego wyrobu masła, młócenia zboża cepami, tworzenia świeczek

eprasa.pl f588ff388b

pszczelich czy warsztat wyplatania koszyków z wikliny – między innymi takie atrakcje czekają na odwiedzających w strefie Rozwoju Obszarów Wiejskich. Będzie to miejsce, w którym będzie można zapoznać się lepiej z wielkopolską tradycją, kulturą i rękodziełem, poznać regionalną historię lub spróbować potraw przygotowanych przez koła gospodyń wiejskich.

– Zależy nam na tym, by Krajowe Dni Pola były nie tylko świętem rolników, ale wydarzeniem, w którym każdy znajdzie coś ciekawego dla siebie – mówi dyrektor Jacek Sommerfeld. Tuż obok strefy Rozwoju Obszarów Wiejskich znajdzie się również ekspozycja historycznego sprzętu rolniczego, którą przygotuje Muzeum Narodowe Rolnictwa i Przemysłu Rolno-Spożywczego w Szreniawie.

Strefa Ogrodnictwa

Po raz pierwszy na Krajowych Dniach Pola mocno zaakcentowana zostanie także tematyka ogrodnictwa. Czołowe firmy zaprezentują ofertę najnowszych środków produkcji i technologii dla szeroko rozumianego ogrodnictwa. Ponadto, w punkcie konsultacyjnym fachowych porad będą udzielali naukowcy. Oprócz tego w strefie znajdzie się także punkt degustacyjny jakości owoców i warzyw, w tym przetworzonych, pochodzących z Wielkopolski.

– Ogrodnictwo nazywane jest awangardą rolnictwa. Określa się tak choćby ze względu na bardzo złożone i zaawansowane technologicznie rozwiązania – mówi Stanisław Zabarski, koordynator strefy ogrodnictwa. Tuż obok strefy ogrodnictwa znajdzie się również tradycyjny kiermasz ogrodniczy.

Strefa Energii dla Rolnictwa

Tematyką, której nie może zabraknąć na Krajowych Dniach Pola jest również energia dla rolnictwa. W tej strefie zainteresowani będą mogli uzyskać wiedzę na temat odnawialnych źródeł energii, biogazu czy zielonego wodoru. Ponadto, zostaną zaprezentowane nowoczesne rozwiązania w zakresie odnawialnych źródeł energii, pomp ciepła, magazynów energii oraz energooszczędnych technologii. Zainteresowane osoby będą mogły również uzyskać informacje na temat wykorzystania surowców rolniczych do produkcji biomasy i biogazu, a także poznać zastosowanie zielonego wodoru. Do dyspozycji rolników będą także fachowcy, którzy opowiedzą o sposobach oszczędzania energii, a także udzielą bezpłatnych porad dotyczących działań wspierających obniżanie kosztów energii oraz możliwości dofinansowania inwestycji w zieloną energię dla gospodarstw rolnych.

Strefa Wielkopolskich Targów Rolniczych

Odwiedzający będą mogli również podziwiać nowoczesny sprzęt rolniczy, który będzie dostępny w strefie Wielkopolskich Targów Rolniczych. W tej strefie pojawią się również stoiska różnorodnych firm związanych z rolnictwem, na których będzie można zaopatrzyć się na przykład w środki do produkcji roślinnej, pasze i tym podobne.

Instytuty i Ośrodki Doradztwa Rolniczego

Na Krajowych Dniach Pola będzie można zapoznać się także z działalnością różnorodnych instytutów związanych z rolnictwem oraz wszystkich wojewódzkich Ośrodków Doradztwa Rolniczego. Oferta tych podmiotów będzie dostępna w strefie doradztwa i instytutów, która znajdzie się obok sceny głównej.

Wielkopolskie Fyrtle i Aleja Pszczelarska

Nowością na Krajowych Dniach Pola będzie zaangażowanie ze strony lokalnych samorządów, które będą przedstawiały swoją ofertę w strefie Wielkopolskie Fyrtle. – To miejsce, w którym samorządy z okolic Sielinka będą mogły zaprezentować wszystko, co najlepsze na ich terenie. Będzie można tam również zapoznać się z ofertą turystyczną Wielkopolski – opowiada dyrektor Sommerfeld. Tuż obok strefy Wielkopolskie Fyrtle, będzie również Aleja Pszczelarska, na której będzie można zobaczyć, jak wyglądały stare ule lub jak prezentuje się profesjonalny strój pszczelarza.

Dzień Młodego Rolnika

Trzeci dzień Krajowych Dni Pola, czyli poniedziałek, 5 czerwca, będzie szczególnie istotny dla uczniów rolniczych szkół średnich. Dzień Młodego Rolnika, bo o nim mowa, będzie poświęcony wyłącznie uczniom, którzy przyjadą do Sielinka z całej Polski. Na uczniów czekają różnorodne lekcje polowe ze wszystkich dziedzin rolnictwa, czyli technologii produkcji roślinnej i zwierzęcej, ekologii i ochrony środowiska, rozwoju obszarów wiejskich oraz ekonomiki. – Uczniowie są przyszłością polskiego rolnictwa, dlatego zależy nam na tym, by mogli zapoznać się z najnowocześniejszymi rozwiązaniami, które mogą być wykorzystywane w gospodarstwach – mówi dyrektor Jacek Sommerfeld.

Imprezy towarzyszące

Chociaż obchody główne Krajowych Dni Pola odbędą się w dniach 3-5 czerwca w wielkopolskim Sielinku, to imprezy towarzyszące temu wydarzeniu odbywają się przez cały rok w całej Polsce. Tuż przed Krajowymi Dniami Pola, w dniach 1-2 czerwca odbędą się konferencje i pokazy na poletkach demonstracyjnych Instytutu Ochrony Roślin w Winnej Górze oraz Centralnego Ośrodka Badania Odmian Roślin Uprawnych w Słupi Wielkiej.

Patroni Krajowych Dni Pola

IV Krajowe Dni Pola Sielinko 2023 zostały objęte patronatem honorowym Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi Roberta Telusa, Wojewody Wielkopolskiego Michała Zielińskiego, Marszałka Województwa Wielkopolskiego Marka Woźniaka, Narodowego Instytutu Kultury i Dziedzictwa Wsi.

Patronami medialnymi Krajowych Dni Pola Sielinko 2023 są: TVP3 Poznań, Radio Poznań, Radio Emaus, Głos Wielkopolski, portale NaszeMiasto.pl, Wieści Rolnicze, Top Agrar, Agro Profil, Wiadomości Rolnicze Polska, Poradnik Gospodarski, wydawnictwo APRA, portal Farmer.pl, portal Gospodarz.pl.

Głównymi partnerami naukowymi Krajowych Dni Pola są: Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu, Instytut Ochrony Roślin w Poznaniu, Centralny Ośrodek Badania Odmian Roślin Uprawnych.

Ponadto, Krajowe Dni Pola będą także jednym z elementów obchodów 100-lecia państwowego doradztwa rolniczego w Polsce, które przypada w 2023 roku.

Wielkopolski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Poznaniu

eprasa.pl f588ff388b

ZSCKR im. W. Witosa w Boninie
Bonin 1-2, 76-009 Bonin
www.zsbonin.pl
szkola@zsbonin.pl
tel. **94 342 28 92**

Sieć Szkół Rolniczych MRiRW

ZSCKR
im. W. Witosa w Boninie

TWÓJ ZAWÓD, TWOJA PRZYSZŁOŚĆ

DOŁĄCZ DO SZKOŁY ZAWODOWCÓW

Oferta dla młodzieży
w roku szkolnym **2023/2024**

STAŻE ZAGRANICZNE DLA WSZYSTKICH ZAWODÓW

TECHNIKUM

- Technik weterynarii
- Technik architektury krajobrazu
- Technik żywienia i usług gastronomicznych
- Technik mechanizacji rolnictwa i agrotroniki

BRANŻOWA SZKOŁA I STOPNIA

- Kucharz
- Mechanik operator pojazdów i maszyn rolniczych

BRANŻOWA SZKOŁA II STOPNIA

- Technik mechanizacji rolnictwa i agrotroniki

TWÓJ ZAWÓD, TWOJA PRZYSZŁOŚĆ

DOŁĄCZ DO SZKOŁY ZAWODOWCÓW

ZSCKR

w Boninie zapewnia uczniom:

- stypendia motywacyjne
- kształcenie praktyczne na terenie szkoły lub u pracodawcy
- uzyskanie kwalifikacji rolniczych dla wybranych zawodów
- staże zagraniczne dla wszystkich zawodów (Hiszpania, Szwecja, Dania, Portugalia, Francja, Irlandia, Malta)
- częściową refundację kosztów produktów dla zawodów gastronomicznych
- profesjonalną odzież na zajęcia praktyczne
- współpracę z firmą Hortulus w Dobrzycy
- bezpłatny kurs prawa jazdy kat. B i T (plac manewrowy)
- indywidualne wsparcie: pedagoga szkolnego, doradcy zawodowego, socjoterapeuty
- internat ze stołówką

ZSCKR im. W. Witosa w Boninie
Bonin 1-2, 76-009 Bonin

www.zsbonin.pl
szkola@zsbonin.pl
tel. **94 342 28 92**

ZSCKR
im. W. Witosa w Boninie

eprasa.pl f588ff388b

Będą zmiany w dyrektywie wodnej?

W Parlamencie Europejskim trwają prace nad zmianami dyrektywy wodnej UE.

IZABELA ŚWIGOŃ, Koordynator LPW, ZODR w Barzkowicach

W Parlamencie Europejskim trwają prace nad wnioskiem dotyczącym zmiany dyrektywy 2000/60/WE ustanawiającej ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej, dyrektywy 2006/118/WE oraz dyrektywy 2008/105/WE dotyczącej środowiskowych norm jakości w dziedzinie polityki wodnej [COM(2022) 540 final].

✓ 8 lutego 2023 r. Sekcja Rolnictwa, Rozwoju Wsi i Środowiska Naturalnego Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego (EKES) przedstawiła opinię, w której odniosła się pozytywnie do propozycji KE, by dodać pewną liczbę kluczowych zanieczyszczeń do wykazów substancji priorytetowych dla wód powierzchniowych i podziemnych. Zestawienia tych zanieczyszczeń posłużą do oceny stanu chemicznego zasobów zgodnie z ramową dyrektywą wodną. Obowiązkiem państw członkowskich będzie monitoring obecności tych zanieczyszczeń w wodzie oraz dbałość o zachowanie norm jakości. Wniosek był oczekiwany już od kilku lat i stanowić będzie ważny element aktualizacji oceny stanu chemicznego wód.

EKES zwraca uwagę, że czysta woda ma zasadnicze znaczenie dla naszego społeczeństwa i środowiska, a także dla działalności społeczno-gospodarczej. Wprowadzenie solidnych podstaw ochrony wód, skoncentrowanych na ograniczaniu zanieczyszczania u źródła, przyniesie korzyści ekosystemom, użytkownikom rekreacji wodnej i przemysłowi oraz zapewni czystą i przystępną cenowo wodę pitną. EKES wystąpiła z apelem do instytucji europejskich, by zaczęły traktować wodę jako priorytet i opracowały Europejski Niebieski Ład. Będzie to wyraz wysiłków podejmowanych na rzecz przewidywania potrzeb, ochrony zasobów wodnych i prób sprostania wyzwaniom za pomocą kompleksowego i skoordynowanego planu.

✓ 20 lutego 2023 r. Komisja Ochrony Środowiska Naturalnego, Zdrowia Publicznego i Bezpieczeństwa Żywności przedstawiła poprawki do przedmiotowego projektu aktu. W przedstawionym sprawozdaniu proponuje dodatkowy przegląd ramowej dyrektywy wodnej wraz z dwiema dyrektywami szczegółowymi – jedną w sprawie wód podziemnych, a drugą – środowiskowych norm jakości. Inicjatywa EKES odnosi się do ulepszenia przepisów UE dotyczących wody z myślą o osiągnięciu nadrzędnego celu, jakim jest ochrona zdrowia ludzi i ekosystemów. Dodatkowo, ze względu na szybko zmieniającą się sytuację w zakresie chemikaliów, które pojawiają się w środowisku naturalnym i które mogą być znacznym zagrożeniem dla zdrowia ludzkiego i organizmów wodnych, nie należy ograniczać rodzajów substancji, które mają znajdować się na listach obserwacyjnych. Termin zgłaszania poprawek do projektu sprawozdania minął 29 marca 2023 r.

✓ 7 marca 2023 r. Komisja Rolnictwa i Rozwoju Wsi przedstawiła projekt opinii, w której zwraca się do Komisji Ochrony Środowiska Naturalnego, Zdrowia Publicznego i Bezpieczeństwa Żywności o wzięcie pod uwagę poprawek do przedmiotowego wniosku. W opinii Komisji lista substancji zanieczyszczających, które wpływają na wody powierzchniowe i gruntowe wymaga bezwzględnej aktualizacji. Kolejną ważną kwestią był problem suszy. Państwa członkowskie muszą zapewnić efektywne i zrównoważone wykorzystywanie wody, a użytkowanie rolne nie może być wyłączone z kontroli poboru słodkich wód powierzchniowych i gruntowych. Termin zgłaszania poprawek do projektu opinii minął 14 kwietnia 2023 r.

Aktualny stan prac nad wnioskiem dotyczącym zmian dyrektywy 2000/60/WE, dyrektywy 2006/118/WE oraz dyrektywy 2008/105/WE można śledzić w bazie aktów prawnych Unii Europejskiej.

Opracowano na podstawie artykułu Karola Kucharskiego „Wodne Sprawy" 7/2023.

eprasa.pl f588ff388b

Regulamin Konkursu AgroLiga 2023

Konkurs AgroLiga 2023 organizowany jest na szczeblu wojewódzkim przez Wojewódzkie Ośrodki Doradztwa Rolniczego, zaś na szczeblu krajowym – przez Redakcję Audycji Rolnych Programu 1 TVP S.A. i Stowarzyszenie AgroBiznes-Klub. Honorowy Patronat nad konkursem sprawują: Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Prezes ARiMR, Dyrektor Generalny KOWR i Prezes KRUS. Patronat Medialny pełni Magazyn Ludzi Przedsiębiorczych AGRO. Celem konkursu jest wyłonienie Mistrzów Krajowych AgroLigi 2023 w kategoriach: Rolnicy i Firmy.

1. Konkurs przebiega w dwóch etapach: wojewódzkim i krajowym. **Do rywalizacji nie mogą przystąpić Mistrzowie Krajowi wszystkich dotychczasowych edycji AgroLigi oraz Mistrzowie Wojewódzcy AgroLigi z lat 2018-2022.**

2. Pierwszy etap rozpoczyna się w kwietniu 2023 r. poprzez wydrukowanie regulaminu w czasopismach wydawanych przez Wojewódzkie Ośrodki Doradztwa Rolniczego.

3. Na podstawie regulaminu do Wojewódzkich Ośrodków Doradztwa Rolniczego powinny wpływać zgłoszenia kandydatów w kategoriach Rolnicy i Firmy wyłącznie z terenu danego województwa.

4. Wojewódzkie Ośrodki Doradztwa Rolniczego powinny powołać Komisje Konkursowe, które dokonają oceny zgłoszeń.

5. W czasie swoich prac Komisje Konkursowe powinny wziąć pod uwagę następujące elementy oceny:
a) do kategorii Rolnicy można zaliczyć osoby prowadzące samodzielnie lub wraz z rodziną gospodarstwo rolne. Kandydaci powinni uzyskiwać wyniki (plony, wydajność w produkcji zwierzęcej itp.) powyżej średniej krajowej. W gospodarstwach może być prowadzona dodatkowa działalność gospodarcza (świadczenie usług mechanizacyjnych i innych, przetwórstwo, agroturystyka itp.), z której uzyskiwane dochody nie przewyższają jednak dochodów z zasadniczej działalności rolniczej. W gronie laureatów nie mogą się znaleźć gospodarstwa z niedokończonymi inwestycjami, mocno zadłużone lub niestabilne ekonomicznie. W tej kategorii nie mogą być też uwzględniane osoby, które nie mają ziemi i zajmują się wyłącznie obrotem płodami rolnymi.
b) do kategorii Firmy można zaliczyć wyłącznie przedsiębiorstwa działające na rynku regionalnym (czyli na terenie danego województwa i ościennych) i zajmujące się przetwórstwem rolno-spożywczym, świadczeniem usług rolnych i wiejskich, handlem środkami produkcji dla rolnictwa, produkcją maszyn, pasz itp. Do kategorii Firmy zalicza się także wielkoobszarowe gospodarstwa rolne, prowadzone przez właścicieli bądź dzierżawców i zatrudniające siłę najemną.
c) przy wyborze Mistrza i Wicemistrza Wojewódzkiego w obu kategoriach Komisje Konkursowe powinny brać pod uwagę zasady bezpieczeństwa pracy, estetykę obejścia i otoczenia gospodarstwa lub firmy.
d) Wojewódzkie Ośrodki Doradztwa Rolniczego jako organizatorzy AgroLigi 2023 na szczeblu wojewódzkim są odpowiedzialne za weryfikację płynności finansowej uczestniczących w konkursie firm i gospodarstw rolnych.

6. Prezentacja kandydatów do tytułu Mistrza i Wicemistrza Wojewódzkiego AgroLigi 2023 powinna się odbywać na łamach czasopism wydawanych przez ODR-y. Wskazane jest, by Wojewódzkie Ośrodki Doradztwa Rolniczego – w miarę możliwości – rozpropagowały konkurs oraz jego uczestników na szczeblu wojewódzkim w lokalnej prasie, radiu i telewizji.

7. Wyłonienie Mistrzów i Wicemistrzów Wojewódzkich AgroLigi 2023 w kategorii Rolnicy i Firmy powinno się odbyć do 30 września 2023 r. w wyniku oceny Komisji Konkursowej powołanej na szczeblu wojewódzkim.

8. Organizatorzy konkursu na szczeblu krajowym zastrzegają sobie prawo do weryfikacji zgłoszeń w wypadku:
- stwierdzenia braku płynności finansowej zgłaszanych firm i rolników,
- wejścia w konflikt z prawem,
- wadliwego zakwalifikowania firmy lub rolnika do odpowiedniej kategorii.

W takich sytuacjach Mistrz Wojewódzki może nie zostać dopuszczony do finału krajowego. Jego miejsce zajmie wówczas Wicemistrz Wojewódzki.

9. W drugim etapie konkursu do sekretariatu konkursu AgroLiga wpływają zgłoszenia Mistrzów Wojewódzkich AgroLigi 2022 w kategoriach Rolnicy i Firmy jako nominatów do tytułu Mistrza Krajowego AgroLigi 2023. Zgłoszenia powinny zawierać: protokół z rozstrzygnięcia konkursu AgroLiga 2023 na szczeblu wojewódzkim, dokładne dane teleadresowe (adres pocztowy, telefon, fax, e-mail, ew. strona www) oraz wizytówki gospodarcze poszczególnych Mistrzów Wojewódzkich o objętości do 1 strony formatu A4. **Zgłoszenia należy przesłać** WYŁĄCZNIE MAILEM do **31 października 2023 r.** pod adresem: **agroredakcja@agroredakcja.pl**

10. Kapituła Krajowa konkursu AgroLiga 2023, złożona z Mistrzów Krajowych AgroLigi z lat 2018-2022 w kategorii Rolnicy oraz przedstawicieli organizatorów na szczeblu krajowym i honorowych patronów, wyłoni Mistrzów Krajowych, Wicemistrzów Krajowych oraz Laureatów Krajowych AgroLigi 2023 w kategorii Rolnicy na podstawie zgłoszeń przesłanych przez WODR-y oraz wizytowania gospodarstw rolnych.

Kapituła Krajowa konkursu AgroLiga 2023 w kategorii Firmy, utworzona przez organizatorów konkursu, wyłoni Mistrzów Krajowych, Wicemistrzów Krajowych oraz Laureatów Krajowych AgroLigi 2023 w kategorii Firmy na podstawie zgłoszeń przesłanych przez WODR-y oraz dodatkowych informacji uzyskanych ze stron internetowych poszczególnych firm.

11. Krajowy finał konkursu AgroLiga 2023 odbędzie się w II kwartale 2024 roku.

Uczestnicy konkursu mogą być zgłaszani przez doradcę ODR lub sami wypełnić kartę zgłoszeniową oraz oświadczenia i przesłać na adres:
Zachodniopomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Barzkowicach
Oddział w Koszalinie
ul. Przemysłowa 8, 75-216 Koszalin
z dopiskiem AGROLIGA 2023
lub w formie elektronicznej na adres e-mail:
koszalin.oddzial@zodr.pl
w temacie AGROLIGA 2023

Termin nadsyłania zgłoszeń do etapu wojewódzkiego upływa **30.06.2023 r.**

Szczegółowe informacje o zasadach konkursu można uzyskać pod numerem telefonu: 94/341 87 37. Regulamin konkursu, karta zgłoszeniowa oraz oświadczenie do pobrania na stronie internetowej www.zodr.pl

Zapraszamy serdecznie do udziału w konkursie!!!

eprasa.pl f588ff388b

Pomorze
Zachodnie
produkt tradycyjny

Twórz z nami Listę Produktów Tradycyjnych!

Niech Twój produkt stanie się częścią dziedzictwa kulinarnego Pomorza Zachodniego

wrir.wzp.pl
produktytradycyjne.wzp.pl

eprasa.pl f588ff388b

Nowe odmiany w Krajowym Rejestrze Roślin Rolniczych (2)

ZBOŻA OZIME, RZEPAK OZIMY

Zestawił dr inż. JAROMIR PALUSIŃSKI
ZODR w Barzkowicach

JĘCZMIEŃ OZIMY

Julia (d. LEU83105)
Odmiana wielorzędowa, typu pastewnego. Plon ziarna bardzo duży. Przyrost plonu przy uprawie na wysokim poziomie agrotechniki powyżej przeciętnej. Zimotrwałość na tle gatunku prawie średnia (4,5°). Odporność na mączniaka prawdziwego, plamistość siatkową, rdzę jęczmienia, rynchosporiozę i ciemnobrunatną plamistość średnia. Rośliny dość niskie, o dość dużej odporności na wyleganie. Termin kłoszenia i dojrzewania dość wczesny. Masa 1000 ziaren i wyrównanie ziarna średnie, gęstość ziarna w stanie zsypnym dość mała. Zawartość białka w ziarnie dość duża. Tolerancja na zakwaszenie gleby przeciętna.

RGT Mela (d. 13HL152D104)
Odmiana wielorzędowa, typu pastewnego. Plon ziarna bardzo duży. Przyrost plonu przy uprawie na wysokim poziomie agrotechniki przeciętny. Zimotrwałość na tle gatunku średnia (5°). Odporność na mączniaka prawdziwego, plamistość siatkową i rdzę jęczmienia dość duża, na rynchosporiozę średnia, na ciemnobrunatną plamistość dość mała. Rośliny wysokie do bardzo wysokich, o przeciętnej odporności na wyleganie. Termin kłoszenia i dojrzewania średni. Masa 1000 ziaren dość duża, wyrównanie ziarna średnie, gęstość ziarna w stanie zsypnym i zawartość białka w ziarnie średnie. Tolerancja na zakwaszenie gleby dość mała.

SU Hetti (d. 12HL090D105)
Odmiana wielorzędowa, typu pastewnego. Plon ziarna duży do bardzo dużego. Przyrost plonu przy uprawie na wysokim poziomie agrotechniki powyżej przeciętnej. Zimotrwałość na tle gatunku średnia (5°). Odporność na mączniaka prawdziwego, rynchosporiozę i ciemnobrunatną plamistość średnia, na rdzę jęczmienia i plamistość siatkową dość mała. Rośliny dość niskie, o dużej odporności na wyleganie. Termin kłoszenia i dojrzewania przeciętny. Masa 1000 ziaren i wyrównanie ziarna dość duże, gęstość ziarna w stanie zsypnym mała. Zawartość białka w ziarnie średnia. Tolerancja na zakwaszenie gleby przeciętna.

Teuto (d. 65-37A)
Odmiana wielorzędowa, typu pastewnego. Plon ziarna duży do bardzo dużego. Przyrost plonu przy uprawie na wysokim poziomie agrotechniki powyżej przeciętnej. Zimotrwałość na tle gatunku prawie średnia (4,5°). Odporność na rdzę jęczmienia dość duża, na mączniaka prawdziwego, plamistość siatkową, rynchosporiozę i ciemnobrunatną plamistość średnia. Rośliny dość wysokie, o dość dużej odporności na wyleganie. Termin kłoszenia dość późny, dojrzewania przeciętny. Masa 1000 ziaren i wyrównanie ziarna średnie, gęstość ziarna w stanie zsypnym dość duża. Zawartość białka w ziarnie średnia. Tolerancja na zakwaszenie gleby dość mała.

Turbo (d. STH 1019)
Odmiana wielorzędowa, typu pastewnego. Plon ziarna duży. Przyrost plonu przy uprawie na wysokim poziomie agrotechniki powyżej przeciętnej. Zimotrwałość na tle gatunku średnia (5°). Odporność na mączniaka prawdziwego, plamistość siatkową, rdzę jęczmienia i ciemnobrunatną plamistość średnia, na rynchosporiozę dość mała. Rośliny dość wysokie, o dość małej odporności na wyleganie. Termin kłoszenia i dojrzewania wczesny. Masa 1000 ziaren dość mała, wyrównanie ziarna i gęstość ziarna w stanie zsypnym średnie. Zawartość białka w ziarnie dość duża. Tolerancja na zakwaszenie gleby dość mała.

Finezja (d. BAUB19.4208)
Odmiana dwurzędowa, typu pastewnego. Plon ziarna duży. Przyrost plonu przy uprawie na wysokim poziomie agrotechniki przeciętny. Zimotrwałość na tle gatunku średnia (5°). Odporność na mączniaka prawdziwego, rdzę jęczmienia, rynchosporiozę i ciemnobrunatną plamistość średnia, na plamistość siatkową dość mała. Rośliny niskie, o dość dużej odporności na wyleganie. Termin kłoszenia i dojrzewania przeciętny. Masa 1000 ziaren dość duża, wyrównanie ziarna dość małe, gęstość ziarna w stanie zsypnym i zawartość białka w ziarnie średnie. Tolerancja na zakwaszenie gleby mała.

eprasa.pl f588ff388b

SU Laubella (d. NORD 13115/19)
Odmiana dwurzędowa, typu pastewnego. Plon ziarna średni. Przyrost plonu przy uprawie na wysokim poziomie agrotechniki powyżej przeciętnej. Zimotrwałość na tle gatunku średnia (5°). Odporność na mączniaka prawdziwego, plamistość siatkową, rdzę jęczmienia i ciemnobrunatną plamistość dość duża, na rynchosporiozę średnia. Rośliny niskie, o dość dużej odporności na wyleganie. Termin kłoszenia przeciętny, dojrzewania dość wczesny. Masa 1000 ziaren duża, wyrównanie ziarna średnie, gęstość ziarna w stanie zsypnym i zawartość białka w ziarnie duże. Tolerancja na zakwaszenie gleby dość mała.

PSZENICA ORKISZ OZIMA

Speldorado (d. LO3/13/4)
Plon ziarna brutto (z kłoskami) bardzo duży, plon ziarna netto duży. Zimotrwałość mała (2,5º). Odporność na mączniaka prawdziwego dość duża, na brunatną plamistość liści i septoriozy liści średnia, na choroby podstawy źdźbła i septoriozę plew dość mała, na rdzę brunatną, rdzę żółtą i fuzariozę kłosów mała. Rośliny średniej wysokości, o dość dużej odporności na wyleganie. Termin kłoszenia i dojrzewania średni. Masa 1000 ziaren duża do bardzo dużej. Gęstość ziarna w stanie zsypnym średnia, liczba opadania przeciętna. Zawartość białka duża, ilość glutenu duża do bardzo dużej. Wskaźnik sedymentacyjny SDS średni. Tolerancja na zakwaszenie gleby przeciętna.

PSZENICA ZWYCZAJNA OZIMA

Asory
Jakościowa odmiana chlebowa (grupa A). Plon ziarna średni. Przyrost plonu przy uprawie na wysokim poziomie agrotechniki przeciętny. Zimotrwałość dość mała (3,5º). Odporność na mączniaka prawdziwego i septoriozę plew dość duża, na pleśń śniegową, rdzę brunatną, rdzę żółtą, septoriozy liści i fuzariozę kłosów średnia, na choroby podstawy źdźbła i brunatną plamistość liści dość mała. Rośliny średniej wysokości, o małej do bardzo małej odporności na wyleganie. Termin kłoszenia i dojrzewania średni. Masa 1000 ziaren średnia, wyrównanie ziarna słabe, gęstość ziarna w stanie zsypnym średnia. Odporność na porastanie w kłosie przeciętna, liczba opadania duża do bardzo dużej. Zawartość białka i ilość glutenu średnia. Wskaźnik sedymentacyjny SDS duży do bardzo dużego. Wydajność ogólna mąki średnia. Tolerancja na zakwaszenie gleby przeciętna

Callistus (d. STRU 110050k052)
Jakościowa odmiana chlebowa (grupa A). Plon ziarna duży do bardzo dużego. Przyrost plonu przy uprawie na wysokim poziomie agrotechniki przeciętny. Zimotrwałość mała do bardzo małej (2,0º). Odporność na septoriozę plew dość duża, na mączniaka prawdziwego, rdzę żółtą, brunatną plamistość liści i septoriozy liści średnia, na pleśń śniegową, choroby podstawy źdźbła, rdzę brunatną i fuzariozę kłosów dość mała. Rośliny średniej wysokości, o dość dużej odporności na wyleganie. Termin kłoszenia i dojrzewania średni. Masa 1000 ziaren przeciętna, wyrównanie ziarna dość słabe, gęstość ziarna w stanie zsypnym dość duża. Odporność na porastanie w kłosie dość mała, liczba opadania duża do bardzo dużej. Zawartość białka średnia, ilość glutenu dość duża. Wskaźnik sedymentacyjny SDS duży do bardzo dużego. Wydajność ogólna mąki dość duża. Tolerancja na zakwaszenie gleby przeciętna.

Chevignon
Jakościowa odmiana chlebowa (grupa A). Plon ziarna duży do bardzo dużego. Przyrost plonu przy uprawie na wysokim poziomie agrotechniki poniżej średniej. Zimotrwałość dość mała (3,5º). Odporność na podstawowe choroby pszenicy średnia. Rośliny dość niskie, o dość małej odporności na wyleganie. Termin kłoszenia wczesny do bardzo wczesnego, dojrzewania dość wczesny. Masa 1000 ziaren dość mała, wyrównanie ziarna słabe, gęstość ziarna w stanie zsypnym i odporność na porastanie w kłosie dość mała, liczba opadania duża do bardzo dużej. Zawartość białka dość duża, ilość glutenu średnia. Wskaźnik sedymentacyjny SDS duży do bardzo dużego. Wydajność ogólna mąki średnia. Tolerancja na zakwaszenie gleby przeciętna.

Hyvega (d. NORD 16/926)
Mieszańcowa jakościowa odmiana chlebowa (grupa A). Plon ziarna bardzo duży. Przyrost plonu przy uprawie na wysokim poziomie agrotechniki poniżej średniej. Zimotrwałość dość mała (3,5º). Odporność na pleśń śniegową, rdzę brunatną, brunatną plamistość liści i septoriozę plew dość duża, na choroby podstawy źdźbła, mączniaka prawdziwego, rdzę żółtą, septoriozy liści i fuzariozę kłosów średnia. Rośliny dość wysokie, o małej odporności na wyleganie. Termin kłoszenia dość wczesny, dojrzewania średni. Masa 1000 ziaren przeciętna, wyrównanie ziarna dość słabe, gęstość ziarna w stanie zsypnym średnia. Odporność na porastanie w kłosie dość mała, liczba opadania dość duża. Zawartość białka średnia, ilość glutenu duża. Wskaźnik sedymentacyjny SDS duży. Wydajność ogólna mąki dość mała. Tolerancja na zakwaszenie gleby przeciętna.

Intuicja (d. STH 11218)
Jakościowa odmiana chlebowa (grupa A). Plon ziarna dość mały. Przyrost plonu przy uprawie na wysokim poziomie agrotechniki przeciętny. Zimotrwałość średnia (5,0º). Odporność na rdzę brunatną duża, na mączniaka prawdziwego, rdzę żółtą, brunatną plamistość liści, septoriozę plew i fuzariozę kłosów średnia, na pleśń śniegową i choroby podstawy źdźbła mała. Rośliny dość wysokie, o przeciętnej odporności na wyleganie. Termin kłoszenia i dojrzewania średni. Masa 1000 ziaren dość mała, wyrównanie ziarna średnie, gęstość ziarna w stanie zsypnym duża. Odporność na porastanie w kłosie przeciętna, liczba opadania duża do bardzo dużej. Zawartość białka i ilość glutenu dość duża. Wskaźnik sedymentacyjny SDS duży do bardzo dużego. Wydajność ogólna mąki średnia. Tolerancja na zakwaszenie gleby przeciętna.

LG Nida (d. LGWD14-3249-A1)
Jakościowa odmiana chlebowa (grupa A). Plon ziarna średni. Przyrost plonu przy uprawie na wysokim poziomie agrotechniki przeciętny. Zimotrwałość dość mała (3,5º). Odporność na rdzę brunatną i septoriozę plew dość duża, na choroby podstawy źdźbła, rdzę żółtą, brunatną plamistość liści, septoriozy liści i fuzariozę kłosów średnia, na pleśń śniegową i mączniaka prawdziwego dość mała. Rośliny średniej wysokości, o przeciętnej odporności na wyleganie. Termin kłoszenia i dojrzewania średni. Masa 1000 ziaren dość duża, wyrównanie ziarna przeciętne, gęstość ziarna w stanie zsypnym dość duża. Odporność na porastanie w kłosie dość mała, liczba opadania duża. Zawartość białka dość duża, ilość glutenu średnia. Wskaźnik sedymentacyjny SDS duży do bardzo dużego. Wydajność ogólna mąki dość mała. Tolerancja na zakwaszenie gleby przeciętna.

Pallas (d. STRU 130563s10)
Jakościowa odmiana chlebowa (grupa A). Plon ziarna średni. Przyrost plonu przy uprawie na wysokim poziomie agrotechniki przeciętny. Zimotrwałość mała do średniej (4,0º). Odporność na mączniaka prawdziwego dość duża, na pleśń

eprasa.pl f588ff388b

śniegową, choroby podstawy źdźbła, brunatną plamistość liści, septoriozy liści, septoriozę plew i fuzariozę kłosów średnia, na rdzę żółtą dość mała, na rdzę brunatną mała. Rośliny dość wysokie, o dość dużej odporności na wyleganie. Termin kłoszenia dość wczesny, dojrzewania średni. Masa 1000 ziaren duża do bardzo dużej, wyrównanie ziarna dobre do bardzo dobrego, gęstość ziarna w stanie zsypnym i odporność na porastanie w kłosie przeciętne, liczba opadania duża do bardzo dużej. Zawartość białka duża, ilość glutenu dość duża. Wskaźnik sedymentacyjny SDS bardzo duży. Wydajność ogólna mąki dość mała. Tolerancja na zakwaszenie gleby przeciętna.

RGT Technik (d. R11830)
Jakościowa odmiana chlebowa (grupa A). Plon ziarna duży. Przyrost plonu przy uprawie na wysokim poziomie agrotechniki przeciętny. Zimotrwałość mała (3,0º). Odporność na pleśń śniegową, mączniaka prawdziwego, rdzę brunatną i septoriozę plew dość duża, na choroby podstawy źdźbła, rdzę żółtą, brunatną plamistość liści, septoriozy liści i fuzariozę kłosów średnia. Rośliny niskie, o dużej odporności na wyleganie. Termin kłoszenia i dojrzewania średni. Masa 1000 ziaren przeciętna, wyrównanie ziarna dość dobre, gęstość ziarna w stanie zsypnym dość duża. Odporność na porastanie w kłosie dość mała, liczba opadania duża do bardzo dużej. Zawartość białka i ilość glutenu duża. Wskaźnik sedymentacyjny SDS duży do bardzo dużego. Wydajność ogólna mąki średnia. Tolerancja na zakwaszenie gleby przeciętna.

Vistula (d. NAD 4818)
Jakościowa odmiana chlebowa (grupa A). Plon ziarna przeciętny. Przyrost plonu przy uprawie na wysokim poziomie agrotechniki powyżej średniej. Zimotrwałość mała (3,0º). Odporność na mączniaka prawdziwego, brunatną plamistość liści, septoriozę plew i fuzariozę kłosów średnia, na pleśń śniegową, choroby podstawy źdźbła, rdzę żółtą i septoriozy liści dość mała, na rdzę brunatną mała. Rośliny średniej wysokości, o dość małej odporności na wyleganie. Termin kłoszenia i dojrzewania dość wczesny. Masa 1000 ziaren duża, wyrównanie ziarna dość dobre, gęstość ziarna w stanie zsypnym mała. Odporność na porastanie w kłosie przeciętna, liczba opadania duża do bardzo dużej. Zawartość białka i ilość glutenu dość duża. Wskaźnik sedymentacyjny SDS duży do bardzo dużego. Wydajność ogólna mąki średnia. Tolerancja na zakwaszenie gleby przeciętna.

Adrenalin (d. STRG 4016’19)
Odmiana chlebowa (grupa B). Plon ziarna dość duży. Przyrost plonu przy uprawie na wysokim poziomie agrotechniki powyżej średniej. Zimotrwałość mała (3,0º). Odporność na pleśń śniegową, choroby podstawy źdźbła, mączniaka prawdziwego, rdzę żółtą, brunatną plamistość liści, septoriozy liści i fuzariozę kłosów średnia, na rdzę brunatną i septoriozę plew dość mała. Rośliny średniej wysokości, o przeciętnej odporności na wyleganie. Termin kłoszenia dość wczesny, dojrzewania średni. Masa 1000 ziaren bardzo duża, wyrównanie ziarna dobre do bardzo dobrego, gęstość ziarna w stanie zsypnym i odporność na porastanie w kłosie średnie, liczba opadania dość duża. Zawartość białka i ilość glutenu dość duża. Wskaźnik sedymentacyjny SDS duży do bardzo dużego. Wydajność ogólna mąki dość mała. Tolerancja na zakwaszenie gleby przeciętna.

Bright
Odmiana chlebowa (grupa B). Plon ziarna dość duży. Przyrost plonu przy uprawie na wysokim poziomie agrotechniki przeciętny. Zimotrwałość mała do średniej (4,0º). Odporność na mączniaka prawdziwego i fuzariozę kłosów dość duża, na pleśń śniegową, choroby podstawy źdźbła, rdzę brunatną, rdzę żółtą, brunatną plamistość liści, septoriozy liści i septoriozę plew średnia. Rośliny średniej wysokości, o małej odporności na wyleganie. Termin kłoszenia i dojrzewania średni. Masa 1000 ziaren średnia, wyrównanie ziarna dość słabe, gęstość ziarna w stanie zsypnym średnia. Odporność na porastanie w kłosie dość mała, liczba opadania duża. Zawartość białka dość duża, ilość glutenu duża do bardzo dużej. Wskaźnik sedymentacyjny SDS duży. Wydajność ogólna mąki dość mała. Tolerancja na zakwaszenie gleby dość duża.

Bulldozer (d. STRG 4008’19)
Odmiana chlebowa (grupa B). Plon ziarna duży. Przyrost plonu przy uprawie na wysokim poziomie agrotechniki przeciętny. Zimotrwałość dość mała (3,5º). Odporność na pleśń śniegową i rdzę brunatną dość duża, na choroby podstawy źdźbła, mączniaka prawdziwego, brunatną plamistość liści, septoriozy liści, septoriozę plew i fuzariozę kłosów średnia, na rdzę żółtą dość mała. Rośliny średniej wysokości, o dość małej odporności na wyleganie. Termin kłoszenia dość wczesny, dojrzewania średni. Masa 1000 ziaren mała do bardzo małej, wyrównanie ziarna słabe, gęstość ziarna w stanie zsypnym mała. Odporność na porastanie w kłosie dość mała, liczba opadania bardzo duża. Zawartość białka średnia, ilość glutenu dość duża. Wskaźnik sedymentacyjny SDS duży. Wydajność ogólna mąki dość mała. Tolerancja na zakwaszenie gleby przeciętna.

Elektra (d. STH 11619)
Odmiana chlebowa (grupa B). Plon ziarna duży. Przyrost plonu przy uprawie na wysokim poziomie agrotechniki przeciętny. Zimotrwałość dość mała (3,5º). Odporność na mączniaka prawdziwego, rdzę brunatną i brunatną plamistość liści dość duża, na choroby podstawy źdźbła i septoriozy liści średnia, na septoriozę plew i fuzariozę kłosów dość mała, na pleśń śniegową mała, na rdzę żółtą mała do bardzo małej. Rośliny dość wysokie, o dość dużej odporności na wyleganie. Termin kłoszenia dość późny, dojrzewania średni. Masa 1000 ziaren mała, wyrównanie ziarna słabe, gęstość ziarna w stanie zsypnym mała do bardzo małej. Odporność na porastanie w kłosie średnia, liczba opadania duża do bardzo dużej. Zawartość białka średnia, ilość glutenu dość duża. Wskaźnik sedymentacyjny SDS duży. Wydajność ogólna mąki dość mała. Tolerancja na zakwaszenie gleby przeciętna.

KWS Patronum (d. KW 3241-8-15)
Odmiana chlebowa (grupa B). Plon ziarna dość duży. Przyrost plonu przy uprawie na wysokim poziomie agrotechniki przeciętny. Zimotrwałość dość mała (3,5º). Odporność na pleśń śniegową, mączniaka prawdziwego i rdzę brunatną dość duża, na choroby podstawy źdźbła, rdzę żółtą, brunatną plamistość liści, septoriozy liści, septoriozę plew

eprasa.pl f588ff388b

i fuzariozę kłosów średnia. Rośliny średniej wysokości, o dość małej odporności na wyleganie. Termin kłoszenia i dojrzewania średni. Masa 1000 ziaren dość duża, wyrównanie ziarna średnie, gęstość ziarna w stanie zsypnym dość duża. Odporność na porastanie w kłosie dość mała, liczba opadania duża do bardzo dużej. Zawartość białka średnia, ilość glutenu dość duża. Wskaźnik sedymentacyjny SDS duży do bardzo dużego. Wydajność ogólna mąki dość mała. Tolerancja na zakwaszenie gleby przeciętna.

LG Cruzak (d. LGWD15-4260-SA1)
Odmiana chlebowa (grupa B). Plon ziarna dość duży. Przyrost plonu przy uprawie na wysokim poziomie agrotechniki powyżej średniej. Zimotrwałość dość mała (3,5º). Odporność na pleśń śniegową, rdzę brunatną i brunatną plamistość liści dość duża, na choroby podstawy źdźbła, septoriozy liści, septoriozę plew i fuzariozę kłosów średnia, na mączniaka prawdziwego dość mała, na rdzę żółtą mała do bardzo małej. Rośliny średniej wysokości, o przeciętnej odporności na wyleganie. Termin kłoszenia i dojrzewania średni. Masa 1000 ziaren bardzo duża, wyrównanie ziarna dobre do bardzo dobrego, gęstość ziarna w stanie zsypnym mała. Odporność na porastanie w kłosie dość mała, liczba opadania duża. Zawartość białka i ilość glutenu dość mała. Wskaźnik sedymentacyjny SDS duży do bardzo dużego. Wydajność ogólna mąki dość mała. Tolerancja na zakwaszenie gleby dość mała.

LG Mondial (d. LGWD15-4438-SA)
Odmiana chlebowa (grupa B). Plon ziarna duży do bardzo dużego. Przyrost plonu przy uprawie na wysokim poziomie agrotechniki przeciętny. Zimotrwałość dość mała (3,5º). Odporność na pleśń śniegową, rdzę brunatną, brunatną plamistość liści i septoriozy liści dość duża, na choroby podstawy źdźbła, mączniaka prawdziwego, septoriozę plew i fuzariozę kłosów średnia, na rdzę żółtą dość mała. Rośliny średniej wysokości, o dużej odporności na wyleganie. Termin kłoszenia dość wczesny, dojrzewania średni. Masa 1000 ziaren dość duża, wyrównanie ziarna dobre, gęstość ziarna w stanie zsypnym i odporność na porastanie w kłosie średnia, liczba opadania duża do bardzo dużej. Zawartość białka i ilość glutenu średnia. Wskaźnik sedymentacyjny SDS duży. Wydajność ogólna mąki dość mała. Tolerancja na zakwaszenie gleby przeciętna.

Liberia (d. NAD 5019)
Odmiana chlebowa (grupa B). Plon ziarna dość duży. Przyrost plonu przy uprawie na wysokim poziomie agrotechniki przeciętny. Zimotrwałość mała do średniej (4,0º). Odporność na pleśń śniegową, mączniaka prawdziwego, rdzę brunatną, rdzę żółtą, septoriozę plew i fuzariozę kłosów średnia, na choroby podstawy źdźbła, brunatną plamistość liści i septoriozy liści dość mała. Rośliny dość niskie, o przeciętnej odporności na wyleganie. Termin kłoszenia dość wczesny, dojrzewania średni. Masa 1000 ziaren dość duża, wyrównanie ziarna średnie, gęstość ziarna w stanie zsypnym dość mała. Odporność na porastanie w kłosie średnia, liczba opadania duża do bardzo dużej. Zawartość białka średnia, ilość glutenu dość mała. Wskaźnik sedymentacyjny SDS duży do bardzo dużego. Wydajność ogólna mąki średnia. Tolerancja na zakwaszenie gleby dość duża.

Polarkap (d. LEU 180317)
Odmiana chlebowa (grupa B). Plon ziarna dość duży. Przyrost plonu przy uprawie na wysokim poziomie agrotechniki przeciętny. Zimotrwałość dość mała (3,5º). Odporność na pleśń śniegową, mączniaka prawdziwego, septoriozy liści i septoriozę plew dość duża, na rdzę żółtą i brunatną plamistość liści średnia, na rdzę brunatną i fuzariozę kłosów dość mała, na choroby podstawy źdźbła mała. Rośliny średniej wysokości, o dość małej odporności na wyleganie. Termin kłoszenia dość wczesny, dojrzewania średni. Masa 1000 ziaren duża, wyrównanie ziarna dość dobre, gęstość ziarna w stanie zsypnym średnia. Odporność na porastanie w kłosie dość mała, liczba opadania duża. Zawartość białka i ilość glutenu duża. Wskaźnik sedymentacyjny SDS duży do bardzo dużego. Wydajność ogólna mąki średnia. Tolerancja na zakwaszenie gleby przeciętna. SU

Geometry (d. NORD 19/262)
Odmiana chlebowa (grupa B). Plon ziarna dość duży. Przyrost plonu przy uprawie na wysokim poziomie agrotechniki przeciętny. Zimotrwałość dość mała (3,5º). Odporność na pleśń śniegową, mączniaka prawdziwego, rdzę brunatną i fuzariozę kłosów dość duża, na rdzę żółtą, brunatną plamistość liści, septoriozy liści i septoriozę plew średnia, na choroby podstawy źdźbła mała. Rośliny dość niskie, o dość małej odporności na wyleganie. Termin kłoszenia wczesny, dojrzewania średni. Masa 1000 ziaren dość mała, wyrównanie ziarna dość słabe, gęstość ziarna w stanie zsypnym i odporność na porastanie w kłosie średnia, liczba opadania duża do bardzo dużej. Zawartość białka dość duża, ilość glutenu średnia. Wskaźnik sedymentacyjny SDS bardzo duży. Wydajność ogólna mąki średnia. Tolerancja na zakwaszenie gleby przeciętna. SU

Willem (d. WB 10362.16)
Odmiana chlebowa (grupa B). Plon ziarna dość duży. Przyrost plonu przy uprawie na wysokim poziomie agrotechniki przeciętny. Zimotrwałość mała (3,0º). Odporność na mączniaka prawdziwego dość duża, na pleśń śniegową, choroby podstawy źdźbła, rdzę brunatną, rdzę żółtą, brunatną plamistość liści, septoriozy liści, septoriozę plew i fuzariozę kłosów średnia. Rośliny średniej wysokości, o małej odporności na wyleganie. Termin kłoszenia i dojrzewania średni. Masa 1000 ziaren bardzo duża, wyrównanie ziarna dobre, gęstość ziarna w stanie zsypnym dość mała. Odporność na porastanie w kłosie dość mała, liczba opadania duża. Zawartość białka dość duża, ilość glutenu duża. Wskaźnik sedymentacyjny SDS duży do bardzo dużego. Wydajność ogólna mąki dość mała. Tolerancja na zakwaszenie gleby mała.

PSZENŻYTO OZIME

Metro (d. DC 11170)
Odmiana pastewna. Plon ziarna duży do bardzo dużego. Przyrost plonu na wysokim poziomie agrotechniki średni. Zimotrwałość dość duża (5,5º). Odporność na fuzariozę kłosów duża do bardzo dużej, na mączniaka prawdziwego, rdzę żółtą, i choroby podstawy źdźbła dość duża, na rdzę brunatną, septoriozę liści, septoriozę plew i rynchosporiozę średnia, na pleśń śniegową mała. Rośliny dość niskie, o przeciętnej odporności na wyleganie. Termin kłoszenia późny, dojrzewania dość późny. Masa 1000 ziaren dość mała, gęstość ziarna w stanie zsypnym średnia. Odporność na porastanie w kłosie średnia, liczba opadania mała. Zawartość białka średnia. Tolerancja na zakwaszenie gleby przeciętna.

Presley (d. LD 17/710)
Odmiana pastewna. Plon ziarna duży do bardzo dużego. Przyrost plonu na wysokim poziomie agrotechniki średni. Zimotrwałość mała do średniej (4,5º). Odporność na pleśń śniegową duża, na rdzę żółtą, fuzariozę kłosów i choroby podstawy źdźbła dość duża, na rdzę brunatną, septoriozę liści, septoriozę plew, rynchosporioza średnia, na mączniaka prawdziwego dość mała. Rośliny niskie, o przeciętnej odporności na wyleganie. Termin kłoszenia i dojrzewania średni. Masa 1000 ziaren dość mała, gęstość ziarna w stanie zsypnym duża.

eprasa.pl f588ff388b

Odporność na porastanie w kłosie i liczba opadania średnie. Zawartość białka średnia. Tolerancja na zakwaszenie gleby przeciętna.

SU Favonius (d. NORD 19/7522)
Odmiana pastewna. Plon ziarna bardzo duży. Przyrost plonu na wysokim poziomie agrotechniki średni. Zimotrwałość mała do średniej (4,5º). Odporność na pleśń śniegową, rdzę żółtą i choroby podstawy źdźbła, mączniaka prawdziwego, septoriozę plew i fuzariozę kłosów średnia, na rdzę brunatną, septoriozę liści i rynchosporiozę dość mała. Rośliny dość niskie, o dość małej odporności na wyleganie. Termin kłoszenia dość późny, dojrzewania średni. Masa 1000 ziaren i gęstość ziarna w stanie zsypnym dość duże. Odporność na porastanie w kłosie średnia, liczba opadania dość mała. Zawartość białka dość mała. Tolerancja na zakwaszenie gleby dość duża.

SU Klaus (d. NORD 19/7615)
Odmiana pastewna. Plon ziarna bardzo duży. Przyrost plonu na wysokim poziomie agrotechniki średni. Zimotrwałość dość mała do średniej (4,5º). Odporność na pleśń śniegową duża do bardzo dużej, na mączniaka prawdziwego i rdzę żółtą dość duża, na choroby podstawy źdźbła, rynchosporiozę, rdzę brunatną, rdzę żółtą, septoriozę liści i septoriozę plew średnia. Rośliny niskie, o przeciętnej odporności na wyleganie. Termin kłoszenia dość późny, dojrzewania średni. Masa 1000 ziaren i gęstość ziarna w stanie zsypnym średnie. Odporność na porastanie w kłosie średnia, liczba opadania mała. Zawartość białka dość mała. Tolerancja na zakwaszenie dość duża.

Tributo (d. DC 5947)
Odmiana pastewna. Plon ziarna duży do bardzo dużego. Przyrost plonu na wysokim poziomie agrotechniki średni. Zimotrwałość średnia (5,0º). Odporność na fuzariozę kłosów duża do bardzo dużej, na septoriozę plew duża, na mączniaka prawdziwego i rdzę żółtą dość duża, na rdzę brunatną, septoriozę liści, rynchosporiozę i choroby podstawy źdźbła średnia. Rośliny średniej wysokości, o dość małej odporności na wyleganie. Termin kłoszenia bardzo późny, dojrzewania dość późny. Masa 1000 ziaren duża, gęstość ziarna w stanie zsypnym średnia. Odporność na porastanie w kłosie średnia, liczba opadania dość mała. Zawartość białka średnia. Tolerancja na zakwaszenie gleby przeciętna.

ŻYTO OZIME

Dańkowskie Alvaro (d. DL 13/1)
Odmiana populacyjna, przeznaczona do uprawy na ziarno. Plon ziarna na poziomie czołowych odmian populacyjnych. Przyrost plonu przy uprawie na wysokim poziomie agrotechniki przeciętny. Odporność na choroby podstawy źdźbła, mączniaka prawdziwego, rdzę brunatną i rynchosporiozę średnia, na pleśń śniegową, rdzę źdźbłową i septoriozy liści dość mała. Rośliny dość wysokie, o dość małej odporności na wyleganie. Termin kłoszenia i dojrzewania średni. Masa 1000 ziaren i gęstość ziarna w stanie zsypnym średnie. Odporność na porastanie ziarna w kłosie przeciętna, liczba opadania dość mała, zawartość białka dość duża. Lepkość maksymalna kleiku skrobiowego bardzo mała, końcowa temperatura kleikowania bardzo niska. Tolerancja na zakwaszenie gleby dość duża.

Dańkowskie Kalcyt (d. DC 46)
Odmiana populacyjna, przeznaczona do uprawy na ziarno. Plon ziarna na poziomie czołowych odmian populacyjnych. Przyrost plonu przy uprawie na wysokim poziomie agrotechniki poniżej średniej. Odporność na rdzę brunatną dość duża, na pleśń śniegową, choroby podstawy źdźbła, mączniaka prawdziwego, rdzę źdźbłową i rynchosporiozę średnia, na septoriozy liści dość mała. Rośliny średniej wysokości, o dość dużej odporności na wyleganie. Termin kłoszenia dość wczesny, dojrzewania średni. Masa 1000 ziaren i gęstość ziarna w stanie zsypnym średnie. Odporność na porastanie ziarna w kłosie przeciętna, liczba opadania średnia, zawartość białka dość duża. Lepkość maksymalna kleiku skrobiowego mała do bardzo małej, końcowa temperatura kleikowania niska do bardzo niskiej. Tolerancja na zakwaszenie gleby dość duża.

Gulden (d. DC2424)
Odmiana mieszańcowa trójkomponentowa, przeznaczona do uprawy na ziarno. Plon ziarna duży do bardzo dużego. Przyrost plonu przy uprawie na wysokim poziomie agrotechniki powyżej średniej. Odporność na rynchosporiozę i septoriozy liści dość duża, na pleśń śniegową, choroby podstawy źdźbła, rdzę brunatną i rdzę źdźbłową średnia, na mączniaka prawdziwego dość mała. Rośliny średniej wysokości, o przeciętnej odporności na wyleganie. Termin kłoszenia i dojrzewania średni. Masa 1000 ziaren i gęstość ziarna w stanie zsypnym dość duże. Odporność na porastanie ziarna w kłosie przeciętna, liczba opadania dość mała, zawartość białka duża do bardzo dużej. Lepkość maksymalna kleiku skrobiowego mała do bardzo małej, końcowa temperatura kleikowania niska. Tolerancja na zakwaszenie gleby dość duża.

KWS Gilmor (d. KWS-H209
Odmiana mieszańcowa trójkomponentowa (z systemem „Pollen Plus"), przeznaczona do uprawy na ziarno. Plon ziarna bardzo duży. Przyrost plonu przy uprawie na wysokim poziomie agrotechniki powyżej średniej. Odporność na septoriozy liści duża, na pleśń śniegową i mączniaka prawdziwego dość duża, na choroby podstawy źdźbła, rdzę brunatną i rynchosporiozę średnia, na rdzę źdźbłową dość mała. Rośliny dość niskie, o dość dużej odporności na wyleganie. Termin kłoszenia i dojrzewania średni. Masa 1000 ziaren i gęstość ziarna w stanie zsypnym średnie. Odporność na porastanie ziarna w kłosie przeciętna, liczba opadania dość duża, zawartość białka mała do bardzo małej. Lepkość maksymalna kleiku skrobiowego bardzo duża, końcowa temperatura kleikowania średnia. Tolerancja na zakwaszenie gleby duża.

KWS Identor (d. KWS-H212)
Odmiana mieszańcowa trójkomponentowa (z systemem „Pollen Plus"), przeznaczona do uprawy na ziarno. Plon ziarna bardzo duży. Przyrost plonu przy uprawie na wysokim poziomie agrotechniki powyżej średniej. Odporność na rdzę źdźbłową i septoriozy liści dość duża, na mączniaka prawdziwego, rdzę brunatną i rynchosporiozę średnia, na pleśń śniegową i choroby podstawy źdźbła dość mała. Rośliny dość niskie, o przeciętnej odporności na wyleganie. Termin kłoszenia i dojrzewania średni. Masa 1000 ziaren dość duża, gęstość ziarna w stanie zsypnym średnia. Odporność na porastanie ziarna w kłosie średnia, liczba opadania dość duża, zawartość białka mała. Lepkość maksymalna kleiku skrobiowego bardzo duża, końcowa temperatura kleikowania średnia. Tolerancja na zakwaszenie gleby dość duża.

KWS Inspirator (d. KWS-H214)
Odmiana mieszańcowa trójkomponentowa (z systemem „Pollen Plus"), przeznaczona do uprawy na ziarno. Plon ziarna bardzo duży. Przyrost plonu przy uprawie na wysokim poziomie agrotechniki przeciętny. Odporność na rdzę brunatną, rdzę źdźbłową, rynchosporiozę i septoriozy liści dość duża, na choroby podstawy źdźbła średnia,

eprasa.pl f588ff388b

na pleśń śniegową i mączniaka prawdziwego dość mała. Rośliny dość niskie, o dość dużej odporności na wyleganie. Termin kłoszenia i dojrzewania średni. Masa 1000 ziaren dość duża, gęstość ziarna w stanie zsypnym średnia. Odporność na porastanie ziarna w kłosie przeciętna, liczba opadania duża, zawartość białka mała. Lepkość maksymalna kleiku skrobiowego bardzo duża, końcowa temperatura kleikowania średnia. Tolerancja na zakwaszenie gleby przeciętna.

KWS Novor (d. KWS-H211)
Odmiana mieszańcowa trójkomponentowa (z systemem „Pollen Plus"), przeznaczona do uprawy na ziarno. Plon ziarna bardzo duży. Przyrost plonu przy uprawie na wysokim poziomie agrotechniki poniżej średniej. Odporność na rdzę źdźbłową, rynchosporiozę i septoriozy liści dość duża, na choroby podstawy źdźbła, mączniaka prawdziwego i rdzę brunatną średnia, na pleśń śniegową mała. Rośliny dość niskie, o dość dużej odporności na wyleganie. Termin kłoszenia i dojrzewania dość późny. Masa 1000 ziaren średnia, gęstość ziarna w stanie zsypnym duża. Odporność na porastanie ziarna w kłosie przeciętna, liczba opadania duża, zawartość białka mała. Lepkość maksymalna kleiku skrobiowego bardzo duża, końcowa temperatura kleikowania średnia. Tolerancja na zakwaszenie gleby duża.

KWS Pulsor (d. KWS-H205)
Odmiana mieszańcowa trójkomponentowa (z systemem „Pollen Plus"), przeznaczona do uprawy na ziarno. Plon ziarna bardzo duży. Przyrost plonu przy uprawie na wysokim poziomie agrotechniki powyżej średniej. Odporność na rdzę brunatną i septoriozy liści dość duża, na choroby podstawy źdźbła, mączniaka prawdziwego, rdzę źdźbłową i rynchosporiozę średnia, na pleśń śniegową dość mała. Rośliny dość niskie, o przeciętnej odporności na wyleganie. Termin kłoszenia dość późny, dojrzewania średni. Masa 1000 ziaren duża, gęstość ziarna w stanie zsypnym dość mała. Odporność na porastanie ziarna w kłosie i liczba opadania dość duże, zawartość białka mała do bardzo małej. Lepkość maksymalna kleiku skrobiowego duża do bardzo dużej, końcowa temperatura kleikowania bardzo niska. Tolerancja na zakwaszenie przeciętna.

RZEPAK OZIMY

Bachus (d. CBI 19-13)
Odmiana populacyjna. Plon nasion duży. Zawartość tłuszczu w nasionach średnia, glukozynolanów poniżej średniej. Zawartość białka w suchej masie beztłuszczowej mała. Masa 1000 nasion duża. Zimotrwałość roślin średnia. Rośliny dość niskie, o dużej odporności na wyleganie. Termin początku kwitnienia i dojrzałości technicznej średni. Odporność na zgniliznę twardzikową i suchą zgniliznę kapustnych większa od średniej, na choroby podstawy łodyg średnia, na czerń krzyżowych mniejsza od średniej.

Crocant (d. CWH520)
Odmiana mieszańcowa. Plon nasion duży do bardzo dużego. Zawartość tłuszczu w nasionach mniejsza od średniej, glukozynolanów średnia. Zawartość białka w suchej masie beztłuszczowej powyżej średniej. Masa 1000 nasion średnia. Zimotrwałość roślin średnia. Rośliny wysokie, o mniejszej od przeciętnej odporności na wyleganie. Termin początku kwitnienia późny, dojrzałości technicznej nieco późniejszy od średniego. Odporność na czerń krzyżowych większa od średniej, na zgniliznę twardzikową, suchą zgniliznę kapustnych i choroby podstawy łodygi średnia. Odmiana o potwierdzonej odporności na kiłę kapusty, w zakresie patotypów Plasmodiophora brassicae najczęściej występujących w Polsce. Według deklaracji hodowcy odmiana jest tolerancyjna na wirusa żółtaczki rzepy (TuYV).

DK Exaura (d. DMH 515)
Odmiana mieszańcowa. Plon nasion bardzo duży. Zawartość tłuszczu w nasionach dość duża, glukozynolanów powyżej średniej. Zawartość białka w suchej masie beztłuszczowej dość mała. Masa 1000 nasion mniejsza od średniej. Zimotrwałość roślin średnia. Rośliny średniej wysokości, o nieco mniejszej od przeciętnej odporności na wyleganie. Termin początku kwitnienia i dojrzałości technicznej średni. Odporność na suchą zgniliznę kapustnych większa od średniej, na choroby podstawy łodygi i czerń krzyżowych średnia, na zgniliznę twardzikową mniejsza od średniej. Według deklaracji hodowcy odmiana jest tolerancyjna na wirusa żółtaczki rzepy (TuYV).

DK Excentric (d. CWH517)
Odmiana mieszańcowa. Plon nasion bardzo duży. Zawartość tłuszczu w nasionach średnia, glukozynolanów powyżej średniej. Zawartość białka w suchej masie beztłuszczowej mniejsza od średniej. Masa 1000 nasion średnia. Zimotrwałość roślin średnia. Rośliny wysokie, o dość dużej odporności na wyleganie. Termin początku kwitnienia późny, dojrzałości technicznej nieco późniejszy od średniego. Odporność na suchą zgniliznę kapustnych i choroby podstawy łodygi większa od średniej, na zgniliznę twardzikową i czerń krzyżowych średnia. Według deklaracji hodowcy odmiana jest tolerancyjna na wirusa żółtaczki rzepy (TuYV).

DK Expose (d. CWH462)
Odmiana mieszańcowa. Plon nasion bardzo duży. Zawartość tłuszczu w nasionach średnia, glukozynolanów powyżej średniej. Zawartość białka w suchej masie beztłuszczowej mniejsza od średniej. Masa 1000 nasion średnia. Zimotrwałość roślin średnia. Rośliny wysokie, o przeciętnej odporności na wyleganie. Termin początku kwitnienia późny, dojrzałości technicznej średni. Odporność na suchą zgniliznę kapustnych większa od średniej, na zgniliznę twardzikową, choroby podstawy łodygi i czerń krzyżowych średnia. Według deklaracji hodowcy odmiana jest tolerancyjna na wirusa żółtaczki rzepy (TuYV).

ES Criterio (d. ESC18076)
Odmiana mieszańcowa. Plon nasion duży. Zawartość tłuszczu w nasionach średnia, glukozynolanów powyżej średniej. Zawartość białka w suchej masie beztłuszczowej dość duża. Masa 1000 nasion średnia. Zimotrwałość roślin przeciętna. Rośliny dość wysokie, o dość dużej odporności na wyleganie. Termin początku kwitnienia późny, dojrzałości technicznej nieco późniejszy od średniego. Odporność na zgniliznę twardzikową, choroby podstawy łodygi i czerń krzyżowych większa od średniej, na suchą zgniliznę kapustnych średnia. Odmiana o potwierdzonej odporności na kiłę kapusty, w zakresie patotypów Plasmodiophora brassicae najczęściej występujących w Polsce.

Jurek (d. WRH 562)
Odmiana mieszańcowa. Plon nasion bardzo duży. Zawartość tłuszczu w nasionach średnia, glukozynolanów poniżej średniej. Zawartość białka w suchej masie beztłuszczowej dość mała. Masa 1000 nasion średnia. Zimotrwałość roślin średnia. Rośliny średniej wysokości, o dużej odporności na wyleganie. Termin początku kwitnienia i dojrzałości technicznej nieco wcześniejszy od średniego. Odporność na suchą zgniliznę kapustnych i choroby podstawy łodygi większa od średniej, na zgniliznę twardzikową i czerń krzyżowych średnia. Według deklaracji hodowcy odmiana jest tolerancyjna na wirusa żółtaczki rzepy (TuYV).

eprasa.pl f588ff388b

KWS Lauros (d. H9171699)
Odmiana mieszańcowa. Plon nasion bardzo duży. Zawartość tłuszczu w nasionach średnia, glukozynolanów powyżej średniej. Zawartość białka w suchej masie beztłuszczowej średnia. Masa 1000 nasion większa od średniej. Zimotrwałość roślin średnia. Rośliny dość wysokie, o dużej odporności na wyleganie. Termin początku kwitnienia i dojrzałości technicznej średni. Odporność na suchą zgniliznę kapustnych i choroby podstawy łodygi większa od średniej, na zgniliznę twardzikową i czerń krzyżowych średnia.

LG Apollonia (d. LE18/404)
Odmiana mieszańcowa. Plon nasion bardzo duży. Zawartość tłuszczu i glukozynolanów w nasionach średnia. Zawartość białka w suchej masie beztłuszczowej dość duża. Masa 1000 nasion większa od średniej. Zimotrwałość roślin średnia. Rośliny dość wysokie, o przeciętnej odporności na wyleganie. Termin początku kwitnienia i dojrzałości technicznej średni. Odporność na zgniliznę twardzikową, suchą zgniliznę kapustnych, choroby podstawy łodygi i czerń krzyżowych średnia. Według deklaracji hodowcy odmiana jest tolerancyjna na wirusa żółtaczki rzepy (TuYV).

LG Auckland (d. LE18/350)
Odmiana mieszańcowa. Plon nasion bardzo duży. Zawartość tłuszczu i glukozynolanów w nasionach średnia. Zawartość białka w suchej masie beztłuszczowej duża. Masa 1000 nasion większa od średniej. Zimotrwałość roślin średnia. Rośliny dość wysokie, o mniejszej od przeciętnej odporności na wyleganie. Termin początku kwitnienia i dojrzałości technicznej średni. Odporność na zgniliznę twardzikową, suchą zgniliznę kapustnych, choroby podstawy łodygi i czerń krzyżowych średnia. Według deklaracji hodowcy odmiana jest tolerancyjna na wirusa żółtaczki rzepy (TuYV).

Manhattan (d. DMH511)
Odmiana mieszańcowa. Plon nasion bardzo duży. Zawartość tłuszczu i glukozynolanów w nasionach średnia. Zawartość białka w suchej masie beztłuszczowej mniejsza od średniej. Masa 1000 nasion średnia. Zimotrwałość roślin średnia. Rośliny średniej wysokości, o przeciętnej odporności na wyleganie. Termin początku kwitnienia średni, dojrzałości technicznej nieco późniejszy od średniego. Odporność na choroby podstawy łodygi większa od średniej, na zgniliznę twardzikową i suchą zgniliznę kapustnych średnia, na czerń krzyżowych mniejsza od średniej. Według deklaracji hodowcy odmiana jest tolerancyjna na wirusa żółtaczki rzepy (TuYV).

Nairobi (d. WRH 608)
Odmiana mieszańcowa. Plon nasion bardzo duży. Zawartość tłuszczu w nasionach dość duża, glukozynolanów powyżej średniej. Zawartość białka w suchej masie beztłuszczowej dość duża. Masa 1000 nasion średnia. Zimotrwałość roślin średnia. Rośliny średniej wysokości, o przeciętnej odporności na wyleganie. Termin początku kwitnienia i dojrzałości technicznej średni. Odporność na choroby podstawy łodygi większa od średniej, na zgniliznę twardzikową, suchą zgniliznę kapustnych i czerń krzyżowych średnia. Według deklaracji hodowcy odmiana jest tolerancyjna na wirusa żółtaczki rzepy (TuYV).

Pirol (d. WRH 566)
Odmiana mieszańcowa. Plon nasion duży do bardzo dużego. Zawartość tłuszczu w nasionach duża, glukozynolanów powyżej średniej. Zawartość białka w suchej masie beztłuszczowej dość duża. Masa 1000 nasion mniejsza od średniej. Zimotrwałość roślin średnia. Rośliny średniej wysokości, o przeciętnej odporności na wyleganie. Termin początku kwitnienia i dojrzałości technicznej nieco wcześniejszy od średniego. Odporność na suchą zgniliznę kapustnych i choroby podstawy łodygi większa od średniej, na czerń krzyżowych średnia, na zgniliznę twardzikową mniejsza od średniej. Według deklaracji hodowcy odmiana jest tolerancyjna na wirusa żółtaczki rzepy (TuYV).

PT303 (d. X17WT440C)
Odmiana mieszańcowa. Plon nasion bardzo duży. Zawartość tłuszczu w nasionach duża, glukozynolanów mała. Zawartość białka w suchej masie beztłuszczowej dość duża. Masa 1000 nasion średnia. Zimotrwałość roślin średnia. Rośliny dość wysokie, o dużej odporności na wyleganie. Termin początku kwitnienia późniejszy od średniego, dojrzałości technicznej średni. Odporność na zgniliznę twardzikową większa od średniej, na suchą zgniliznę kapustnych, choroby podstawy łodygi i czerń krzyżowych średnia.

Tom (d. CBI 18-47)
Odmiana populacyjna. Plon nasion duży. Zawartość tłuszczu w nasionach średnia, glukozynolanów mała. Zawartość białka w suchej masie beztłuszczowej dość duża. Masa 1000 nasion średnia. Zimotrwałość roślin średnia. Rośliny dość niskie, o dużej odporności na wyleganie. Termin początku kwitnienia wcześniejszy od średniego, dojrzałości technicznej średni. Odporność na zgniliznę twardzikową, choroby podstawy łodygi i czerń krzyżowych średnia, na suchą zgniliznę kapustnych mniejsza od średniej.

Tuba (d. WRH 564)
Odmiana mieszańcowa. Plon nasion duży do bardzo dużego. Zawartość tłuszczu w nasionach duża, glukozynolanów poniżej średniej. Zawartość białka w suchej masie beztłuszczowej mniejsza od średniej. Masa 1000 nasion mniejsza od średniej. Zimotrwałość roślin średnia. Rośliny dość niskie, o przeciętnej odporności na wyleganie. Termin początku kwitnienia nieco wcześniejszy od średniego, dojrzałości technicznej średni. Odporność na choroby podstawy łodygi większa od średniej, na zgniliznę twardzikową, suchą zgniliznę kapustnych i czerń krzyżowych średnia. Według deklaracji hodowcy odmiana jest tolerancyjna na wirusa żółtaczki rzepy (TuYV).

Uniwersum (d. BOH 8718)
Odmiana populacyjna. Plon nasion dość duży. Zawartość tłuszczu w nasionach większa od średniej, glukozynolanów mała. Zawartość białka w suchej masie beztłuszczowej duża. Masa 1000 nasion średnia. Zimotrwałość roślin średnia. Rośliny średniej wysokości, o nieco mniejszej od przeciętnej odporności na wyleganie. Termin początku kwitnienia i dojrzałości technicznej średni. Odporność na zgniliznę twardzikową, suchą zgniliznę kapustnych i czerń krzyżowych średnia, na choroby podstawy łodygi mniejsza od średniej.

Zeus (d. DMH532)
Odmiana mieszańcowa. Plon nasion bardzo duży. Zawartość tłuszczu w nasionach dość duża, glukozynolanów średnia. Zawartość białka w suchej masie beztłuszczowej mniejsza od średniej. Masa 1000 nasion większa od średniej. Zimotrwałość roślin średnia. Rośliny wysokie, o przeciętnej odporności na wyleganie. Termin początku kwitnienia i dojrzałości technicznej nieco późniejszy od średniego. Odporność na suchą zgniliznę kapustnych i choroby podstawy łodygi większa od średniej, na zgniliznę twardzikową i czerń krzyżowych średnia. Według deklaracji hodowcy odmiana jest tolerancyjna na wirusa żółtaczki rzepy (TuYV).

Zestawiono na podstawie publikacji COBORU w Słupi Wielkiej

eprasa.pl f588ff388b

STANISŁAW ZARZYCKI, ZODR w Barzkowicach

Maj jest miesiącem intensywnych prac polowych i intensywnych przemian zachodzących w roślinach upranych. Co prawda wiosna rozpoczęła się chłodem i trochę wegetacja się nam spowolniła, ale rośliny szybko nadrabiają te opóźnienia. W maju oziminy strzelają w źdźbło, wyrzucają liść flagowy, a po 15 maja żyto ozime i jęczmień ozimy przechodzą do fazy kłoszenia. Zboża jare kończą fazę krzewienia i zaczynają strzelać w źdźbło.

W fazie strzelania w źdźbło (BBCH 30-37) należy zasilić zboża ozime i jare drugą dawką azotu w ilości 40-60 kg N/ha.

Termin odchwaszczania zbóż jarych kalendarzowo przypada w dość dogodnym czasie. Po osiągnięciu przez zboża fazy minimum 2 liści należy wykonać lustrację plantacji i oznaczyć gatunki chwastów. Na podstawie przeprowadzanej analizy należy dokonać odpowiedniego doboru herbicydu. Zbytni pośpiech nie jest wskazany, ponieważ zabiegi można wykonać do fazy początku liścia flagowego. Ponadto wiele herbicydów działa skuteczniej, gdy temperatura powietrza przez kilka dni po zabiegu nie spada poniżej 10°C.

Plantacje ziemniaków i kukurydzy są szczególnie podatne na zachwaszczenie, które może spowodować bardzo duże straty plonów.

Herbicydy w ziemniakach stosuje się w dwóch terminach: przed wschodami i po wschodach ziemniaków. Bardzo często zdarza się, że terminowe przeprowadzenie zabiegów przedwschodowych jest utrudnione, wówczas lepiej zastosować herbicydy powschodowe. W uprawie ziemniaków o niskiej wrażliwości na metrybuzynę (jadalne – Altesse, Ametyst, Bryza, Ewelina, Lord, Lady Floriana; skrobiowe Adam, Ikar, Neptun, Rudawa, Skawa) do walki z chwastami jedno- i dwuliściennymi do przedwchodowego lub powschodowego zastosowania możemy użyć preparatu Sencor Liquid 600 SC.

Aby zapobiec zachwaszczeniu, po wysiewie kukurydzy pole należy opryskać jednym z preparatów przedwschodowych, np. Adengo 315 SC. Po wschodach kukurydzy od fazy 4-6 liści do walki z chwastami jedno- i dwuliściennymi, w tym perzu, wykorzystać możemy Maister Power 42,5 OD w dawce 1,5 l/ha jednorazowo, jeżeli będzie dość duża wilgotność gleby lub przy słabszej wilgotności 2 razy po 0,75 l/ha czy Henik 50 SG. Przy wszystkich zabiegach powinniśmy stosować aktualnie zalecane przez Instytut Ochrony Roślin środki w dawkach określonych na etykietach.

Ważna w prowadzeniu plantacji rzepaku ozimego jest systematyczna lustracja pól pod kątem występowania szkodników. W podjęciu decyzji o zastosowaniu bądź zaniechaniu zabiegu insektycydami pomocne może być wykorzystanie żółtych naczyń, w których można zmierzyć stopień wystąpienia oraz przebieg porażenia plantacji przez szkodniki. Na wysoką wiarygodność wyników obserwacji można liczyć, gdy pułapki znajdują się na wysokości łanu i „rosną" razem z nim. O progach ekonomicznej szkodliwości dla chowaczy brukwiaczka i czterozębnego pisaliśmy w wydaniu kwietniowym *ZMR*. Natomiast dla słodyszka rzepakowego, po stwierdzeniu obecności w żółtym naczyniu chrząszczy, należy przeprowadzić lustrację plantacji. Próg ekonomicznej szkodliwości przekroczony jest, gdy w fazie zwartego kwiatostanu znajdziemy 1-2 chrząszczy na 1 roślinie, a w fazie luźnego kwiatostanu 3-5 chrząszczy na 1 roślinie. W przypadku chowacza podobnika stwierdzenie na plantacji w rejonie słabego występowania pryszczarka kapustnika: 1 chrząszcza na 1 roślinie lub w rejonie licznego występowania pryszczarka kapustnika: 1 chrząszcza na 2 roślinach lub 4 chrząszczy na 25 roślinach, lub odłowienie w ciągu kolejnych 6 dni w żółtym naczyniu 100 osobników to sygnały do wykonania zabiegu.

Dobierając preparaty przeciwko szkodnikom rzepaku należy zwrócić szczególną uwagę na obecne na kwitnącej plantacji pszczoły i inne owady zapylające i zapewnić im należytą ochronę.

Plonowanie rzepaku ozimego w dużej mierze zależy również od zapewnionej plantacji ochronie fungicydowej. Uzyskiwanie plonów powyżej 40 dt/ha jest możliwe na glebach lżejszych w dobrej kulturze, ale wymaga wykonania zabiegu z użyciem fungicydów w okresie kwitnienia. Zabieg wykonać należy w czasie kwitnienia, kiedy odpadają pierwsze płatki z kwiatów pędu głównego. Na plantacjach dobrze rokujących i w przypadku deszczowej i ciepłej pogody warta rozważenia jest technologia dwuzabiegowa w okresie kwitnienia, tzn. na początku kwitnienia (BBCH 61), natomiast drugi w momencie opadania płatków kwiatowych lub zawiązywania łuszczyn (BBCH 69-73). W suchych warunkach – sucha gleba i brak opadów – wystarczy wykonanie jednego zabiegu pod koniec fazy kwitnienia.

W tym roku pierwsze kwitnące rośliny rzepaku stwierdziliśmy nawet przed 10 kwietnia. Okres kwitnienia to kluczowy czas dla wielkości plonu, dlatego też zabieg w okresie kwitnienia ma zapobiec występowaniu kilku ważnych chorób, do których zaliczyć należy zgniliznę twardzikową, czerń krzyżowych oraz szarą pleśń. Choroby te powodują straty o znaczeniu gospodarczym. Na rynku znajduje się szereg fungicydów o różnych substancjach czynnych, pochodzących z różnych grup chemicznych, między innymi: triazole, strobiluryny, imidazole, przeznaczonych do zwalczania wyżej wymienionych chorób. Wśród zalecanych preparatów do zwalczania zgnilizny twardzikowej, czerni krzyżowych oraz szarej pleśni można znaleźć takie preparaty jak Pictor 400 SC w dawce 0,5 l/ha, Propulse 250SE w dawce 1,0 l/ha oraz Amistar Gold Max zawierający azoksystrobinę i difenokonazol w dawce 1,0 l/ha.

Do walki ze słodyszkiem w okresie kwitnienia wykorzystać można mieszaninę substancji z grupy neonikotynoidów z pyretroidem, czyli tiachlopryd czy z deltametryną. Można tutaj zastosować środek INAZUMA 130 WG w dawce maksymalnej 0,20 kg/ha, Cyperkill Max 500 EC czy chciażby Mospilan. Insektycyd, oprócz słodyszka rzepakowego, niszczy także szkodniki łuszczynowe i zgodnie z etykietą może być stosowany w różnych fazach rozwojowych rzepaku.

eprasa.pl f588ff388b

PATRYCJA DOMARADZKA, ZODR w Barzkowicach

✓ W celu ograniczenia ryzyka zakażenia świń wirusem ASF w gospodarstwach, w których utrzymywane są świnie powinny być wdrożone wszystkie podstawowe zasady zabezpieczenia miejsc utrzymywania zwierząt przed przypadkowym przeniesieniem czynników zakaźnych w sposób mechaniczny:

• niekupowanie świń nieoznakowanych i bez świadectwa weterynaryjnego. Dla zdecydowanej większości ognisk stwierdzonych w 2016 r. jako przyczynę przeniesienia zakażenia wirusem ASF, na podstawie wyników dochodzeń prowadzonych przez Inspekcję Weterynaryjną oraz policję, wskazuje się nielegalną działalność człowieka (osoby prowadzące nielegalne lub niezgodne z przepisami prawa działania w zakresie przemieszczania świń/dzików lub pozyskanych z nich produktów);

• nieskarmianie zwierząt paszą niewiadomego pochodzenia ani produktami (w tym resztkami, zlewkami) pochodzenia zwierzęcego;

• unikanie kontaktu z padłymi świniami (lub dzikami) – w przypadku kontaktu z padłą świnią lub dzikiem należy jak najszybciej umyć ręce lub zdezynfekować środkiem na bazie alkoholu oraz oczyścić i zdezynfekować obuwie;

• zabezpieczenie budynku, w którym są utrzymywane świnie przed dostępem zwierząt domowych;

• utrzymywanie świń w budynkach, w których nie są jednocześnie utrzymywane inne zwierzęta gospodarskie kopytne;

• zabezpieczenie budynków inwentarskich, magazynów pasz oraz miejsc przechowywania ściółki przed dostępem zwierząt dzikich (w tym gryzoni);

• rezygnacja z udziału w polowaniach;

• niewnoszenie do gospodarstw części dzików;

• zachowanie podstawowych zasad higieny:

- odkażanie rąk i obuwia,

- stosowanie odzieży ochronnej i narzędzi pozostawianych w budynku inwentarskim po zakończeniu prac,

- okresowe odkażanie odzieży ochronnej i narzędzi;

• zastosowanie mat dezynfekcyjnych na wjazdach i wyjazdach do gospodarstw i przed wejściami do budynków inwentarskich;

• uniemożliwienie osobom postronnym (nie zajmującym się zawodowo zwierzętami lub leczeniem zwierząt w danym gospodarstwie) wchodzenia – zwłaszcza po kontakcie z padłą świnią lub dzikiem – do budynków inwentarskich w gospodarstwach, w których utrzymywane są świnie.

✓ Ponadto należy ściśle stosować się do zaleceń służb weterynaryjnych na danym terenie.

ASF

✓ W województwie zachodniopomorskim w marcu 2023 r. potwierdzono wystąpienie 38 ognisk wirusa ASF u dzików. Obszar objęty ograniczeniami I – strefa niebieska obejmuje następujące gminy: Police, Dobra, część I miasta Szczecin, Stare Czarnowo, Bielice, Pyrzyce, Przelewice, Pełczyce, Krzęcin, Bierzwnik, obszar wiejski cz. II gminy Myślibórz, Barlinek, Nowogródek Pomorski, obszar wiejski część I gminy Dębno. Obszar objęty ograniczeniami II – strefa różowa obejmuje następujące gminy: Gryfino (obszar wiejski), Kołbaskowo, Cedynia, Moryń, Mieszkowice, Boleszkowice, obszar wiejski część II gminy Dębno, Chojna, Widuchowa, Banie, Trzcińsko-Zdrój, Kozielice, obszar wiejski cz. I gminy Myślibórz. Regionalizacja zgodnie z rozporządzeniem wykonawczym Komisji (UE) 2023/685 z dnia 27 marca 2023 r.

WŚCIEKLIZNA

✓ Choroba ta jest jedną z najdłużej znanych i najgroźniejszych chorób odzwierzęcych. Jest wirusową chorobą zakaźną, dotykającą centralnego układu nerwowego, na którą wrażliwe są wszystkie gatunki ssaków, w tym ludzie. Okres inkubacji choroby wynosi od kilku dni do kilku miesięcy. Wirus wścieklizny jest wrażliwy na wysoką temperaturę i światło słoneczne, ale jednocześnie jest wysoce odporny na niskie temperatury.

✓ Wirus wścieklizny przenosi się głównie poprzez kontakt śliny zakażonego zwierzęcia z uszkodzoną skórą lub błoną śluzową (pogryzienie). Zakażenie możliwe jest również m.in. drogą aerogenną, dospojówkową lub poprzez transplantację narządów. W Polsce rezerwuarem wścieklizny jest lis rudy.

✓ W przypadku ugryzienia człowieka przez dzikie lub domowe zwierzę ważne jest, aby jak najszybciej dokładnie przemyć wodą i mydłem ranę lub powierzchnię narażoną na kontakt ze zwierzęciem i skontaktować się z lekarzem medycyny.

✓ Każde ugryzienie człowieka przez dzikie zwierzę lub wzbudzające podejrzenie pogryzienie przez zwierzę domowe wymaga dokładnego sprawdzenia. Zdarzenie powinno zostać zgłoszone powiatowemu lekarzowi weterynarii.

✓ Okres inkubacji choroby (czyli okres od momentu zakażenia do wystąpienia objawów klinicznych) jest różny i zależy m.in. od ilości wprowadzonego do organizmu wirusa, jego zjadliwości, wrót zakażenia (miejsca zranienia), charakteru (rozległości) ran oraz gatunku i wieku wrażliwego zwierzęcia. Przyjmuje się, że okres inkubacji u zwierząt trwa od kilku dni do ponad 7 lat, przy czym przeważnie wynosi:

- u małych zwierząt (pies, kot, owca, koza, świnia) – od kilku do 90 dni;

- u dużych zwierząt (bydło, koniowate) – od kilku do 180 dni.

✓ Choroba może mieć postać cichą lub szałową, a jej objawy są różne i zależą od gatunku zwierzęcia:

• psy – występuje niepokój, nadmierna pobudliwość, włóczęgostwo, spożywanie niejadalnych przedmiotów, wzmożony popęd płciowy, agresja, ochrypłe szczekanie, ślinotok, opadanie żuchwy z wypadaniem języka, zez, niedowłady kończyn i inne porażenia;

• koty – odnotowuje się podobne objawy jak u psów, przy czym zwierzęta chowają się, uciekają, nieustannie miauczą, zacho-

eprasa.pl f588ff388b

wują się agresywnie, a śmierć poprzedzona jest zwykle porażeniem kończyn;
• bydło – obserwuje się niestrawność i obniżone łaknienie, wzdęcie, zaparcie lub biegunkę, drgawki poszczególnych grup mięśni, ślinotok, parcie na przeszkody, ciągłe ryczenie, objawy podobne do rui, nienaturalne położenie głowy lub ogona, chwiejność i porażenia kończyn tylnych;
• świnie – występuje lękliwość, ochrypłe chrząkanie, kurczowe ruchy głowy i gryzienie ściółki;

• owce i kozy – odnotowuje się niepokój, wzmożony popęd płciowy, ochrypłe beczenie, nagle porażenia i upadki;
• konie – obserwuje się wpadanie na ściany stajni, drgawki mięśniowe, objawy kolkowe i częste oddawanie moczu;
• zwierzęta dzikie – głównym objawem jest utrata wrodzonego lęku. Występuje także agresja przejawiająca się atakami na zwierzęta domowe, gospodarskie i ludzi. Dodatkowo, u nietoperzy obserwuje się utratę zdolności lotu, nadpobudliwość na dotyk i dźwięk, przewracanie się na grzbiet i aktywność dzienną niespotykaną u zdrowych osobników.

✓ Należy podkreślić, iż nie wszystkie wymienione objawy muszą wystąpić u każdego zwierzęcia zakażonego wirusem wścieklizny.

✓ W celu zabezpieczenia przed chorobą zwierzęta powinny być szczepione. W Polsce obowiązkowemu ochronnemu szczepieniu przeciwko wściekliźnie, zgodnie z ustawą o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, podlegają psy powyżej 3. miesiąca życia. Na obszarach występowania wścieklizny zalecane są również szczepienia kotów, a także zwierząt gospodarskich, jeśli mogą mieć one kontakt z dzikimi zwierzętami, takimi jak: lis, jenot, kuna itp.

ANTONI FURTAK, ZODR Oddział w Koszalinie

MAJ W PASIECE

✓ Maj to okres w roku, gdy kwitnie wiele roślin i pszczoły rozwijają się dynamicznie. Jest to czas intensywnych prac pasiecznych, od których zależą wyniki ekonomiczne całego sezonu. W maju następuje wymiana zimowych pokoleń pszczół na młode.

✓ W tym okresie poszerzamy gniazda, hodujemy matki, dodajemy ramki, nadstawki i w sprzyjających warunkach, pod koniec miesiąca, tworzymy odkłady, przeprowadzamy pierwsze w roku miodobranie.

✓ Do wykorzystania tak wczesnych pożytków jako towarowe należy nieraz zmienić strukturę rodziny poprzez: łączenie, stosowanie nalotów.

✓ Aby dobrze wykorzystać taki pożytek, którym najczęściej jest rzepak, przewozimy pszczoły na daną uprawę. Nawet w pasiekach stacjonarnych, jeśli pole znajduje się w odległości ponad 1,5 km, warto pomyśleć o podwiezieniu pszczół pod plantację.

✓ W miarę rozwoju rodzin poszerzamy gniazda. Początkowo podajemy woszczynę, a po zakwitnięciu sadów i mniszka można podawać węzę. Kolejne plastry dodajemy, gdy za ostatnią ramką pszczoły siedzą na zatworze. W drugiej połowie maja wiele rodzin osiągnie taki rozwój, że będzie trzeba podać nadstawki lub kolejny korpus. Jeśli mamy odpowiedni sprzęt, przystępujemy do pozyskiwania obnóży pyłkowych. Lepsze do pozyskiwania są poławiacze dennicowe niż wylotkowe. Pyłek jest bardzo cennym środkiem odżywczym i leczniczy dla człowieka. Jest to produkt poszukiwany przez konsumentów u pszczelarzy. Zebrane obnóża pyłkowe dostarczamy do suszarni. Pyłku nie suszymy na słońcu i w wysokiej temperaturze, ponieważ straci swe właściwości. Wysuszyć trzeba je do tego stopnia, by osiągnęły twardość suchego ziarna żyta .Po wysuszeniu i przewianiu, pyłek przechowujemy w zgrzanych torebkach.

✓ Silne rodziny na koniec mogą zgromadzić dojrzały miód. Do odbioru można przystąpić tylko wtedy, gdy co najmniej 2/3 plastra zostało już zasklepione, ale lepiej, by były zasklepione całe. Wtedy mamy pewność, że miód jest gwarantowanej jakości. Korzystny jest fakt posiadania niskich ramek nadstawkowych, bo szybciej w nich dojrzewa miód i możemy go odbierać jako miody odmianowe.

✓ Pszczoły przy kapryśnej pogodzie w maju, z braku dni lotnych, wchodzą w nastrój rojowy, który mija wraz z nastaniem ładnej pogody i pożytkach. Czasami zrywanie mateczników i poszerzanie gniazda nie przynosi skutków i nie pozostaje nic innego jak zrobienie odkładu ze starą matką. Odkłady pszczele pozwalają: zwalczać nastrój rojowy, rozbudowywać pasiekę i pomagają w walce z warrozą. To właśnie w stworzonym odkładzie można zmniejszyć stan roztoczy poprzez zastosowanie środka leczniczego.

✓ Pamiętajmy też, by na początku maja zaznaczyć wszystkie ramki, na których zimowały pszczoły, by w ciągu roku wszystkie wycofać z ula, aby pszczoły ponownie na nich nie zimowały. Takie postępowanie pozwala uniknąć wielu chorób.

eprasa.pl f588ff388b

Ocena polowa materiału siewnego

Trwa sezon składania wniosków o ocenę polową materiału siewnego w 2023 roku.

Przypominamy, że wnioski o dokonanie oceny polowej materiału siewnego dla poszczególnych grup lub gatunków roślin rolniczych i warzywnych oraz dla materiału szkółkarskiego należy składać w terminie do:

- 15 marca – dla gatunków jednorocznych ozimych oraz dla gatunków wieloletnich (np. trawy),
- 15 maja – dla gatunków roślin jednorocznych jarych,
- 20 maja – dla ziemniaka,
- 31 sierpnia – dla gatunków roślin w dwuletnim cyklu rozmnażania,
- 10 marca – dla porzeczek i agrestu,
- 30 maja – dla pozostałych gatunków roślin sadowniczych.

W zależności od grupy/gatunku zgłaszanego materiału siewnego do oceny oraz pochodzenia materiału siewnego (Kraj, Państwa Członkowskie, Państwa Trzecie) do wniosku należy dołączyć, zgodnie z art. 36 ust. 8-11 ustawy o nasiennictwie (Dz.U. z 2021 r., poz. 129), dokumenty potwierdzające pochodzenie, jakość, a w przypadku sadzeniaków ziemniaka – również zdrowotność materiału zastosowanego do założenia plantacji nasiennej.

Wnioski o dokonanie oceny polowej składają, w przypadku:

- odmian roślin rolniczych i warzywnych niechronionych wyłącznym prawem do odmiany – prowadzący obrót;
- odmian roślin rolniczych i warzywnych chronionych wyłącznym prawem do odmiany – zachowujący odmianę lub upoważniona przez niego osoba;
- materiału szkółkarskiego prowadzonych przez siebie plantacji – dostawca.

Wniosek składa się do wojewódzkiego inspektora ochrony roślin i nasiennictwa właściwego ze względu na położenie plantacji nasiennej. Powinien on zawierać kompletne dane określone w art. 36 ust. 7 oraz art. 71 ust. 3 ustawy o nasiennictwie. Wzór wniosku można pobrać z internetowych stron administrowanych przez wojewódzkich inspektorów ochrony roślin i nasiennictwa w zakładce „Formularze/Dział Nadzoru Nasiennego…

Pamiętać należy, że plantacje nasienne:

1. powinny stanowić zwarty obszar uprawny,
2. powinny być wolne od:

- gatunków roślin uprawnych innych niż gatunek uprawiany, z wyjątkiem roślin

podporowych, które pozwalają na właściwy wzrost i rozwój odmiany gatunku uprawianego;

- odmian tego samego gatunku innych niż odmiany uprawiane;
- roślin nietypowych dla tych odmian;
- chwastów, w szczególności takich gatunków, których nasiona są trudne do oddzielenia od nasion odmiany uprawianej i które mogą mieć wpływ na wytwarzanie lub jakość wytwarzanego materiału siewnego;
- wszelkich organizmów szkodliwych, które zmniejszają użyteczność i jakość materiału siewnego.

Istnieje możliwość składania wniosków elektronicznie za pośrednictwem epuap. ■

Źródło: piorin.gov.pl

RED.

Wróciły obowiązkowe szkolenia i badania sprzętu

Od 4 maja przywrócony został obowiązek posiadania ważnych zaświadczeń o ukończeniu szkoleń w zakresie środków ochrony roślin oraz obowiązek badania sprzętu do stosowania środków ochrony roślin.

Mijają 2 miesiące od opublikowania ustawy z dnia 8 lutego 2023 r. o Planie Strategicznym dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027, której zapisy uchyliły czasowo zawieszone ustawowe obowiązki dotyczące konieczności posiadania szkoleń z zakresu środków ochrony roślin oraz okresowego badania sprzętu do stosowania środków ochrony roślin. Od 4 maja zostaje przywrócony obowiązek posiadania stosownych uprawnień, w tym szkolenia z zakresu środków ochrony roślin do:

- nabywania środków ochrony roślin przeznaczonych dla użytkowników profesjonalnych;
- dokonywania zbycia środków ochrony roślin profesjonalnemu użytkownikowi;
- dokonywania zbycia środków ochrony roślin nabywcy innemu niż użytkownik profesjonalny, bez możliwości bieżącej konsultacji z osobą posiadającą kwalifikacje;
- wykonywania zabiegów z zastosowaniem środków ochrony roślin przeznaczonych dla użytkowników profesjonalnych;
- świadczenia usług doradczych dotyczących metod ochrony roślin w zakresie realizacji wymagań integrowanej ochrony roślin oraz stosowania środków ochrony roślin.

Jednocześnie w tym samym terminie został przywrócony obowiązek okresowego badania potwierdzającego sprawności technicznej sprzętu do stosowania środków ochrony roślin, którego badania wygasły/wygasną (przed 4 maja) oraz dla sprzętu starszego niż 5 lat, który nie był wcześniej poddawany badaniom.

Uzupełnienie kwalifikacji oraz przeprowadzenie badania sprzętu należało wykonać w jednostkach do tego uprawnionych. Nieuzupełnienie ww. wymogów będzie podlegało karze grzywny.

Źródło: piorin.gov.pl

RED.

eprasa.pl f588ff388b

Chów trzody systemem na zewnątrz

W ostatnich latach coraz częściej poruszane są zagadnienia intensyfikacji produkcji trzody chlewnej, jej wpływu na środowisko oraz dobrostanu zwierząt. Ważnym czynnikiem, wychodzącym na pierwsze miejsce, jest również opłacalność produkcji.

MICHAŁ CZERNIAWSKI, ZODR Oddział w Koszalinie

W takich krajach Unii Europejskiej jak Dania, Francja, Szwecja, Hiszpania, Portugalia, Włochy, Niemcy oraz Wielka Brytania można spotkać się z utrzymaniem trzody na specjalnie przygotowanych poletkach, założonych na glebach lżejszych przepuszczalnych, zasłoniętych od zimnych wiatrów. Są one podzielone na segmenty ograniczone pastuchem elektrycznym. Na poletkach są umieszczone chatki, różniące się wielkością, w zależności od grupy technologicznej. Na sektorze porodów każda z loch zajmuje pojedynczą chatkę o powierzchni ok. 5 m², wyposażoną w zasłonkę u wejścia oraz niewielki płotek, by zapobiec wychodzeniu prosiąt.

Lochy prośne (jako grupy technologiczne) mają do dyspozycji jedną dużą chatę na danym poletku. Chatki wykonane są z reguły z grubej, wodoszczelnej sklejki lub blachy. Nie jest konieczne ocieplanie, jakkolwiek niezbędnym jest stała kontrola ilości słomy, która jest ściółką w chatce. Chcąc zapobiec ryciu zakłada się lochom metalowe kółka.

Na poletkach maciory są w różnych stadiach procesu reprodukcyjnego. Obsada średnio wynosi 7,5 maciory na 0,4 ha. Stado loch liczy 350 lub 750 macior. Ilość sztuk ustala się poprzez ilość macior inseminowanych tygodniowo mnożoną przez 21.

Założonym celem tego typu fermy były następujące regulacje dotyczące dobrostanu zwierząt:

- ✓ wolność do wyrażania naturalnego zachowania,
- ✓ wolność do bycia w grupie ze zwierzętami tego samego gatunku,
- ✓ ograniczenie stresu,
- ✓ swoboda poruszania,
- ✓ dostęp do pożywienia.

Poletka są wyposażone w koryta na wodę, które latem trzoda chętnie wykorzystuje do ochłody. Pasza jest dostarczana w formie brykietu, wielkości do kilku centymetrów, i rozrzucana na danej działeczce. Odbywa się to zgodnie z harmonogramem żywieniowym, w którym wydzielone są dwa okresy żywieniowe – letni oraz zimowy. Paszę rozwozi się czterokołowym motorkiem z niewielką przyczepką. Ferma zajmująca się produkcją prosiąt otrzymuje dwa rodzaje paszy: dla loch karmiących oraz prośnych.

eprasa.pl f588ff388b

Przykładowy skład procentowy paszy dla loch prośnych: olej roślinny (3,5), białko (16,5%), włókno (4,5%), popiół (5,5%), lizyna (0,8%), wit. A (12500 i E/kg), wit. D3 (2000 i E/kg), wit. E 50, wilgotność (13,5%). Składnikami takiej paszy są m.in.: jęczmień, pszenica, soja, melasa, minerały, witaminy, mączka rybna i olej roślinny. Paszę zadaje się dla loch karmiących do specjalnie przygotowanych beczek (co zapobiega wyjadaniu przez ptaki) i przez pierwsze 9 dni laktacji, zgodnie z harmonogramem karmienia. Po 9 dniach karmienie odbywa się na podstawie oceny apetytu lochy, jej kondycji oraz rozmiaru miotu. Firma, w której pracowałem, pasze wytwarzała we własnym zakresie dla wszystkich grup produkcyjnych.

Po odstawieniu prosiąt od macior, średnio w wieku 28 dni, lochy zabierane są do budynku gospodarczego w celu inseminacji, którą przeprowadza się w ciągu jednego tygodnia. Lochy trzymane są po 3 sztuki w kojcach, a pośrodku knury. Stosowana jest głównie sztuczna inseminacja, z reguły 2 razy w ciągu 24 h. Po inseminacji do danej grupy na 6 tygodni dołącza się knura. Po 4 do 6 tygodniach wykonywane jest skanowanie na skuteczność inseminacji.

Dla sztuk, które powtarzały ruję przeznaczone jest specjalne poletko, gdzie przeprowadza się wizualną selekcję, a sztuki wykazujące objawy wysokiej prośności przemieszczane są do dodatkowego rzędu chatek w sektorze wyproszenia i odpowiednio, w miarę odsadzania prosiąt, dołączane są do bieżących grup w danym tygodniu. W celu zapobiegania rozprzestrzeniania się ewentualnych chorób chatki są przemieszczane w nowe położenie za pomocą mini koparki, zgodnie ze wskazówkami zegara, i tworzą jedną linię w rzędzie. Do dyspozycji jest 6 ustawień, co powoduje, że dane miejsce zajmowane jest 3 razy do roku. Stare legowisko jest wywożone na pryzmę gnojową.

Do obrotu stadem, oprócz numeru identyfikacyjnego, służą małe kolorowe kolczyki, które informują kiedy loszka miała pierwsze pokrycie. Sekwencja 7 kolorów powtarza się trzy razy, by pokryć 21 grup macior w cyklu produkcyjnym. Grupom również jest przyporządkowany kod literowy – w celu rozróżnienia pomiędzy grupami tego samego koloru. Innymi słowy, na początku tygodnia grupa ma kolor oraz odpowiednią literę alfabetu.

Opisuję tutaj farmę zajmującą się tylko produkcją prosiąt, dlatego po odchowaniu do wieku ok. 28 dni przewożone są do farm kontraktowych, gdzie z reguły warchlaki trzymane są na głębokiej ściółce. Jako ciekawostkę podam, że knurki nie są kastrowane.

Szczepienia, leczenie

Tylko niektóre pasze dla warchlaków zawierają środki jak: Potencil, Stabbox lub CTC. Tucznikom nie dodaje się antybiotyków do paszy.

Oprócz podstawowych szczepień w cyklu produkcyjnym sporadycznie zachodzi potrzeba stosowania leczenia całego pogłowia. Lochy poprzez możliwość swobodnego ruchu nie mają problemów z wyproszeniem. Nie ma też często potrzeby wyrównywania miotów oraz przesadzania słabych prosiąt. Średnio od lochy uzyskuje się 10,5 prosiąt (co pozwoli uzyskać ok. 25 szt. w skali roku). Atutem tego rodzaju hodowli jest to, że nie ma problemu z zagospodarowaniem odchodów, ponieważ nie jest wytwarzana płynna gnojowica.

Chatki

Chciałbym w tym momencie wrócić do idei samej chatki, w której, wbrew pozorom, zimą jest ciepło, oczywiście jeśli zapewnimy dostateczną ilość słomy, której warstwa powinna wynosić 12-15 cm, a legowisko będzie wyrównane, co zapobiegnie przygniataniu prosiąt. W takim systemie chowu lochy nie mają stresu, wykazują lepszy instynkt macierzyński, prosięta cechują dobre przyrosty oraz, co jest tu godne podkreślenia, bardzo dobrą zdrowotność. Nie stosuje się w paszy stymulatorów wzrostu opartych o antybiotyki.

Nie potrzeba specjalnych pozwoleń na budowę chlewni. Dlatego założoną w ten sposób fermę łatwo jest przenieść w nowe miejsce. Mankamentem może być jedynie wyłączenie spod upraw określonego areału gorszych klas ziemi. Można wykorzystać nieużytki, gleby gorszej klasy piaszczyste.

Podkreśla się, że pod względem zdrowotności, płodności i prawidłowości pokroju chów okólnikowy przewyższa znacznie chów z chlewni, a obawy co do szkodliwości wpływu niskiej temperatury w okresie zimowym na świnie trzymane w szałasach okazały się niesłuszne. Suche legowisko, ruch i przyzwyczajenie prosiąt do zimniejszego, lecz zawsze świeżego powietrza oraz wiążąca się z tym przemiana materii w organizmie zwierzęcia sprzyjają zwiększeniu zdrowotności i odporności świń (poprzez rycie w glebie).

Budki i szałasy są tańsze niż chlewnie trwałe i łatwo mogą być wykonane sposobem gospodarczym. Niedogodnością może być zwiększony nakład pracy przy obsłudze i dozorze trzody, zwiększone ryzyko kradzieży jak i powszechność dzików.

W Polsce są już pewne doświadczenia z chowem okólnikowym, gdzie pomieszczenia szałasowe były przeznaczone dla knurów i loch z prosiętami oraz materiału rozpłodowego. Do okólnikowego trzymania trzody stosowano u nas dowolność zarówno w wyborze typu szałasu, jak i używanych do budowy materiałów, tj. zrąb szałasu z żerdzi, ścianę ze słomy zabezpieczając siatką drucianą lub żerdziami ewentualnie zrąb szałasu ze słupów, a ściany obite z obydwu stron deskami. Wówczas dawano do środka, jako izolację, plewy lub torf (przez to jest cieplej, ale drożej). Kształt szałasu był prostokątny, kwadratowy lub wielokątny, o wysokości 1,5-2 m. Dach lekki i ciepły, poszyty prostą słomą. Do ogrodzenia stosowano zamiast pastucha elektrycznego, jak obecnie na zachodzie, płot z żerdzi z możliwością rozebrania i przeniesienia w inne miejsce. Podłoga szałasu miała być sucha i ciepła, co uzyskać można było warstwą 15-20 cm żużla i piasku, by uzyskać podwyższenie 15 cm ponad teren. Chcąc zapobiec występowaniu błotnistości terenu zamiast przenoszenia szałasów po 2-4 latach stosowano okólniki przemienne, tj. każdorazowo użytkując połowę okólnika, drugą odkażając poprzez przeoranie i obsianie mieszanką traw i motylkowych. Przy takim założeniu okres użytkowania fermy na danym miejscu wynosił 6-8 lat, dostosowując trwałość budowanych szałasów. Stosowano też szałasy przenośne, wyposażone w płozy, pozwalające na ustawienie chatki na świeżo zadarnione miejsce wraz z ogrodzeniem okólnika. Pojedynczy szałas stosowany w Polsce miał służyć lochom wysokoprośnym i z prosiętami dla każdej sztuki oddzielnie albo większe, mieszczące pod jednym dachem kojce dla dwóch, czterech, a nawet większej liczby loch. Lochy niepokryte i niskoprośne oraz warchlaki hodowlane można było trzymać w szałasach grupowo. Pomieszczeniem dla tuczników powinny być chlewnie trwałe, gdzie można utrzymać równomierną temperaturę a przez to mniejsze zużycie paszy.

W nowym systemie dopłat Ekoschematy nie są przewidziane dodatkowe dopłaty w tym systemie chowu. ■

eprasa.pl f588ff388b

Przysmaki z grilla

Maj to szczęśliwy czas dla wszystkich miłośników grillowania. A pogoda zachęca do spędzenia czasu na świeżym powietrzu, już czas rozpocząć ustalanie grillowego menu.

GRAŻYNA FALANDYSZ, ZODR w Barzkowicach

Grill kojarzony jest niewątpliwie z soczystymi mięsami. Ale i wegetarianie znajdą tu coś dla siebie. Wiele warzyw nabiera bowiem niepowtarzalnego smaku, gdy przyrządzimy je na grillu.

.

GRILLOWANE UDKA Z KURCZAKA

10 udek z kurczaka, 300 ml jogurtu naturalnego, 5 ząbków czosnku, 3 cm korzenia imbiru, łyżka kuminu, łyżka ziaren kolendry, łyżeczka kurkumy, papryczka chilli, cytryna, sól

Udka myjemy i osuszamy, następnie nacinamy głęboko nożem w kilku miejscach. Do pojemnika blendera wrzucamy ziarna kolendry, kuminu i miksujemy. Dodajemy korzeń imbiru, czosnek oraz pozbawioną pestek papryczkę chili. Ponownie miksujemy. Dodajemy kurkumę, świeżo wyciśnięty sok z cytryny, jogurt. Wszystko dokładnie mieszamy. Jogurtową marynatę wcieramy w kawałki mięsa i wstawiamy do lodówki na całą noc. Sól dodajemy na koniec. Najlepiej tuż przed wyjęciem mięsa z marynaty, bowiem sól podczas długiego marynowania powoduje wysuszenie mięsa. Zamarynowane udka układamy na rozgrzanym ruszcie. Grillujemy je po około 5 minut z każdej strony.

GRILLOWANE PIECZARKI

12 dużych pieczarek, 200 g boczku wędzonego, 200 g szynki gotowanej, 2 cebule, ząbek czosnku, 3 łyżki bułki tartej, pęczek natki pietruszki, 1/2 łyżeczki suszonego tymianku i ziół prowansalskich, sok z cytryny, olej, sól, pieprz czarny

Pieczarki myjemy, odrywamy nóżki, które następnie siekamy. Siekamy również cebulę. Boczek oraz szynkę kroimy w drobną kostkę, smażymy na oleju. Dodajemy posiekaną cebulę oraz nóżki pieczarek. Smażymy wszystko razem przez kilka minut, po czym łączymy z bułką tartą i oliwą. Siekamy natkę, czosnek, dokładamy do farszu. Doprawiamy do smaku solą, pieprzem, ziołami prowansalskimi oraz tymiankiem. Przygotowanym farszem napełniamy kapelusze, skrapiamy sokiem z cytryny. Pieczarki układamy na aluminiowej tacce i owijamy folią aluminiową. Pieczemy około 15 minut.

GRILLOWANE SZPARAGI

500 g zielonych szparagów, 250 g plasterków wędzonego boczku, 2 łyżki oliwy

Sos: 200 g jogurtu naturalnego, 3 łyżki majonezu, 4 ząbki czosnku, świeże zioła, np. tymianek, rozmaryn, koperek, zioła prowansalskie, pół łyżeczki cukru, sól, pieprz do smaku

- Każdy z nas nie raz próbował pieczonych ziemniaczków. Grillowane smakują wybornie, wystarczy pokroić je w plasterki i wrzucić na ruszt.
- Polecam grillowaną sałatę rzymską lub kapustę. Wystarczy skropić ją oliwą, posypać solą i pieprzem.
- Na grilla nadaje się każda papryka, niezależnie od rodzaju i koloru. Podana ze stopionym serem, będzie świetną przekąską. To zawsze miła odmiana od tradycyjnej karkówki czy grillowanej kiełbaski.
- Kukurydza również będzie idealnym dodatkiem do wielu potraw. Do grillowania używamy tylko świeżych kolb. Kukurydzę grillujemy przez około 10-15 minut, aż osiągnie złoty kolor. Wtedy kolby obieramy z liści oraz włókien, doprawiamy solą, pieprzem i masłem, a następnie zostawiamy jeszcze na grillu na kilka minut

eprasa.pl f588ff388b

Szparagi płuczemy, odłamujemy zdrewniałe końce i zawijamy w plastry boczku. Następnie smarujemy oliwą. Warzywa układamy na rozgrzanym grillu i pieczemy przez około 6 minut. Co minutę obracamy, aby się równo przypiekły z każdej ze strony. Grillowane szparagi z boczkiem podajemy z przygotowanym sosem i świeżymi ziołami.
Sos: do pojemnika blendera wlewamy jogurt naturalny, dodajemy majonez, ząbki czosnku, a także przyprawy. Miksujemy tak, aby składniki się połączyły. Wstawiamy do lodówki na 20 minut.

SZPARAGI Z OLIWĄ

500 g szparagów, 4 łyżki oliwy, świeżo wyciśnięty sok z cytryny, szczypta soli, szczypta świeżo zmielonego czarnego pieprzu, twardy ser typu parmezan
Szparagi płuczemy, odłamujemy zdrewniałe końce. Oczyszczone szparagi smarujemy oliwą. Warzywa układamy na rozgrzanym grillu, pieczemy przez około 5 minut. Co minutę obracamy je, by się równo przypiekły z każdej ze stron. Gotowe przekładamy na talerz i skrapiamy obficie oliwą, np. z oliwek oraz sokiem z cytryny. Doprawiamy solą, świeżo zmielonym pieprzem. Przed podaniem potrawę posypujemy płatkami grubo startego parmezanu.

BURGER Z GRILLA

4 bułki, 1 kg udźca z indyka, 4 liście sałaty, 4 plastry pomidora, czerwona cebula, 2 ogórki kiszone, 2 łyżki siemienia lnianego, 2 łyżki musztardy, łyżka tymianku, łyżeczka czarnuszki, sól i pieprz do smaku
Mięso mielimy, następnie dodajemy do niego przyprawy, siemię, musztardę. Całość dokładnie mieszamy, tak by wszystkie składniki się dokładnie połączyły. Cebulę kroimy w krążki o grubości około 0,5 cm. Ogórki kroimy wzdłuż na plastry. Mięso grillujemy na tacce przez około 8 minut z każdej strony. Krążki cebuli oraz połówki bułek również grillujemy, po minucie z każdej strony. Na talerzu układamy burgera warstwami bułka-sałata-mięso-pomidor-ogórek-cebula-bułka. Spinamy wykałaczką.

BUŁKA Z KLOPSIKAMI Z CZERWONEJ FASOLI

Bułki, 400 g czerwonej fasoli, jajko, 5 łyżek bułki tartej, 3 ząbki czosnku, cebula, 1/2 łyżeczki curry, szczypta chili, pieprz, sól, 1/4 łyżeczka sosu sojowego, 6 łyżek oliwy, pomidor, oliwki, awokado, sałata, cytryna
Cebulę kroimy w kostkę, smażymy na oliwie z dodatkiem czosnku. Fasolę zgniatamy tłuczkiem do ziemniaków, dodajemy ostudzoną cebulę, jajko oraz bułkę tartą. Wszystko mieszamy oraz doprawiamy do smaku. Formujemy kulki, smażymy na oliwie obtoczone w bułce tartej. Podajemy z bułką z dodatkiem warzyw: sałata, pomidor, oliwki, ogórek, awokado. Awokado podajemy pokrojone w plastry skropione sokiem wyciśniętym z cytryny lub rozgniecione z dodatkiem ząbka czosnku.

NUGGETSY Z KALAFIORA

Kalafior – same różyczki
Bulion: 3 cebule, 2 łyżki oliwy, 2 łyżki sosu sojowego, łyżeczka octu balsamicznego, 4 ząbki czosnku, 10 nasion kolendry, 4 liście laurowe, szczypta pieprzu
Panierka: 2 szklanki płatków kukurydzianych, 1 i 1/4 szklanki wody, 5 łyżek mąki kukurydzianej, 2 łyżki mielonego siemienia lnianego, łyżka czosnku granulowanego, łyżka sosu sojowego, łyżka sosu sriracha, łyżka słodkiej papryki
Kalafiora dzielimy na różyczki. Cebulkę siekamy i podsmażamy na oliwie z liśćmi laurowymi oraz nasionami kolendry. Podsmażoną cebulkę zalewamy wrzątkiem i dodajemy pozostałe składniki do bulionu, po czym wrzucamy kalafiora i gotujemy około 10 minut (al dente), następnie odcedzamy. Przygotowujemy ciasto do panierki: łączymy ze sobą wszystkie składniki w jednolite ciasto, oczywiście bez płatków kukurydzianych. Płatki kukurydziane kruszymy na drobniejsze kawałeczki. Każdy kawałek kalafiora obtaczamy najpierw w cieście, później w płatkach, układamy na tacce do pieczenia. Pieczemy w przez około 20 minut.

GRILLOWANY OSCYPEK

Duży oscypek, 3 łyżki czarnych oliwek, czerwona i żółta papryka, cebula, łyżka oregano, olej
Oscypka kroimy w grube plastry. Folię smarujemy olejem. Układamy plastry oscypka. Papryki myjemy i pozbawiamy gniazd nasiennych, kroimy w małą kostkę. Cebulę obieramy, kroimy w drobną kostkę. Na patelni rozgrzewamy olej, lekko podsmażamy warzywa, układamy na plastry oscypka, posypujemy przyprawą oregano. Luźno przykrywamy drugim kawałkiem folii aluminiowej, układamy na rozgrzanym grillu, pieczemy około 15 minut. Przed podaniem posypujemy pokrojonymi czarnymi oliwkami.

WARZYWA PIECZONE NA RUSZCIE

3 czerwone papryki, bakłażan, 2 cukinie, sól
Marynata: 1/2 szklanka oliwy, 2 łyżki musztardy, łyżka octu winnego, łyżka ziół prowansalskich, 1/2 łyżeczka cukru, sól, pieprz
Dip szczypiorkowy: 200 ml jogurtu naturalnego, 3 łyżki majonezu, 3 łyżki posiekanego szczypiorku, sól, pieprz
Jogurt łączymy z majonezem, dodajemy szczypiorek. Doprawiamy solą i pieprzem, starannie mieszamy. Warzywa myjemy, osuszamy. Z bakłażana odcinamy ogonek, kroimy wzdłuż na plastry, solimy. Po 30 minutach płuczemy, osuszamy papierowym ręcznikiem. Cukinię kroimy na jednocentymetrowe plasterki. Papryki przecinamy, usuwamy gniazda nasienne, kroimy w ósemki. Składniki marynaty mieszamy, smarujemy warzywa, odstawiamy na 30 minut. Następnie pieczemy na grillu, kilkakrotnie odwracając. Podajemy z dipem szczypiorkowym.

Fot. pixabay.com

eprasa.pl f588ff388b

Lekkie i smaczne majowe potrawy

I już maj. Bogactwo barw i aromatów rozbudza zmysły. Na naszym stole pojawiają się szparagi, botwinka, czosnek niedźwiedzi, szpinak, rukola, różne gatunki sałaty, szczaw, szczypiorek, świeże zioła, natka pietruszki, koperek, zielony groszek, młoda kapusta, pierwsze ogórki, truskawki, rabarbar.

GRAŻYNA FALANDYSZ, ZODR w Barzkowicach

BOTWINKA KOKOSOWO-KREMOWA

2 pęczki botwiny, 2 cebule, 3 marchewki, 4 ziemniaki, ½ filiżanki kaszy jaglanej, ½ pęczka koperku, pieprz czarny, sól, cukier, 4 łyżki soku z cytryny, 2 łyżki oleju
Do zabielenia: mleko kokosowe, mleko roślinne, śmietana lub jogurt
Do dekoracji: kiełki buraka, koperek lub szczypiorek

Czyścimy, obieramy i kroimy warzywa. Na dużej patelni, na rozgrzanym oleju dusimy przez około 10 minut: cebulę, buraczki oraz łodyżki botwiny (bez liści), marchew i ziemniaki, co podkreśli ich smak. Gotujemy 2 litry bulionu lub wodę. Warzywa z patelni oraz posiekane liście botwiny wrzucamy do bulionu. Kaszę jaglaną płuczemy na sitku gorącą wodą, następnie dodajemy do zupy. Całość gotujemy około 20 minut. Dodajemy posiekany koperek, opcjonalnie szczypiorek. Zupę zdejmujemy z palnika. Doprawiamy do smaku cukrem, świeżo zmielonym czarnym pieprzem, solą oraz sokiem z cytryny. Podajemy z łyżką mleka kokosowego, śmietany lub jogurtu. Możemy również dodać kilka łyżek bezpośrednio do gara lub zabielić zupę na talerzu.

ZUPA KREM Z BOTWINKI

2 duże marchewki, pęczek botwiny, burak, cebula, 2 ząbki czosnku, 2 łyżki oleju, 200 g kaszy jaglanej, 1 litr bulionu warzywnego, świeżo zmielony czarny pieprz, pół szklanki pestek dyni, natka pietruszki lub szczypiorek

Bulion podgrzewamy. Na rozgrzaną patelnię wlewamy olej, następnie wrzucamy, w odstępach kilku minut, pokrojoną: cebulę, czosnek, marchew oraz buraki. Dusimy pod pokrywką około 10 minut. Następnie zawartość patelni przekładamy do gotującego się bulionu, dodajemy pokrojoną botwinę oraz kaszę jaglaną, przepłukaną na sitku. Gotujemy około 20 minut. Całość blendujemy, po czym otrzymujemy karmazynowy krem. Dodajemy natkę pietruszki lub szczypiorek. Zupę podajemy z prażonymi pestkami dyni (pestki prażymy na patelni bez dodatku tłuszczu).

CHŁODNIK Z RZODKIEWKI

Po pęczku rzodkiewki oraz szczawiu, 2 ziemniaki, 200 g ogórków, 500 ml jogurtu naturalnego, 2 jajka, 500 ml bulionu, sól, pieprz czarny

W garnku gotujemy bulion, osobno gotujemy ziemniaki, po czym odkładamy i studzimy. Szczaw kroimy w paski, wrzucamy do gotującego się wywaru i gotujemy jeszcze 3 minuty. Odstawiamy i studzimy. Ogórki i rzodkiewki ucieramy na tarce o grubych oczkach. Zimny wywar mieszamy z jogurtem, dodajemy starte warzywa. Całość doprawiamy do smaku szczyptą świeżo zmielonego pieprzu i odstawiamy na godzinę do lodówki. W tym czasie gotujemy jaja na twardo, a ziemniaki kroimy w ćwiartki. Chłodnik podajemy z przekrojonymi na pół jajami oraz ćwiartkami ziemniaków.

ZUPA KOPERKOWA

Duży pęczek koperku, 2 marchewki, 4 ziemniaki, seler, pietruszka, 2 litry wody, 500 g żeberek, śmietana, mąka, pieprz, sól

Do gotującej się wody wrzucamy żeberka. Gotujemy około 30 minut. Po tym czasie do wody wrzucamy, pokrojone w kosteczkę ziemniaki, marchewkę, seler oraz pietruszkę. Gotujemy do miękkości warzyw. Następnie dodajemy drobno posiekany koperek. Chwilę gotujemy. Zupę zabielamy śmietaną wymieszaną z jedną łyżeczką mąki i niewielką ilością płynu

eprasa.pl f588ff388b

RZODKIEWKA jest bogata w witaminy i minerały a uboga w kalorie. Najlepiej smakuje w swej najprostszej postaci, np. na kanapce, z twarożkiem i szczypiorkiem lub w sałatce. Możemy z niej wykonać surówkę, koktajl, również chłodnik, który jest idealny nie tylko na gorące dni.
Po rzodkiewkę warto sięgać nie tylko ze względu na niskokaloryczność, ale również dlatego, że wspiera walkę m.in. z trądzikiem, wzmacnia włosy i paznokcie. Pomaga oczyszczać organizm z toksyn, ma działanie antyzapalne i wspiera pracę wątroby.

z zupy. Całość jeszcze raz zagotowujemy. Doprawiamy solą i pieprzem. Podajemy z chrupiącą grzanką.

PASTA JAJECZNA

4 jaja, rzodkiewka, szczypiorek, majonez, sól, pieprz

Jaja gotujemy na twardo. Studzimy i obieramy, a następnie drobno siekamy, wrzucamy do miseczki. Dorzucamy drobno posiekaną rzodkiewkę, szczypiorek, majonez. Doprawiamy do smaku solą oraz świeżo zmielonym pieprzem. Całość dokładnie mieszamy.

SZCZAWIOWA Z JAJKIEM I MASCARPONE

500 g szczawiu, 250 g sera mascarpone, 700 ml bulionu mięsnego, 3 ziemniaki, 2 cebule, 2 ząbki czosnku, 4 jajka, 2 łyżki octu spirytusowego, olej do smażenia, bagietka

W garnku na rozgrzanym tłuszczu podsmażamy pokrojoną w kostkę cebulę i czosnek. Następnie zalewamy bulionem, dodajemy ziemniaki. Gotujemy do momentu aż ziemniaki będą miękkie. Dodajemy szczaw i ser mascarpone. Doprawiamy do smaku solą oraz pieprzem. Wszystko razem miksujemy dokładnie na gładką masę. W oddzielnym garnku gotujemy wodę z octem. Do gotującej się wody wbijamy jajko. Gotujemy około 2 minut, do czasu, kiedy białko wokół żółtka zetnie się. Bagietkę kroimy na kromki i zapiekamy w piekarniku. Zupę podajemy z jakiem w koszulce i kromką chrupiącej bagietki.

NALEŚNIKI ZE SZPINAKIEM

Ciasto: 2 szklanki mleka, szklanka mąki, 2 jaja, łyżka oleju, sól

Wlewamy mleko, wbijamy jaja. Dodajemy olej, mąkę, sól. Miksujemy blenderem lub mieszamy rózgą. Wyrobione ciasto, bez grudek, odstawiamy na 20 minut. Na rozgrzanej patelni, porcjami, smażymy placki naleśnikowe.

Farsz: 600 g szpinaku, 100 g sera typu feta, 3 łyżki śmietany, 3 ząbki czosnku, masło, sól, pieprz

Na rozgrzanej patelni topimy masło, szatkujemy czosnek, podsmażamy. Następnie dodajemy szpinak, śmietanę i fetę. Doprawiamy do smaku solą i pieprzem. Farszem smarujemy naleśniki i zwijamy. Podajemy z sosem pomidorowym.

Sos pomidorowy: 4 pomidory, cebula, 2 ząbki czosnku, zioła prowansalskie, 350 ml bulionu, olej, 130 ml soku pomidorowego

Na patelni rozgrzewamy olej. Kroimy cebulę, czosnek, a następnie dodajemy pomidory. Dusimy do momentu, gdy pomidory będą miękkie. Wlewamy bulion, sok pomidorowy, zioła. Przyprawiamy solą i pieprzem.

SZPINAK zawiera wiele cennych składników odżywczych – witamin, soli mineralnych oraz beta-karoten i luteiny. To doskonałe źródło witaminy C, żelaza, potasu, magnezu i kwasu foliowego. Dzięki zawartym w liściach przeciwutleniaczom jest polecany jako ochrona przed chorobami nowotworowymi i miażdżycą. Ze względu na dużą zawartość magnezu jest zalecany osobom zestresowanym i znerwicowanym. Zawiera też witaminy A, E, B6 oraz K, pełniącą ważną funkcję w procesach krzepnięcia krwi. Z kolei witaminy z grupy B obniżają "zły" cholesterol, a A i E opóźniają procesy starzenia się organizmu. Można go jeść na surowo albo po obróbce termicznej – podawany na gorąco nie traci zbyt wiele ze swoich cennych właściwości.

eprasa.pl f588ff388b

MAJ w ogrodzie

Maj... miesiąc pachnący bzem i konwaliami. To jeden z najpiękniejszych okresów wiosny. Obfituje w długie, ciepłe i słoneczne dni, ujmuje wdziękiem rozkwitającej przyrody. Ogród zachwyca świeżą zielenią młodych liści i tonącymi w kolorach kwitnącymi rabatami..

KAROLINA KIEWLICZ, ZODR w Barzkowicach

Wiosna już na dobre zawitała do ogrodu i widać efekty przeprowadzonych dotąd prac. Majowe zabiegi nie są tak ciężkie i nie jest ich tak wiele jak w poprzednich miesiącach. Jednak nie można ich zaniechać, gdyż ogród wymaga systematycznej i uważnej pielęgnacji.

Maj to czas, kiedy szczególne znaczenie ma nawadnianie. Rośliny ogrodowe preferują wodę deszczową. Warto zaopatrzyć ogród w puste zbiorniki lub beczki i łapać do niej deszczówkę przy każdej okazji. Przyda się nam zwłaszcza w suchych okresach.

WARZYWNIK

✓ Maj to czas na uzupełnienie i wypełnienie warzywnika.

✓ Od początku do drugiej połowy maja wysiewamy rzodkiewkę, koper, pietruszkę naciową i sałatę. Siejemy marchew i buraka ćwikłowego na jesienny zbiór.

✓ Po zimnej Zośce, gdy minie ryzyko przymrozków, w warzywniku sadzimy rozsadę pomidorów, papryki, bakłażanów, ogórków, selera. Możemy sadzić również rozsadę pora. Dobrym rozwiązaniem jest uprawa współrzędna pora z pietruszką, gdyż oddziałują na siebie korzystnie.

✓ Delikatne jeszcze łodyżki pomidorów podpieramy palikami i podwiązujemy.

✓ W połowie maja wysiewamy, bezpośrednio do gruntu, nasiona słonecznika, fasoli szparagowej, groszku, dyni, cukinii, kabaczka, a pod koniec miesiąca ciepłolubnej kukurydzy cukrowej.

✓ Pod koniec miesiąca do gruntu możemy posiać również nasiona ogórka, jeśli nie przygotowaliśmy wcześniej rozsady.

✓ Obok warzyw wysiać możemy gatunki ozdobne, odstraszające szkodniki (np. nagietki, aksamitki, lawendę).

✓ Rosnące warzywa wymagają systematycznej pielęgnacji. Dbamy o odpowiednie nawodnienie i nawożenie. Podczas ciepłych dni podlewamy rośliny, najlepiej wczesnym rankiem, kiedy ziemia nie jest jeszcze nagrzana i woda nie będzie od razu parowała.

✓ Regularnie odchwaszczamy i spulchniamy grządki. Ściółkowanie pozytywnie wpłynie na gatunki ciepłolubne.

✓ Przyszedł czas na zbiór pierwszych plonów warzyw, m.in. szparagów, szczypioru, rzodkiewki, sałaty, szpinaku, kopru, szczawiu. W maju możemy cieszyć się również kwaskowym rabarbarem.

KOMPOST

✓ Dokładamy do pryzmy odpadki organiczne i wyrwane z ogrodu chwasty. Pamiętajmy, że do kompostowania nadają się tylko dopóki nie zawiążą nasion. Zgromadzona masa organiczna powinna być stale wilgotna. W wielu miejscach nakłuwamy pryzmę, aby zapewnić głębszym warstwom dostęp powietrza.

OWOCOWE

✓ Sady wyglądają pięknie dzięki zakwitającym drzewom owocowym. Ciepły początek maja nie powinien uśpić jednak naszej czujności. Aby uniknąć strat, jakie mogą wyrządzić ewentualne przymrozki, miejmy w pogotowiu agrowłókninę i użyjmy jej w razie potrzeby.

✓ Młode drzewka owocowe formujemy zawieszając na giętkich gałęziach obciążniki.

✓ Podwiązujemy do podpór wyrośnięte pędy jeżyn i malin.

✓ Usuwamy odrosty poniżej miejsca szczepienia na krzewach i drzewach owocowych.

✓ Aby drzewa owocowe miały lepszej jakości owoce na początku maja obrywamy część zawiązków owoców (najmniejszych, słabo wykształconych, uszkodzonych i z plamami).

✓ Wraz z rozkwitem roślin do życia budzą się szkodniki. Sprawdzamy na bieżąco gatunki owocowe czy nie pojawiają się na nich szkodniki oraz choroby. Ładna pogoda sprzyja pojawianiu się mszyc. Aby się z nimi uporać walkę rozpoczynamy, gdy tylko pojawią się pierwsze kolonie. Usuwamy porażone liście i wierzchołki pędów opanowane przez nie. Przeprowadzamy oprysk wyciągiem z pokrzywy, czosnku lub cebuli.

eprasa.pl f588ff388b

✓ W sadzie rozwiesić możemy pułapki wabiące owady, których gąsienice żerują na owocach.
✓ Na początku miesiąca spulchniamy glebę wokół drzew i krzewów. Jest to też dobry czas na dostarczenie substancji odżywczych, które zapewnią nawozy. Gatunki kwasolubne ściółkujemy korą sosnową.
✓ Zapewniamy odpowiednio obfite podlewanie drzewom i krzewom owocowym, zwłaszcza kiedy maj jest bezdeszczowy.
✓ Na przełomie maja i czerwca więcej wody potrzebują truskawki. Podlewamy możliwie blisko podłoża, tak by woda nie rozmywała ziemi i nie brudziła owoców. Usuwamy też odrosty, a podłoże podsypujemy pociętą słomą.

OZDOBNE

✓ Maj w ogrodzie ozdobnym to przede wszystkim czas kwitnienia wonnych lilaków i konwalii.
✓ Majowy pejzaż ubarwiają rabaty obsypane kwiatami. Kwitną niezapominajki, hiacynty, narcyzy, sasanki, zawilce, bergenie, serduszka okazałe, szachownice, żagwiny, floksy, bratki, smagliczki, fiołki i stokrotki. Z krzewów swym wyglądem urzekają: tawuła wczesna, migdałek, tamaryszek, złotlin, pigwowiec, mahonia, laurowiśnia wschodni, złotokap, kalina, jaśminowiec. Kolorowym ukwieceniem zachwycają też rododendrony. Na początku maja kwitnie jeszcze magnolia, wiśnia japońska, nieco później głóg czeremcha i robinia akacjowa. Kwitną również pnącza: glicynia, wiciokrzew pomorski.
✓ Na początku maja zasilamy rośliny łatwo przyswajalnymi nawozami wieloskładnikowymi bądź kompostem.
✓ Jeśli maj jest ciepły i suchy, regularnie podlewamy rabaty. Na bieżąco spulchniamy podłoże i usuwamy chwasty z rabat i miejsc pod krzewami.
✓ Ściółkujemy korą sosnową gatunki z płytkim systemem korzeniowym (lilaki, róże, magnolie, różanecznik, azalie, wrzosy, wrzośce).
✓ W pierwszej połowie miesiąca sadzimy rozsadę astrów chińskich, bratków ogrodowych, kocanek, lwiej paszczy. W drugiej połowie natomiast sadzić możemy heliotrop peruwiański, petunie, werbeny, żeniszki, lobelie, szałwie, aksamitki, niecierpki, cynie, ślazówki, goździki, tytoń ozdobny i inne. Druga połowa maja to też dobry czas na wysadzenie paciorecznikow i dalii.
✓ Pamiętajmy, aby przed wysadzaniem roślin na miejsce stałe zahartować rozsady.
✓ Po zimnej Zośce możemy sadzić cebule i bulwy roślin niezimujących w gruncie, m.in.: mieczyków, zawilców, begonii bulwiastych, galtonii, brondii i błonczatek.
✓ Przez cały maj systematycznie dosadzać możemy funkie, tojady i pysznogłówki. Jest to też czas na sadzenie jastrunów, kocimiętki i rozchodnika.
✓ Maj to dobry moment na kupno sadzonek rododendronów z wykształconymi pąkami, ponieważ doskonale widzimy, jaki będą miały kolor.
✓ W maju spora część roślin jest już zwykle zasiana. Jednak jest to również idealny termin wysiewu kwiatów jednorocznych i dwuletnich. Początek maja to najlepszy okres do wysiewu słonecznika, ostróżki, groszku pachnącego, cy-

nii, smagliczki, czarnuszki i lewkonii. W pierwszej dekadzie miesiąca siejemy również wilec, łubin, nasturcję, fasolę wielokwiatową, portulakę, kosmos, dimorfotekę, rudbekię. Druga połowa miesiąca to czas siania stokrotek, niezapominajek, malwy, naparstnicy, goździków wieloletnich.
✓ Jeśli nie zdecydowaliśmy się na wcześniejsze przygotowanie rozsady to pod koniec maja, bezpośrednio do gruntu, możemy siać aksamitki i bratki.
✓ Siew maciejki i nagietków możemy powtarzać od początku maja aż do lata, mniej więcej co 3 tygodnie, gdyż szybko przekwitają.
✓ W maju nadal możemy sadzić drzewa, krzewy i pnącza, ale tylko te uprawiane w pojemnikach. Na sadzenie roślin z odkrytym korzeniem jest już za późno. Przed posadzeniem obficie podlewamy bryłę korzeniową, żeby nie rozpadła się przy wyciąganiu z donicy. Pamiętajmy o rozsądnym planowaniu umiejscowienia roślin.
✓ W dalszym ciągu możemy dzielić, rozmnażać i przesadzać byliny kwitnące latem i jesienią, m.in. rozchodniki, skalnice, funkie, floksy, rojniki.
✓ Zaraz po przekwitnięciu przycinamy krzewy i drzewa kwitnące wczesną wiosną, takie jak migdałek, forsycja, wczesna tawuła, wierzba iwa. Pędy przycinamy dosyć krótko, zazwyczaj na długość 2-3 oczek. Dzięki temu zabiegowi pojawi się wiele nowych, silnych pędów, które w kolejnym sezonie znów obsypią się kwiatami.

eprasa.pl f588ff388b

✓ Usuwamy dzikie pędy pojawiające się na krzewach róż. Jeżeli krzewy były szczepione, usuwamy odrosty korzeniowe, żeby nie zagłuszyły szlachetnej części krzewu.
✓ Wyłamujemy przekwitłe kwiatostany różaneczników i azalii, uważając na młode liście, znajdujące się poniżej.
✓ Po zakończeniu kwitnienia przycinamy wrzosy i wrzośce, aby bardziej się zagęściły.
✓ Przycinamy również fuksje i dalie. Nie powinny mieć więcej niż po dwa pędy.
✓ Z końcem miesiąca lilakom przycinamy pędy z przekwitłymi kwiatostanami, dzięki czemu zakwitną obficie w przyszłym roku.
✓ Robimy porządki wśród przekwitłych roślin cebulowych (m.in. tulipanów, szachownic, narcyzów, hiacyntów, cebulic). Ścinamy przekwitłe kwiaty, aby nie dopuścić do zawiązania się owoców. Łodygi i liście pozostawiamy do zaschnięcia, aby jeszcze przez jakiś czas odżywiały cebulki. Gdy liście zaczną żółknąć, zaprzestajemy podlewania. Jeśli kępy cebulowych roślin rosną zbyt gęsto, to kiedy zaschną liście możemy je wykopać, rozdzielić, przesuszyć i zasadzić w nowym miejscu. Możemy je też przechować w chłodnym miejscu, aż do jesieni i dopiero wtedy wysadzić.
✓ Młode pędy roślin pnących źle znoszą silne wiatry, dlatego przywiązujemy pędy luźno zwisające do podpory. Robimy to tak, aby nie przylegały zbyt ściśle i się nie przygniotły.
✓ Przycinamy bukszpan, usuwając jednocześnie zwinięte wierzchołkowe liście. Jeżeli na bukszpanie zauważymy pierwsze objawy żerowania miodówki bukszpanowej – dokonujemy oprysku.
✓ W maju formujemy żywopłoty. Musimy sprawdzić czy ptaki nie założyły w nich gniazda. Jeśli tak się stało, musimy odłożyć prace do momentu aż młode opuszczą gniazdo.

TRAWNIK

✓ Maj to okres intensywnego wzrostu trawników. Regularnie (co 7-10 dni) kosimy trawę. W upalne dni najlepiej robić to wczesnym ranem lub wieczorem. Nie kosimy mokrego trawnika.
✓ Nie zapominajmy o regularnym podlewaniu (zwłaszcza w czasie suszy) oraz zasilaniu składnikami odżywczymi.
✓ Jeżeli pojawi się mech, dokładnie go wygrabiamy i przeprowadzamy wertykulację trawnika.
✓ Usuwamy z darni pojawiające się chwasty. Starajmy się robić to w miarę szybko, jeszcze przed kwitnieniem i zawiązaniem nasion. Zwiększy to szanse na skuteczne ich wyeliminowanie. W przeciwnym wypadku chwasty mogą stać się istnym utrapieniem.
✓ Maj jest też odpowiedni na zakładanie nowych trawników i dosiewki.

OCZKO WODNE

✓ Oczko wodne powinno być już oczyszczone i zarybione po zimie.
✓ Ryby karmimy regularnie, wsypując tyle pokarmu, by nie opadał na dno zbiornika.
✓ Dbamy o czystość i klarowność wody. Ciepło sprzyja szybszemu rozwojowi glonów. Jeśli się pojawią – wyławiamy je.
✓ Dzielimy zbyt mocno rozrośnięte rośliny wodne, obcinamy uszkodzone i gnijące pędy i liście.
✓ W maju z powodzeniem możemy sadzić nowe rośliny.
✓ Jeśli planujemy założyć nowe oczko unikajmy miejsc nadmiernie nasłonecznionych. W przypadku, kiedy zbiornik chcemy zarybić, powinien mieć przynajmniej metr głębokości, a kiedy zależy nam tylko na roślinach – może być płytszy.

IGLASTE

✓ Maj to bardzo dobry czas na sadzenie iglaków.
✓ Robimy przegląd obecnych w ogrodzie roślin iglastych i sprawdzamy czy na pędach nie przędziorków, tarczników i innych szkodników. W razie potrzeby dokonujemy oprysku.
✓ U sosen przycinamy tzw. świeczki czyli nowe przyrosty, na których nie pojawiły się jeszcze igły.

Maj jest miesiącem przełomowym. Jest to ostatni moment, kiedy możemy poczuć powiew zimy. Mimo że w ciągu dnia zachwycać może wakacyjna pogoda, to w nocy temperatura może spaść poniżej 0 stopni. 12-14 maja przypadają tzw. zimni ogrodnicy, a 15 maja Zimna Zośka. Po tym terminie nie powinny występować już przymrozki, więc możemy czerpać pełną radość z naszego pięknego ogrodu. ■

Fot. pixabay.com, unsplash.com

eprasa.pl f588ff388b

Kalendarz biodynamiczny

Maj 2023

PONIEDZIAŁEK	WTOREK	ŚRODA	CZWARTEK	PIĄTEK	SOBOTA	NIEDZIELA
1 ZI	2 ZI/PO (00-08, 08-24)	3 PO	4 PO/WO (00-17, 17-24) Od 18.00	5 WO Do 6.00 ○ PEŁNIA	6 WO/OG (00-22, 22-24)	7 OG ☼ 4.55-20.11
8 OG	9 OG/ZI (00-01, 01-24) ☺	10 ZI	11 ZI/PO (00-03, 03-24) Od 1.00 do 13.00	12 PO ◐ III Kwadra	13 PO/WO (00-07, 07-24)	14 WO ☼ 4.43-20.23
15 WO/OG (00-10, 10-24)	16 OG	17 OG/ZI (00-14, 14-24) Od 16.00	18 ZI Do 4.00	19 ZI/PO (00-21, 21-24) ● NÓW	20 PO	21 PO ☼ 4.33-20.33 ☺
22 PO/WO (00-05, 05-24)	23 WO	24 WO/OG (00-17, 17-24)	25 OG Od 22.00	26 OG Do 10.00	27 OG/ZI (00-05, 05-24) ◐ I Kwadra	28 ZI ☼ 4.24-20.43
29 ZI/PO (00-17, 17-24)	30 PO	31 PO				

Czerwiec 2023

PONIEDZIAŁEK	WTOREK	ŚRODA	CZWARTEK	PIĄTEK	SOBOTA	NIEDZIELA
			1 PO/WO (00-02, 02-24) Od 2.00 do 14.00	2 WO	3 WO/OG (00-07, 07-24)	4 OG ○ PEŁNIA ☼ 4.18-20.51
5 OG/ZI (00-10, 10-24) ☺	6 ZI Od 19.00	7 ZI/PO (00-11, 11-24) Do 2.00	8 PO	9 PO/WO (00-12, 12-24)	10 WO ◐ III Kwadra	11 WO/OG (00-15, 15-24) ☼ 4.15-20.57
12 OG	13 OG/ZI (00-21, 21-24) Od 20.00	14 ZI Do 8.00	15 ZI	16 ZI/PO (00-04, 04-24)	17 PO ☺	18 PO/WO (00-13, 13-24) ● NÓW ☼ 4.14-21.01
19 WO	20 WO	21 WO/OG (00-00, 00-24)	22 OG Od 15.00	23 OG/ZI (00-13, 13-24) Do 3.00	24 ZI	25 ZI ☼ 4.15-21.02
26 ZI/PO (00-01, 01-24) ◐ I Kwadra	27 PO	28 PO/WO (00-11, 11-24) Od 8.00 do 20.00	29 WO	30 WO/OG (00-17, 17-24)		

FAZY KSIĘŻYCA: ● NÓW ◐ I KWADRA ○ PEŁNIA ◐ III KWADRA

Godziny sprzyjające rozwojowi roślin, której plonem ma być:

owoc, korzeń, kwiat, liść

Rośliny owocowe: bób, cukinia, dynia, fasola, groch, ogórek, pomidor, papryka, kukurydza, soja, truskawka, poziomka i wszystkie rośliny sadownicze.

Rośliny korzeniowe: burak, chrzan, cykoria, marchew, pietruszka korzeniowa, rzepa, rzodkiewka, seler korzeniowy, skorzonera, pasternak. Także dobre efekty osiąga się zaliczając do tej grupy: ziemniaka, cebulę, czosnek, pora i szparaga.

Rośliny kwiatowe: wszystkie kwiatowe rośliny ozdobne, a z roślin jadalnych słonecznik.

Rośliny liściowe: kapusta, kalarepa, jarmuż, pietruszka naciowa, seler naciowy, boćwina, szczypiorek, sałata, szpinak, szczaw oraz mimo że częścią użytkową jest kwiat - brokuł i kalafior.

00-07 - przykładowy przydział czasu sprzyjający uprawie określonych roślin

Żywioły: (ogień **OG**) (ziemia **ZI**) (powietrze **PO**) (woda **WO**)

CZAS SADZENIA - okres wspomagający wzrost roślin

☺ - Początek sadzenia

- Koniec sadzenia

Godziny: „od - do" prace ogrodnicze nie wykonujemy

DOROTA TOLKO, PZDR w Szczecinie
Źródło: Kalendarz biodynamiczny 2023, działkowiec

eprasa.pl f588ff388b

Ogrody angielskie

Po latach panowania mody na aranżacje ogrodowe w stylu francuskim nastał czas naturalnych ogrodów angielskich, które łamały wszelkie zasady idealnej symetrii i geometrycznych kształtów.

KAROLINA KIEWLICZ, ZODR w Barzkowicach

Chociaż historia powstania ogrodów angielskich sięga czasów średniowiecznych, to popularność zyskały w XVIII wieku. Początkowo zakładane były w Wielkiej Brytanii, wokół okazałych rodzinnych rezydencji angielskiej arystokracji, jednak ich piękno szybko zyskało zwolenników w innych krajach europejskich.

W ogrodach angielskich dominuje charakter nostalgicznej wrażliwości dla historii i sztuki. Dużą rolę odegrała tu fascynacja literaturą romantyczną. Nastrojowe, malownicze ogrody angielskie, zwane również angielskimi parkami krajobrazowymi, pełne tajemniczych zakamarków, doskonale odpowiadają duchowi romantyzmu. Stanowią idealną przestrzeń do spacerów, odpoczynku, chwili zadumy.

Nieregularność i asymetria

Ogrody angielskie powstały w opozycji do ogrodów francuskich. Próżno szukać tutaj uporządkowanych, precyzyjnych kompozycji, linii prostych czy ostrych kątów. Geometryczne kształty i wzory zastąpione zostały przez sielskie krajobrazy, tętniące życiem i swobodą. Królują tutaj nieregularność i asymetria. Przestrzenie podkreślają naturalne piękno przyrody i sprawiają wrażenie nietkniętych ludzką ręką. Wyglądają na dzikie i nieposkromione. Mimo że na pierwszy rzut oka wydają się pozostawione same sobie, to w rzeczywistości pozorny chaos jest efektem starannego projektu oraz stałych i regularnych zabiegów pielęgnacyjnych. Ogrody angielskie z założenia mają naśladować naturalną przyrodę i z lekkością wkomponowywać się w otaczający krajobraz, aby granica między dziełem człowieka i natury była praktycznie niewidoczna. Ogród płynnie przechodzi w las, park lub łąkę, które tworzą jego tło i optycznie go powiększają. Brak tutaj typowych płotów czy murów zaburzających efekt naturalności. Zewnętrzne granice wytyczyć można za pomocą żywopłotu, berberysu, ostrokrzewu.

Aranżacje w stylu angielskim to doskonałe rozwiązanie na dużych przestrzeniach, gdzie w pełni wykorzystuje się naturalne warunki danej lokalizacji (nie oznacza to jednak, że na małym metrażu nie można zaaranżować zakątka o charakterze angielskim). W rozległych ogrodach nie ma miejsca na płaskie powierzchnie. Podkreśla się istniejące nierówności terenu (pagórki, wzniesienia i zagłębienia), a niekiedy tworzy się je sztucznie. Daje to poczucie lekkości i przestrzeni.

Woda, kamienie, głazy

Dużą rolę odgrywa też woda. Wykorzystuje się naturalne lub zbliżone do nich zbiorniki wodne o nieregularnych zarysach. Mogą to być źródełka, sadzawki, kaskady wodne, stawy czy strumyki. Delikatnie szemrząca, swobodnie wijąca się woda jest naturalnie piękną dekoracją każdego angielskiego ogrodu.

W związku z tym, że styl angielski czerpie z natury nie może zabraknąć tutaj kamieni i głazów rozmieszczonych tak, by sprawiały wrażenie jakby leżały w danym miejscu od niepamiętnych czasów. Przyroda oddziałuje na wszystkie zmysły człowieka. Zachwyca kolorami, jest pełna zapachów i dźwięków, daje poczucie wolności.

Gąszcze

Styl angielski cechuje się bogactwem i różnorodnością gatunków roślin charakterystycznych dla danego kraju i klimatu. Gęsta roślinność rośnie w sposób nieskrępowany, wzajemnie się przenika i plącze, tworząc naturalny gąszcz. Jedne rośliny stanowią tło dla innych, nie zagłuszają się i tylko z pozoru rosną bez kontroli. Roślinność dobrana jest tak, aby uzupełniała się w kwitnieniu i ogród wyglądał atrakcyjnie przez cały rok. Wybierając rośliny zwraca się szczególną uwagę na kształt, fakturę i odcień liści, aby tworzyły ciekawą kompozycję po przekwitnięciu kwiatów. Ważna jest też obecność roślin zimozielonych.

Ogródek ziołowy

Początkowo w ogrodach angielskich królowały warzywa i zioła, które z biegiem czasu zaczęły wypierać kwiaty i krzewy. Jednak nie zrezygnowano całkowicie z ogródków ziołowych, które pozostają ciekawym elementem, wzorowanym na średniowiecznych zielnikach przyklasztornych.

Róże, pnącza i inne kwiaty

Ogród skąpany jest w naturalnych kolorach zielonych krzewów i barwnych, polnych kwiatów. Wśród roślinności w angielskich aranżacjach charakterystyczna jest stonowana, pastelowa paleta barw pełna różu, bieli, fioletu i błękitu, z małą domieszką żółcieni. Z czasem zaczęto eksperymentować z barwami jesieni (czerwień, pomarańcz, bordo).

Prawdziwą królową ogrodów angielskich jest róża, występująca w wielu gatunkach i odmianach, m.in. damasceńska i stulistna. Obecne są na rabatach, a pnące odmiany wpierają się na murkach, altanach, pergolach i tyczkach.

Ogród nie może obyć się też bez pnączy, takich jak bluszcz, powojnik, wiciokrzew. Poza przygotowanymi konstrukcjami oplatają pnie drzew oraz zabudowania. Tworzą specyficzny klimat z nutką dzikości i tajemniczości.

Rabaty

Rabaty skomponowane są zgodnie z zasadą piętrowości. Zróżnicowane pod względem wielkości, tworzą spójną, ma-

eprasa.pl.f588ff388b

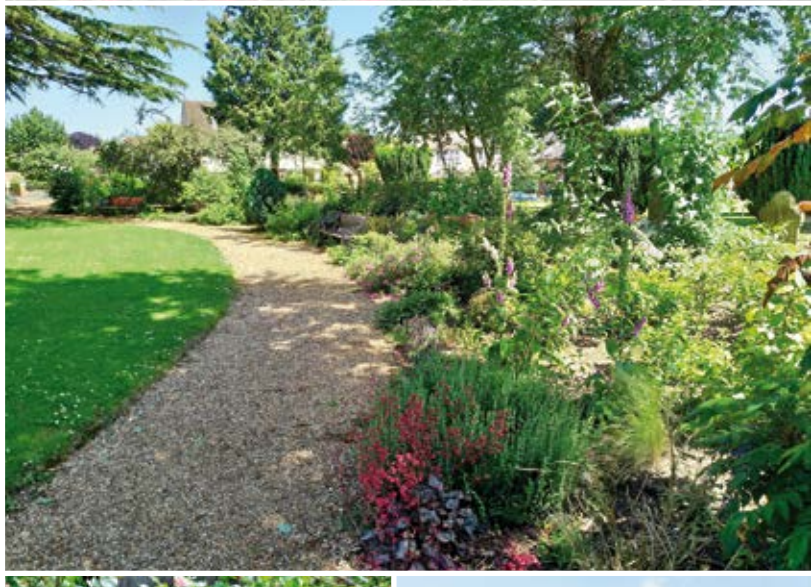

lowniczą całość. Wyższe gatunki rosną z tyłu, tworząc tło, stopniowo schodząc niżej w mniejsze formy roślinności. Wysokie rośliny, o ciężkich kwiatostanach, podpiera się na podporach z fantazyjnie zaplecionych gałązek leszczyny lub brzozy. Tuż przy ziemi rosną rośliny okrywowe i płożące, które szczelnie wypełniają wolne miejsca. Rabaty delikatnie przechodzą ku granicom ogrodu, swobodnie scalając się z otoczeniem.

Czasami przełamywano stereotyp i pomiędzy niższe rośliny sadzono kępy wysokich kwiatów. Niedopuszczalne są rabaty wyłożone korą z roślinami posadzonymi w dużych odstępach, z wolnymi przestrzeniami pomiędzy nimi.

Drzewa, krzewy i kępy

Jeżeli drzewa w ogóle występują w angielskich ogrodach to są to buki, dęby, graby lub mniejsze odmiany: kalina koralowa, dereń pagodowy, jarząb szwedzki. Zdarza się, że do ogrodów zakradają się drzewa owocowe. Z kolei najczęściej spotykanymi krzewami, stanowiącymi tło dla niższych roślin, są jaśminowce, budleje, różaneczniki, perukowce, lilaki, pęcherznice i piwonie.

Wśród roślin tworzących niskie kępy wypełniające przestrzeń między innymi roślinami wybiera się macierzankę piaskową, goździka drobnołuskowego, mokrzycę, skalnicę, rdest pokrewny, goździk siny, dzwonek karpacki, rozchodnik, a z nieco wyższych: fiołki, stokrotki, niezapominajki, pierwiosnki, bratki, tulipany, krokusy, konwalie, jeżówki, lawendę, hortensję, orliki, irysy, liliowce, rudbekie, peonie, łubiny, krwawniki, ostróżki, dalie, czarnuszkę damasceńską, kosmos, rezedę wonną, naparstnicę purpurową, floks, chabry, celozje, malwy, maki, nemezję, lwie paszcze, astry, nasturcje, kocanki, żeniszki, jaskry, gazanie. Swoje miejsce mają też trawy ozdobne: miskanty, molinie, turzyce.

Kręte ścieżki

Pośród roślin i wzniesień wiją się kręte ścieżki, prowadzące do ukrytych wśród gęstej roślinności zakątków. Pokryte kamieniem, żwirem, drewnem czy ziemią często przypominają leśne dróżki. Jeżeli nawierzchnie są betonowe to stylizowane są na naturalne – często popękane, przerośnięte trawą. Brzegi ścieżek są idealnym miejscem dla niskich kwiatów, o lekko zwieszających się łodyżkach.

Trawnik

Z obfitością dzikiej roślinności kontrastuje starannie wypielęgnowany, idealny trawnik, który jest dumą angielskich ogrodów. Jest najczęściej elementem scalającym ogród i stanowi tło dla, z pozoru chaotycznie niezaplanowanych rabat. Doskonale równoważy dominujący roślinny nieład.

Mała architektura

Dodatkowych wrażeń wizualnych dostarczają obecne w ogrodach elementy małej architektury. Nie dominują nad całością, a dyskretnie i umiejętnie wtapiają się w otaczającą roślinność, która wiedzie prym w ogrodzie. Stąd zastosowanie znajdują tutaj wyłącznie naturalne materiały (kamień, żwir, drewno, cegła), uzupełnione o żeliwne akcenty. W zasadzie nie spotka się ozdobników takich jak zdobione donice, regularne fontanny, słowem wszystkiego, co korzyć się może z nowoczesnością.

W oryginalnych ogrodach angielskich bardzo popularnymi dodatkami były obeliski, zegary słoneczne, sztuczne ruiny i groty, świątynie stylizowane na czas antyczny i średniowiecze. Jeśli wykorzystuje się rzeźby to stawia się je w nieoczywistych miejscach, wśród roślinności, bezpośrednio na ziemi, bez cokołu. Zmurszałe, postarzane rzeźby nawiązują do danego miejsca i jego historii.

Zarówno przy alejkach, jak i w romantycznych, zacienionych zaułkach stoją ławeczki. W styl angielski harmonijnie wkomponowywały się postarzane, klasyczne meble drewniane, jak również finezyjnie giętkie meble żeliwne. Całe zestawy mebli ogrodowych ustawione są w drewnianych altanach ogrodowych, często ukrytych przez porastające je pnącza. Stwarzają nastrojową atmosferę i stanowią strefę relaksu. Można tam odpocząć, schronić się przed deszczem, jak również napić się herbaty.

Romantycznego, delikatnego stylu dodają przestrzeni huśtawki na grubych sznurach zwisających z konaru drzewa.

Charakterystyczne murki

Charakterystyczne dla ogrodów angielskich są niewysokie, kamienne lub ceglane murki, porośnięte roślinnością, wyglądające jak pozostałości z dawnych czasów. W wyższych ceglanych ścianach znajdują się przejścia do różnych, mniej eksponowanych części ogrodu, co dodaje aury tajemniczości. Dopełnieniem romantycznego krajobrazu są kamienne mostki i schodki tonące w zieleni. ■

CIEKAWOSTKI

- ✓ Prekursorami angielskiego stylu ogrodowego byli William Kent, Charles Bridgeman i Capability Brown.
- ✓ Ogród angielski często kojarzony jest z ogrodem wiejskim. Jest jednak bardziej uporządkowany.
- ✓ Ogród w stylu angielskim najczęściej utożsamiany jest z tzw. cottage garden, czyli ogródek przydomowy.
- ✓ Ogrody chińskie i japońskie również czerpały wzorce z przyrody, ale w przeciwieństwie do angielskich były mocno związane z filozofią i religią.

Zdjęcia: unsplash.com, pixabay.com

eprasa.pl f588ff388b

Pieniądze dla producentów pszenicy i kukurydzy

Od połowy kwietnia ARiMR przyjmuje wnioski o pomoc finansową dla producentów pszenicy lub kukurydzy, którzy ponieśli straty spowodowane agresją Federacji Rosyjskiej na Ukrainę.

O wsparcie mogą ubiegać się rolnicy, którzy:
1. mają nadany numer identyfikacyjny w trybie przepisów o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności;
2. działają jako mikro-, małe albo średnie przedsiębiorstwo;
3. w wyniku agresji Federacji Rosyjskiej na Ukrainę ponieśli dodatkowe koszty ze względu na brak stabilizacji na rynku pszenicy lub kukurydzy;
4. w 2022 r. złożyli wniosek o przyznanie płatności w ramach systemów wsparcia bezpośredniego.

Wnioski można składać do 30 czerwca w biurach powiatowych ARiMR (bezpośrednio w kancelarii biura, za pośrednictwem platformy ePUAP lub usługi mObywatel na stronie gov.pl, rejestrowaną przesyłką pocztową). Do wniosku należy dołączyć kopie faktur VAT lub ich duplikaty potwierdzające sprzedaż pszenicy lub kukurydzy w okresie od 15 grudnia 2022 r. do 31 maja 2023 r. podmiotom prowadzącym działalność w zakresie obrotu, skupu lub przetwórstwa zbóż. ■

Źródło: gov.pl/web/arimr

Pomoc do przezimowanych rodzin pszczelich

Do 31 maja można ubiegać się o wsparcie do przezimowanych rodzin pszczelich z budżetu krajowego w ramach pomocy de minimis w rolnictwie.

Nabór trwa od 1 kwietnia, a kończy się 31 maja. Wnioski przyjmują biura powiatowe Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa. O dofinansowanie mogą się ubiegać hodowcy pszczół, którzy prowadzą działalność nadzorowaną, są wpisani do rejestru Powiatowego Lekarza Weterynarii i ewidencji producentów Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa. Jeżeli pszczelarz chce otrzymać pomoc, a nie jest zarejestrowany w ARiMR, musi wystąpić o nadanie numeru ewidencyjnego najpóźniej w dniu składania wniosku o wsparcie.

W tym roku dofinansowanie wynosi 50 zł do każdej rodziny pszczelej, której udało się przetrwać zimę, a pula środków na ten cel to 60 mln zł. ■

Źródło: gov.pl/web/arimr

eprasa.pl f588ff388b

Nabór wniosków o wsparcie dla KGW

Od 3 kwietnia koła gospodyń wiejskich mogą ubiegać o przyznanie środków finansowych z budżetu państwa na prowadzenie działalności statutowej. Pula środków na ten cel wynosi 120 mln zł. Oprócz podniesienia kwot dofinansowania w przepisach wprowadzono też inne zmiany.

O przyznanie pomocy mogą ubiegać się tradycyjnie koła gospodyń wiejskich, które są wpisane do Krajowego Rejestru Kół Gospodyń. Wnioski przyjmują biura powiatowe Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.

Budżet

Budżet przeznaczony na ten cel to 120 mln zł – w poprzednich latach było to 70 mln zł. Wsparcie pozostaje uzależnione od liczby członków koła i wynosi:
✓ 8 tys. zł – dla tych liczących nie więcej niż 30 osób,
✓ 9 tys. zł – jeśli liczba ta mieści się w przedziale 31-75 oraz
✓ 10 tys. zł – w przypadku jeszcze liczniejszych kół.

Wymagania

Od tego roku koła gospodyń wiejskich, które nie mają nadanego numeru identyfikacyjnego są zobowiązane do jego uzyskania zanim będą ubiegać się o przyznanie pomocy. W tym celu trzeba złożyć odpowiedni wniosek w biurze powiatowym ARiMR. Wymóg ten nie dotyczy kół, które w poprzednich latach przynajmniej raz skorzystały z dofinansowania działalności statutowej – numer identyfikacyjny został im nadany przed zatwierdzeniem sprawozdania. W związku z tym, że przyznane w 2023 r. środki będą przekazywane na rachunek wskazany przez KGW w ewidencji producentów, trzeba upewnić się, że wpisano tam odpowiedni i aktualny numer konta bankowego.

Pomoc jest przyznawana, jeżeli koło gospodyń wiejskich zobowiąże się do:
✓ wykorzystania pomocy na realizację zadań, o których mowa w art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 9 listopada 2018 r. o kołach gospodyń wiejskich, do dnia 31 grudnia 2023 r.;
✓ rozliczenia pomocy przez przedłożenie sprawozdania z wydatkowania pomocy w terminie do dnia 31 stycznia 2024 r.;
✓ zwrotu pomocy – w przypadku jej niewykorzystania, wykorzystania niezgodnie z przeznaczeniem, pobrania nienależnie lub w nadmiernej wysokości, niewykorzystania pomocy w terminie do 31 grudnia 2023 r. lub niewykonania zobowiązania w zakresie rozliczenia pomocy przez przedłożenie sprawozdania z wydatkowania pomocy w terminie do dnia 31 stycznia 2024 r.;
✓ przechowywania dokumentów księgowych i innych dokumentów potwierdzających prawidłowe wydatkowanie pomocy w terminie do końca roku kalendarzowego następującego po roku, w którym koło gospodyń wiejskich rozliczyło pomoc za dany rok, a w przypadkach wymagających wyjaśnienia – także ich udostępniania na żądanie kierownika biura powiatowego Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, właściwego ze względu na siedzibę koła.

Pozostałe warunki przyznawania pomocy finansowej dla kół gospodyń wiejskich pozostają bez zmian. W związku z tym, że pula środków może się wyczerpać wcześniej, nie warto zwlekać z udaniem się do placówek Agencji z dokumentami. Ostatni dzień na złożenie wniosku to, jak w poprzednich latach, 30 września.

Cele

Cele, na jakie koła gospodyń wiejskich mogą przeznaczyć przyznaną pomoc finansową określa art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 9 listopada 2018 r. o kołach gospodyń wiejskich (Dz.U. z 2021 r. poz. 2256, z późn. zm.). Zgodnie z powyższym KGW może wydatkować pomoc na realizację zadań związanych z:
✓ działalnością społeczno-wychowawczą i oświatowo-kulturalną w środowiskach wiejskich;
✓ działalnością na rzecz wszechstronnego rozwoju obszarów wiejskich;
✓ rozwojem przedsiębiorczości kobiet;
✓ inicjowaniem i prowadzeniem działań na rzecz poprawy warunków życia i pracy kobiet na wsi;
✓ upowszechnianiem i rozwijaniem form współdziałania, gospodarowania i racjonalnych metod prowadzenia gospodarstw domowych;
✓ reprezentacją interesów środowiska kobiet wiejskich wobec organów administracji publicznej;
✓ rozwojem kultury ludowej, w tym w szczególności kultury lokalnej i regionalnej. ■

Źródło: gov.pl/web/arimr

eprasa.pl f588ff388b

INFORMACJA HANDLOWO-RYNKOWA

Na podstawie informacji zebranych w TZD opracowały
BARBARA GROBELSKA, ZODR Oddział w Koszalinie
EWA WENC, ZODR w Barzkowicach

Wybrane ceny w dniu 3.03.2023 r.

Produkty rolne - ceny skupu netto

	jedn. miary	Białogard, Koszalin, Sławno	Drawsko, Szczecinek Wałcz	Kołobrzeg, Świdwin, Łobez	Goleniów, Gryfice, Kamień	Gryfino, Szczecin, Stargard	Choszczno, Myślibórz, Pyrzyce	śr.	min.	max.
Gryka	dt	-	-	160,00	-	-	-	160,00	160,00	160,00
Jęczmień konsumpcyjny	dt	96,00	79,00	88,50	-	80,00	80,00	84,70	79,00	96,00
Kukurydza	dt	110,00	-	110,00	-	100,00	-	106,67	100,00	110,00
Łubin słodki	dt	138,75	125,00	137,00	-	160,00	-	140,19	125,00	160,00
Owies konsumpcyjny	dt	90,00	83,75	88,00	-	80,00	80,00	84,35	80,00	90,00
Owies paszowy	dt	85,00	-	95,00	-	90,00	83,50	88,38	83,50	95,00
Peluszka	dt	-	-	145,00	-	-	-	145,00	145,00	145,00
Pszenica konsumpcyjna	dt	110,00	105,67	107,50	107,25	107,50	110,83	108,13	105,67	110,83
Pszenica paszowa	dt	101,25	99,00	104,50	94,50	322,50	100,17	136,99	94,50	322,50
Pszenżyto	dt	90,25	85,33	89,50	79,00	90,00	84,00	86,35	79,00	90,25
Jałówki opasane (kl. E)	kg	9,50	-	13,00	14,60	-	10,00	11,78	9,50	14,60
Maciory i braki	kg	4,35	-	-	-	6,26	5,00	5,20	4,35	6,26
Mleko	l	2,30	-	2,15	2,15	2,60	2,27	2,29	2,15	2,60
Młode bydło opasowe (kl. A)	kg	10,00	-	11,50	14,60	10,78	12,00	11,78	10,00	14,60
Tuczniki kl. I	kg	7,35	7,50	7,50	9,45	8,41	8,25	8,08	7,35	9,45

Pasze - ceny brutto

	jedn. miary	Białogard, Koszalin, Sławno	Drawsko, Szczecinek Wałcz	Kołobrzeg, Świdwin, Łobez	Goleniów, Gryfice, Kamień	Gryfino, Szczecin, Stargard	Choszczno, Myślibórz, Pyrzyce	śr.	min.	max.
dla bydła										
Koncentrat CJ	dt	-	424,00	385,00	400,00	-	353,00	390,50	353,00	424,00
Koncentrat KBO	dt	-	-	270,00	300,00	-	266,50	278,83	266,50	300,00
Mieszanka B	dt	-	-	280,00	-	-	292,00	286,00	280,00	292,00
Mieszanka BO	dt	-	-	-	320,00	-	392,00	356,00	320,00	392,00
dla trzody										
Koncentrat L	dt	-	420,00	374,50	380,00	-	372,75	386,81	372,75	420,00
Koncentrat LP	dt	-	-	355,50	380,00	-	400,00	378,50	355,50	400,00
Koncentrat prosiak	dt	-	320,00	335,00	-	-	379,50	344,83	320,00	379,50
Koncentrat PW	dt	-	396,00	341,00	355,00	-	404,00	374,00	341,00	404,00
Koncentrat T	dt	-	375,00	344,00	372,50	-	369,00	365,13	344,00	375,00
Mieszanka LK	dt	-	262,00	282,00	254,00	-	276,00	268,50	254,00	282,00
Mieszanka PP finiszer	dt	-	261,50	264,00	230,00	-	252,00	251,88	230,00	264,00
Mieszanka PP grower	dt	-	242,00	234,00	270,00	246,00	252,00	248,80	234,00	270,00
Mieszanka PP starter	dt	-	262,50	286,00	300,00	294,00	298,38	288,18	262,50	300,00
Mieszanka PW	dt	-	209,00	222,00	198,50	200,00	244,65	214,83	198,50	244,65
Prowit T	dt	-	285,00	-	-	-	332,00	308,50	285,00	332,00
inne										
Otręby pszenne	dt	-	184,00	147,00	160,00	153,50	-	161,13	147,00	184,00
Śruta kukurydziana	dt	-	220,00	-	-	249,50	236,00	235,17	220,00	249,50
Śruta sojowa	dt	-	-	308,00	-	-	304,00	306,00	304,00	308,00

eprasa.pl f588ff388b

Nawozy i środki ochrony roślin - ceny brutto

	jedn. miary	Białogard, Koszalin, Sławno	Drawsko, Szczecinek Wałcz	Kołobrzeg, Świdwin, Łobez	Goleniów, Gryfice, Kamień	Gryfino, Szczecin, Stargard	Choszczno, Myślibórz, Pyrzyce	śr.	min.	max.
Amofoska 4-16-18	dt	-	-	360,00	302,50	317,00	-	326,50	302,50	360,00
Fosforan amonu/Polidap 18-46	dt	394,20	-	400,00	-	-	421,50	405,23	394,20	421,50
Korn -Kali 40	dt	308,80	-	323,00	-	330,00	-	320,60	308,80	330,00
Lubofoska, Tarnogran lub NPK jesienne (4-6 % N)	dt	-	-	-	-	370,00	350,00	360,00	350,00	370,00
Mocznik bez dodatków 46	dt	336,40	350,00	274,00	329,50	320,00	318,00	321,32	274,00	350,00
Mocznik otoczkowany 46	dt	324,00	-	-	-	-	385,00	354,50	324,00	385,00
Mocznik z inhibitorem ureazy	dt	324,00	260,00	293,00	295,00	352,00	319,75	307,29	260,00	352,00
Polifoska 4-12-32	dt	-	-	340,00	-	-	-	340,00	340,00	340,00
Polifoska 6-20-30	dt	382,09	441,80	401,50	416,25	445,50	434,17	420,22	382,09	445,50
Polifoska 8-24-24	dt	423,90	-	392,00	398,50	398,50	-	403,22	392,00	423,90
Saletra amonowa 32	dt	-	282,00	220,00	250,00	240,00	-	248,00	220,00	282,00
Saletra amonowa 34	dt	277,24	276,00	245,33	232,00	261,50	273,50	260,93	232,00	277,24
Saletra CAN 27	dt	201,96	-	208,00	-	-	-	204,98	201,96	208,00
Saletrzak/Salmag 28	dt	-	-	260,00	298,00	-	-	279,00	260,00	298,00
Saletrzak/Yara Bela 27	dt	233,48	231,50	180,00	190,75	186,00	210,00	205,29	180,00	233,48
Superfosfat poj. granulowany 19	dt	-	-	176,00	-	145,00	-	160,50	145,00	176,00
Agil-S 100 EC	l	-	-	-	-	122,10	130,00	126,05	122,10	130,00
Boogie Xpro 400 EC	l	-	211,00	225,00	-	-	-	218,00	211,00	225,00
Bulldock 025 EC	l	-	-	-	-	-	134,00	134,00	134,00	134,00
Butisan 400 SC	l	106,92	96,50	-	99,00	111,00	-	103,35	96,50	111,00
Cabrio Duo 112 EC	l	-	-	120,00	-	-	-	120,00	120,00	120,00
CCC 720 SL	l	27,86	38,33	34,00	46,00	46,25	-	38,49	27,86	46,25
Chwastox Turbo 340 SL	l	1 360,80	1 328,00	-	-	1 385,50	-	1 358,10	1 328,00	1 385,50
Coragen 200 SC	l	-	-	-	-	231,00	-	231,00	231,00	231,00
Cyperkill Max 500 EC	l	-	157,50	172,00	177,00	165,60	-	168,03	157,50	177,00
Decis Mega 50 EW	kg	-	258,00	-	-	-	-	258,00	258,00	258,00
Delan 700 WG	l	-	182,00	-	-	199,44	207,00	196,15	182,00	207,00
Dewrinol 450 SC	l	-	308,00	-	-	-	-	308,00	308,00	308,00
Glean 75 WG	kg	-	152,00	-	-	-	-	152,00	152,00	152,00
Huzar Active Plus	kg	259,20	250,00	-	283,00	258,70	292,00	268,58	250,00	292,00
Huzar Active Plus	l	140,40	131,00	150,00	142,00	143,24	-	141,33	131,00	150,00
Metazanex 500 SC	l	110,16	165,00	-	190,00	188,80	163,00	163,39	110,16	190,00

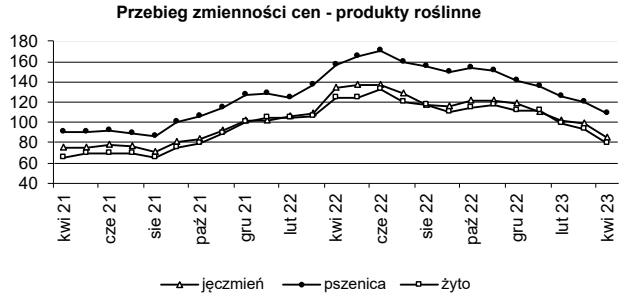

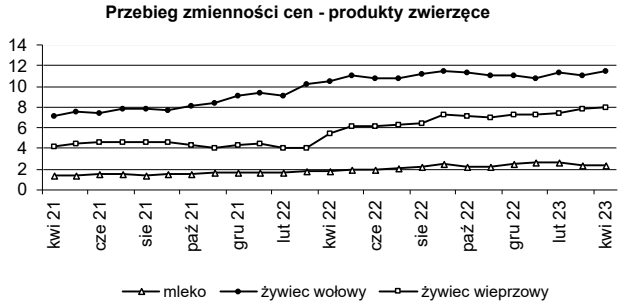

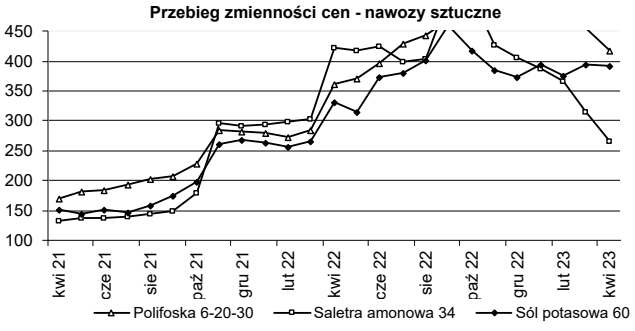

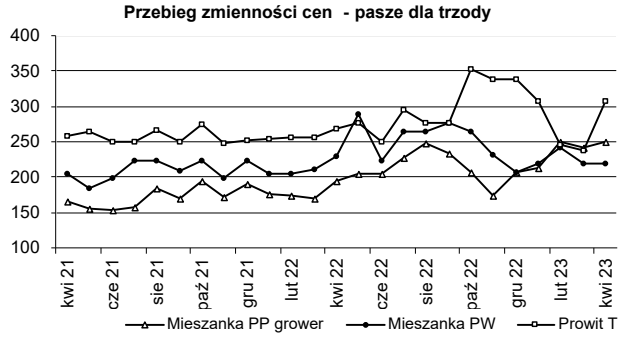

eprasa.pl f588ff388b

Produkty rolne - ceny sprzedaży u rolników i na targowiskach

	jedn. miary	Białogard, Koszalin, Sławno	Drawsko, Szczecinek Wałcz	Kołobrzeg, Świdwin, Łobez	Goleniów, Gryfice, Kamień	Gryfino, Szczecin, Stargard	Choszczno, Myślibórz, Pyrzyce	śr.	min.	max.
Cielę (40-45 kg)	szt.	-	1 200,00	1 100,00	1 200,00	-	-	1 166,67	1 100,00	1 200,00
Jaja kurze średnie (50-60 g)	szt.	1,23	1,37	1,15	1,45	1,28	1,33	1,30	1,15	1,45
Jałówka cielna powyżej 1,5 r.	szt.	-	-	-	7 500	5 500	-	6 500	5 500	7 500
Jęczmień	dt	-	120,00	-	120,00	130,00	-	123,33	120,00	130,00
Krowa mleczna 3-5 lat	szt.	-	4 500	4 800	-	5 000	-	4 767	4 500	5 000
Mieszanka zbożowa	dt	-	150,00	150,00	-	120,00	-	140,00	120,00	150,00
Miód	l	43,33	45,33	41,50	44,50	42,50	40,75	42,99	40,75	45,33
Mleko krowie	l	2,30	3,00	2,75	3,50	3,50	2,25	2,88	2,25	3,50
Obornik	t	-	-	-	200,00	100,00	150,00	150,00	100,00	200,00
Owies	dt	130,00	100,00	-	100,00	120,00	-	112,50	100,00	130,00
Prosię (15 - 20 kg)	szt.	-	250,00	325,00	-	200,00	-	258,33	200,00	325,00
Pszenica	dt	180,00	180,00	-	120,00	150,00	120,00	150,00	120,00	180,00
Pszenżyto	dt	-	100,00	150,00	110,00	140,00	-	125,00	100,00	150,00
Siano łąkowe prasowane	t	-	-	320,00	280,00	300,00	-	300,00	280,00	320,00
Słoma zbożowa prasowana	t	-	200,00	-	250,00	250,00	-	233,33	200,00	250,00
Ziemniaki jadalne min. 50 kg	dt	155,00	170,00	150,00	-	137,50	135,00	149,50	135,00	170,00

Usługi rolnicze i olej napędowy - ceny brutto

	jedn. miary	Białogard, Koszalin, Sławno	Drawsko, Szczecinek Wałcz	Kołobrzeg, Świdwin, Łobez	Goleniów, Gryfice, Kamień	Gryfino, Szczecin, Stargard	Choszczno, Myślibórz, Pyrzyce	śr.	min.	max.
Bronowanie	ha	150,00	110,00	155,00	110,00	133,00	100,00	126,33	100,00	155,00
Foliowanie bel sianokiszonki	szt.	-	36,00	-	-	-	-	36,00	36,00	36,00
Koszenie traw	ha	200,00	150,00	183,33	175,00	200,00	-	181,67	150,00	200,00
Najem pracownika - prace dorywcze	h	20,00	25,00	25,00	25,00	27,50	-	24,50	20,00	27,50
Olej napędowy	l	6,81	6,73	6,74	6,76	6,70	6,78	6,75	6,70	6,81
Oprysk roślin	ha	90,00	90,00	95,00	90,00	115,00	100,00	96,67	90,00	115,00
Orka głęboka	ha	290,00	350,00	328,33	283,33	327,00	290,00	311,44	283,33	350,00
Prasa rolująca sł./siano (bele od Ø 1,5 m)	szt.	35,00	36,00	-	-	-	-	35,50	35,00	36,00
Prasa rolująca sł./siano (bele ok. Ø 1,2 m)	szt.	25,00	23,50	26,50	27,00	25,00	-	25,40	23,50	27,00
Roztrząsanie obornika z załadunkiem	t	-	-	170,00	170,00	94,00	-	144,67	94,00	170,00
Sadzenie ziemniaków	ha	-	200,00	250,00	220,00	-	-	223,33	200,00	250,00
Siew zbóż agregatem uprawowo siewnym	ha	215,00	200,00	275,00	250,00	295,00	250,00	247,50	200,00	295,00
Siew zbóż siewnikiem	ha	240,00	150,00	205,00	175,00	204,40	175,00	191,57	150,00	240,00
Talerzowanie	ha	190,00	210,00	230,00	166,67	185,00	185,00	194,44	166,67	230,00
Transport ciągnik z przyczepą do 12 t	h	140,00	170,00	160,00	166,67	195,50	-	166,43	140,00	195,50
Transport ciągnik z przyczepą powyżej 12 t	h	180,00	150,00	180,00	180,00	180,00	-	174,00	150,00	180,00
Uprawa agregatem podorywkowym	ha	210,00	175,00	180,00	150,00	227,00	160,00	183,67	150,00	227,00
Uprawa agregatem uprawowym	ha	225,00	190,00	218,33	190,00	250,00	170,00	207,22	170,00	250,00
Włókowanie	ha	-	100,00	130,00	100,00	-	130,00	115,00	100,00	130,00
Wynajem ciągnika do 80 KM	h	-	100,00	-	125,00	135,00	-	120,00	100,00	135,00
Wynajem ciągnika powyżej 80 KM	h	-	200,00	240,00	175,00	175,00	-	197,50	175,00	240,00
Zbiór buraków kombajnem	ha	-	-	1200,00	900,00	-	-	1 050,00	900,00	1 200,00
Zbiór kombajnem z rozdrobn. słomy	ha	395,00	435,00	473,33	410,00	507,50	-	444,17	395,00	507,50
Zbiór kombajnem zbożowym	ha	335,00	400,00	410,00	385,00	467,35	550,00	424,56	335,00	550,00
Zbiór kukurydzy sieczkarnią polową	ha	-	-	-	400,00	-	-	400,00	400,00	400,00

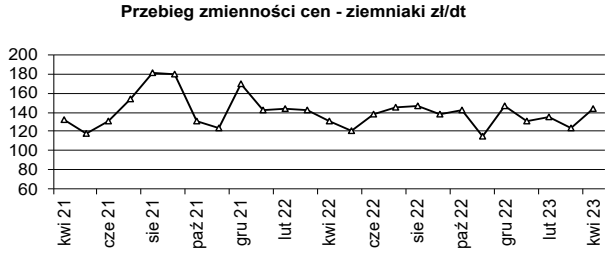

Uwaga: Opracowano na podstwie informacji zebranych w PZDR, szersze informacje cenowo-rynkowe na naszej stronie internetowej www.zodr.pl

eprasa.pl f588ff388b

Wszystkie przedstawione poniżej dane są zbierane i udostępniane przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, w ramach Zintegrowanego Systemu Rolniczej Informacji Rynkowej, i udostępniane w formie tygodniowych biuletynów na stronie www.minrol.gov.pl

1. Średnie ceny w przedsiębiorstwach prowadzących zakupy zboża (zł/tonę, bez VAT)

Regiony: Centralno-wschodni - województwa: lubelskie, łódzkie, mazowieckie, podlaskie, warmińsko-mazurskie; Południowy: dolnośląskie, małopolskie, opolskie, podkarpackie, śląskie, świętokrzyskie; Północno-zachodni: kujawsko-pomorskie, lubuskie, pomorskie, wielkopolskie, zachodniopomorskie. nld - niewystarczająca liczba danych do prezentacji

Towar		Polska			REGIONY								
					Centralno-Wschodni			Południowy			Północno-Zachodni		
		9.04	2.04	zmiana [%]	9.04	2.04	zmiana [%]	9.04	2.04	zmiana [%]	9.04	2.04	zmiana [%]
Pszenica	kons.	1185	1214	-2,4	1119	1101	1,6	1251	1292	-3,2	1133	1144	-1,0
	pasz.	1201	1219	-1,5	1122	1148	-2,2	1102	1111	-0,8	1223	1240	-1,3
Żyto	kons.	904	882	2,5	814	822	-1,0	nld	nld	*	933	916	1,9
	pasz.	907	919	-1,3	nld	766	*	920	nld	*	909	925	-1,8
Jęczmień	kons.	nld	nld	*	--	nld	--	--	--	--	nld	nld	*
	pasz.	984	992	-0,8	1034	1032	0,1	973	887	9,8	971	990	-1,9
	browar.	1342	1350	-0,6	nld	nld	*	--	--	--	nld	nld	*
Kukurydza	pasz. "mokra"	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
	pasz.	1182	1190	-0,6	1239	1289	-3,9	nld	1141	*	1147	1168	-1,8
Owies	kons.	nld	1120	*	nld	--	--	--	--	--	nld	1120	*
	pasz.	943	975	-3,3	nld	1024	*	--	nld	--	950	921	3,1
Pszenżyto	pasz.	1002	1032	-2,9	1024	1047	-2,2	994	1023	-2,8	983	1019	-3,6

2. Średnie miesięczne ceny netto (bez VAT) zbóż w Polsce

Rodzaj ziarna		marzec '22	kwiecień '22	maj '22	czerwiec '22	lipiec '22	sierpień '22	wrzesień '22	październik '22	listopad '22	grudzień '22	styczeń '23	luty '23	marzec '23
Pszenica	kons.	1527	1661	1717	1701	1569	1546	1520	1590	1556	1483	1378	1334	1219
	paszowe	1496	1669	1720	1738	1715	1571	1539	1596	1565	1495	1397	1303	1228
Żyto	kons.	1211	1332	1367	1381	1213	1219	1215	1227	1214	1180	1092	1029	942
	paszowe	1155	1274	1354	1296	1193	1169	1175	1217	1229	1194	1075	1015	954
Jęczmień	kons.	1309	1418	1396	1289	1187	1304	1284	1263	1273	1212	1080	1026	920
	paszowe	1261	1414	1486	1433	1257	1269	1305	1340	1340	1323	1228	1140	1054
	browar.	1389	1498	1662	1639	1416	1514	1435	1575	1569	1555	1495	1393	1353
Kukurydza	paszowe	1303	1438	1472	1445	1429	1425	1420	1430	1401	1354	1289	1287	1220
Owies	kons.	1143	1268	1303	1322	1234	1192	1272	1307	1350	1346	1274	1197	1117
	paszowe	1052	1141	1196	1193	1118	1073	1183	1228	1261	1251	1214	1110	1016
Pszenżyto	paszowe	1308	1436	1498	1478	1339	1313	1346	1366	1383	1330	1220	1146	1073

3. Ceny zakupu tuczników wg EUROP w kraju i makroregionach (bez VAT)

(masa ciepła poubojowa zł/t)

Regiony: Północny - województwa: kujawsko-pomorskie, pomorskie, warmińsko-mazurskie, Środkowo-wschodni: łódzkie, mazowieckie, podlaskie, Południowo-wschodni: lubelskie, małopolskie, podkarpackie, śląskie, świętokrzyskie, Zachodni: dolnośląskie, lubelskie, opolskie, wielkopolskie, zachodniopomorskie.

Klasa pół-tusz	Polska			REGIONY											
				Północny			Środkowo-Wsch.			Południowo-Wsch.			Zachodni		
	9.04	2.04	zmiana [%]	9.04	2.04	zmiana [%]	9.04	2.04	zmiana [%]	9.04	2.04	zmiana [%]	9.04	2.04	zmiana [%]
S	11 163	11 186	-0,2	11 158	11 092	0,6	11 196	11 218	-0,2	11 090	11 166	-0,7	11 160	11 214	-0,5
E	11 075	11 091	-0,1	11 071	11 036	0,3	11 125	11 127	0,0	11 027	11 094	-0,6	11 042	11 085	-0,4
U	10 765	10 765	0,0	10 764	10 765	0,0	10 868	10 867	0,0	10 676	10 725	-0,5	10 699	10 703	0,0
R	10 442	10 428	0,1	10 442	10 414	0,0	10 595	10 579	0,2	10 325	10 360	-0,3	10 349	10 384	-0,3
O	9 667	9 474	2,0	*	*	*	10 123	10 125	*	*	*	*	9 349	9 314	0,4
P	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
RAZEM	**11 075**	**11 088**	**-0,1**	**11 072**	**11 022**	**0,5**	**11 130**	**11 141**	**-0,1**	**11 017**	**11 075**	**-0,5**	**11 036**	**11 079**	**-0,4**

4. Ceny zakupu bydła rzeźnego wg makroregionów

(waga żywca zł/t, tygodniowe zmiany cen oraz struktury zakupu w %)

Regiony: Północny - województwa: podlaskie, pomorskie, warmińsko-mazurskie, zachodniopomorskie, Centralny: kujawsko-pomorskie, mazowieckie, łódzkie, wielkopolskie, lubuskie, Południowy: lubelskie, małopolskie, podkarpackie, świętokrzyskie, dolnośląskie, opolskie, śląskie.

Kategoria bydła	REGIONY											
	Centralny				Południowy				Północny			
	9.04 w.ż.	zmiana [%]	śr. masa tuszy ciepł. [kg]	strukt. zakupu [%]	9.04 w.ż.	zmiana [%]	śr. masa tuszy ciepł. [kg]	strukt. zakupu [%]	9.04 w.ż.	zmiana [%]	śr. masa tuszy ciepł. [kg]	strukt. zakupu [%]
Bydło ogółem	10,77	-1,0	316,8	100,0	10,60	-1,8	315,7	100,0	10,41	-0,9	307,6	100,0
bydło 8-12 m-cy (Z)	11,48	-0,7	266,9	0,3	10,86	-2,7	243,3	0,2	--	--	--	0,0
byki 12-24 m-ce (A)	11,52	-1,0	352,5	36,6	11,55	-1,2	353,0	30,4	11,59	0,3	356,4	23,8
byki > 24 m-cy (B)	11,25	-2,2	405,0	6,2	11,47	-1,4	405,8	4,6	11,41	-0,9	395,6	4,0
wolce > 12 m-cy (C)	--	--	--	--	--	--	281,0	--	--	--	--	--
krowy (D)	8,87	0,1	280,1	29,9	8,79	-2,0	291,5	39,4	8,96	-1,6	279,6	51,3
jałówki > 12 m-cy (E)	11,45	0,0	289,4	27,0	11,47	-0,1	293,0	25,2	11,08	0,8	303,9	20,9

* z uwagi na wymóg nieidentyfikowalności danych ceny nie podano

Opracował: Andrzej Kamiński

eprasa.pl f588ff388b

Ogłoszenia rolników

KUPNO

Ręczną sieczkarnię do przygotownia drobnej sieczki. Tel. 784 539 537, 600 459 479.
Ciągnik Zetor, przystawkę do kukurydzy, siewnik do kukurydzy i rozsiewacz nawozu. Tel. 728 032 907.
Ciągnik Zetor, Forterna, agregat uprawowy 3 m, formownica do redlin ziemniaków, sadzarka do ziemniaków talerzowa. Tel. 795 807 728.
Bizon Rekord, BS, Claas, sortownik do ziemniaków, pług obrotowy Kverneland, Famarol, siewnik zbożowy, agregat siewny i opryskiwacz ciągany na kołach Pilmet. Tel. 511 924 809.
Rozsiewacz wapna rcw, Iunia Brzeg, dmuchawa do zboża ssąco-tłocząca. Tel. 790 318 118.

SPRZEDAŻ

ROŚLINY

Owies. Tel. 698 087 689, 698 087 681.

ZWIERZĘTA

Jaja do wylęgu i konsumpcji gęsi Garbonosych i dorosłe gąsiory oraz dorosłe indyczki i indory. Tel. 784 539 537, 600 459 479.
Ule z pszczołami, leżaki dadanowskie, gęsi, indyki, kaczki, króliki, pstrągi wędzone lub żywe, ryby kolorowe. Resko, tel. 518 558 924.

MASZYNY I URZĄDZENIA

Ciągnik MF 5445, ciągnik MF 5475 z turem, przyczepa Metaltech DB 14, przyczepa HL 8011, pług IBIS 3+1, agregat uprawowo - siewny UNIA + siewnik POLONEZ 6, opryskiwacz Krukowiak, rozsiewacz nawozu SULKY 1500, kosiarka dyskowa FELLA 2.0. Tel. 693 429 270.
Kombajn zbożowy Bizon Rekord. Tel. 518 950 004.
Ładowacz Cyklop z kabiną, przetrząsaczo-zgrabiarka, sieczkarnia stacjonarna, kosiarka czeska, wóz konny garażowany, samochód Tarpan (diesel, na chodzie, rejestrowany, pierwszy właściciel). Tel. 666 395 108 (kontakt wieczorem).
Heder z wózkiem do Bizona, nowy typ; kontener metalowy ocynkowany 1,7 m³, pompa wtryskowa na tłoczki do MS-255 używana, sprężarka samoróbka – sprężarka do C330; Bizon i silnik na części, Anna – koło po redlinie. Tel. 698 087 689, 698 087 681.
Maszyny: prasa Krone 160, kosiarka dyskowa Kverneland, szer. 3,20; chłodnia do mleka 1600 l, 2 wyciągi do obornika, przyczepa do zielonki. Tel. 602 655 581.
Zgrabiarka 7-kołowa. Resko, tel. 518 558 924.
Opryskiwacz 400 l 12-metrowy, rozsiewacz nawozu Kemira 1600 l, cena razem 2 tys. zł. Tel. 609 095 454.
Ciągniki 360, 330, siewnik Poznaniak, maszyny różne. Tel. 889 600 257.
Siewnik Poznaniak z agregatem i redła do ziemniaków; talerzówka 3-metrowa z bronmi. Tel. 691 574 750.
Przyczepa wywrotka 6-tonowa, agregat ścierniskowy, brona talerzowa. Tel. 512 975 191.
Kombajn ziemniaczany Anna, rozrzutnik obornika, kultywator 2,7 m, radełka pięciorzędowe. Tel. 662 295 827.

GRUNTY I NIERUCHOMOŚCI

Działki pod zabudowę położone w Łobzie przy ul. Wojcelskiej. 1. Działka o areale 1370 m2 w cenie 40 zł/m2. Tel. 501 437 274.

RÓŻNE

Szukamy pszczół do zapylania sadu czereśniowego na okres kwitnienia. Tel. 570 090 108.
Usługi transportowe/przeprowadzki do 3,5 t. Stargard i okolice. Tel. 696 449 143.
Naprawa pękniętych bloków silników spalinowych, pęknięcia płaszczy wodnych, dziury. Dojazd do klienta. Tel. 601 859 884.

Warunki prenumeraty, przyjmowanie reklam

WARUNKI PRENUMERATY
Prenumerata jest prowadzona w 18 PZDR na terenie całego województwa. Roczna cena prenumeraty 1 egz. u doradcy - 30,00 zł, prenumerata pocztowa - 80,00 zł (w przypadku większej ilości egz. prosimy o kontakt z redakcją). Zamówienia na prenumeratę należy przesyłać na adres: redakcja.barzkowice@home.pl lub barzkowice@home.pl, fax 91 561 37 91, albo pocztą: ZODR w Barzkowicach, Redakcja 73-134 Barzkowice 2.
Wpłaty na prenumeratę przyjmujemy na konto: Bank Gospodarstwa Krajowego Oddział w Szczecinie 10 1130 1176 0022 2146 6320 0005

ZAMIESZCZENIE REKLAM (CENY BRUTTO)
Reklama w pełnym kolorze:
A4 - pierwsza emisja - 1 130 zł, kolejne - 910 zł
A5 - pierwsza emisja - 590 zł, kolejne - 480 zł
Artykuł reklamowy A4 - 550 zł
Moduły (1 moduł 45x62 mm) - 40 zł/moduł

PRZYJMOWANIE REKLAM I OGŁOSZEŃ
Treść reklamy wraz ze zleceniem i oświadczeniem, że zleceniodawca zapoznał się z treścią Zasad ogólnych przyjmowania ogłoszeń i reklam... należy przesłać (**do 10. dnia w miesiącu poprzedzającym wydanie**, np. do 10 stycznia do nr lutowego) na adres redakcji. Formularz zlecenia, Zasady ogólne dot. reklamy oraz wymogi techniczne dostępne są na stronie www.zodr.pl/wydawnictwo.

Redakcja nie odpowiada za treść zamieszczonych reklam i ogłoszeń, zastrzega sobie prawo redagowania i skracania nadesłanych tekstów.

Ogłoszenia drobne od rolników zamieszczamy bezpłatnie.

Wydawca: ZODR w Barzkowicach, www.zodr.pl
Redakcja: ZODR w Barzkowicach
73-134 Barzkowice 2, tel. 91 479 40 59, 479 40 41
fax 91 561 37 91
facebook.com/zodr.barzkowice
e-mail: redakcja.barzkowice@home.pl
Zespół: Sylwia Lenard (redaktor naczelna)
Milena Worach (skład, projekt okładki)
Druk: TOP DRUK Sp. o.o. sp.k., ul. Nowogrodzka 151a, 18-400 Łomża, nakład 1300 egz.

Kontakt z nami

Zachodniopomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Barzkowicach, 73-134 Barzkowice 2
tel. (91) 479 40 10; 15, (91) 561 37 00
fax (91) 561 37 91
e-mail: barzkowice@home.pl, www.zodr.pl

Oddział w Koszalinie, ul. Przemysłowa 8
75-216 Koszalin
tel. (94) 341 87 30, fax (94) 342 79 24
e-mail: koszalin.oddzial@zodr.pl

POWIATOWE ZESPOŁY DORADZTWA ROLNICZEGO

PZDR w Białogardzie, ul. Kisielice Duże 28, 78-200 Białogard
tel. (94) 312 04 10, fax (94) 311 26 88, kom. 513 161 525
e-mail: bialogard.pzdr@zodr.pl

PZDR w Choszcznie, ul. Jagiełły 17c/6, 73-200 Choszczno
tel./fax (95) 765 27 93, kom. 513 164 889
e-mail: choszczno.pzdr@zodr.pl

PZDR w Drawsku Pomorskim
ul. Gdyńska 4, 78-500 Drawsko Pom.
tel./fax (94) 363 22 64, kom. 513 161 531
e-mail: drawsko.pzdr@zodr.pl

PZDR w Gryficach, ul. Wojska Polskiego 57/5, 72-300 Gryfice
tel./fax (91) 384 71 52, kom. 513 161 417
e-mail: gryfice.pzdr@zodr.pl

PZDR w Gryfinie zs. w Baniach, ul. Targowa 19
74-110 Banie, tel./fax (91) 416 80 62
kom. 513 161 505, e-mail: gryfino.pzdr@zodr.pl

PZDR w Goleniowie zs. w Nowogardzie
ul. Wojska Polskiego 67, 72-200 Nowogard
tel./fax (91) 392 71 75, kom. 513 161 437
e-mail: goleniow.pzdr@zodr.pl

PZDR w Kamieniu Pom. zs. w Golczewie
ul. Niepodległości 23, 72-410 Golczewo
tel./fax (91) 382 34 98, kom. 513 161 413
e-mail: kamien.pzdr@zodr.pl

PZDR w Kołobrzegu
ul. 6 Dywizji Piechoty 60, 78-100 Kołobrzeg
tel./fax (94) 352 40 30, kom. 513 161 526
e-mail: kolobrzeg.pzdr@zodr.pl

PZDR w Koszalinie, ul. Przemysłowa 8, 75-216 Koszalin
tel. (94) 342 79 29, kom. 513 164 897
e-mail: koszalin.pzdr@zodr.pl

PZDR w Łobzie, ul. Północna 10, 73-150 Łobez
tel./fax (91) 397 09 21, kom. 513 161 440
e-mail: lobez.pzdr@zodr.pl

PZDR w Myśliborzu, ul. Spokojna 13, 74-300 Myślibórz
tel./fax (95) 747 93 51, kom. 513 161 541
e-mail: mysliborz.pzdr@zodr.pl

PZDR w Pyrzycach, ul. Kościuszki 26, 74-200 Pyrzyce
tel./fax (91) 570 48 75, kom. 513 161 508
e-mail: pyrzyce.pzdr@zodr.pl

PZDR w Sławnie zs. w Darłowie
ul. Tynieckiego 2, 76-150 Darłowo
tel./fax (94) 314 00 00, kom. 513 164 891
e-mail: slawno.pzdr@zodr.pl

PZDR w Stargardzie
Barzkowice 2, 73-134 Barzkowice
tel./fax (91) 573 46 03, kom. 513 161 509
e-mail: stargard.pzdr@zodr.pl

PZDR w Szczecinku
ul. Witolda Pileckiego 8-9, 78-400 Szczecinek
tel./fax (94) 374 00 54, kom. 513 161 538
e-mail: szczecinek.pzdr@zodr.pl

PZDR w Szczecinie
ul. Smolańska 4, 70-026 Szczecin
tel./fax (91) 484 51 55, kom. 513 161 507
e-mail: szczecin.pzdr@zodr.pl

PZDR w Świdwinie, ul. Kołobrzeska 47, 78-300 Świdwin
tel. (94) 365 35 57, fax (94) 365 61 97, kom. 513 161 536
e-mail: swidwin.pzdr@zodr.pl

PZDR w Wałczu, ul. Chopina 53, 78-600 Wałcz
tel./fax (67) 258 97 30, kom. 513 161 411
e-mail: walcz.pzdr@zodr.pl

eprasa.pl f588ff388b

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie"
Instytucja Zarządzająca Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 – Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi
Operacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej w ramach Schematu II Pomocy Technicznej
„Krajowa Sieć Obszarów Wiejskich" Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020.
Publikacja opracowana przez COBORU Stacja Doświadczalna Oceny Odmian w Szczecinie Dąbiu.

JUŻ SĄ DOSTĘPNE:

➲ Lista odmian zalecanych do uprawy na obszarze województwa zachodniopomorskiego w roku 2023

➲ Wyniki Porejestrowego Doświadczalnictwa Odmianowego na obszarze województwa zachodniopomorskiego w roku 2022

ROLNIKU, CHCESZ MIEĆ DOBRY PLON – DOBIERZ ODMIANĘ!!!

Bezpłatne publikacje w formie papierowej dostępne są w:

- Stacji Doświadczalnej Oceny Odmian w Szczecinie Dąbiu
- Zakładzie Doświadczalnym Oceny Odmian w Białogardzie
- Zakładzie Doświadczalnym Oceny Odmian w Rarwinie
- Zachodniopomorskiej Izbie Rolniczej
- Zachodniopomorskim Ośrodku Doradztwa Rolniczego w Barzkowicach
- Terenowym Ośrodku Doradztwa Rolniczego w Białogardzie

i w formie elektronicznej pod adresem:
szczecin.coboru.gov.pl
www.coboru.gov.pl

eprasa.pl f588ff388b

GRUPA AZOTY

NAJLEPSI
W SWOJEJ ROLI

Poznaj wszystkie nawozy,
skanując kod lub odwiedzając stronę:

www.grupaazoty.com

www.nawozy.eu

agro@grupaazoty.com

Grupa Azoty Główny Partner 1919 PZN

eprasa.pl f588ff388b